

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14

చెన్న పట్టణము 1926 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 1-వ తేది శుక్రవారము

No 155

సంపుటము ౧౪

శ్రీ అక్షయనామసంవత్సర భాద్రపదమాస బహుళ నవమి.

సంచిక ౧౫౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే పేలకుపేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. సంబభాష చీటి మాచి కొనిన మోరముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును
బొటకుల భేదిలనును వాపుల నూపుమాపును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును

దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

విచేతములలో కూడ వాడుచున్నారు

చక్కనిడబ్బీలో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింటు నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టివీది, మద్రాసు లేక, 249 ప్రెరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

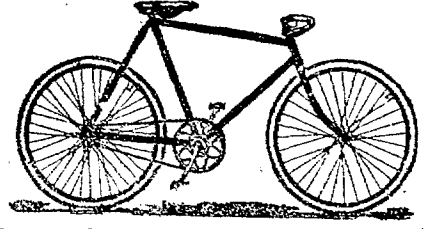
భస్మ ప్రదీపిక
85000 చింపియ్యత బియ్యములకు తెలుగు అర్థములకలవు. క్యాలికోరెండు నెల 3-4-0 లు.
ఇందు సమస్త బియ్యములు కుట్టిచేసి భస్మములు చేయి యీ వాని అయ్యుత్తరవిధానములు గలవు.
కు 1 రు. 500 కిము, ఏగల భస్మములు కూడ గలవు. క్యాలికోరెండు నెల రు. 2-0-0
రెడ్డి పో ద. లు. రాయవరము. గోవావరి.

నైకలును తయారు చేయుటయందు దొక నూతనపద్ధతి.

వర్తకునికి లాభకరమైనది స్వంతదారునికి మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

హార్ క్యూల్చు నైకిల్లు పలురంగులతో తయారు చేయబడినది.

(బ్రిటిష్ వారిచే తయారు చేయబడినది. అమితముగా తయారగుటచే
చౌకగా విక్రయించుటకు వీలైనది)

హేరునందు
హార్ క్యూల్చు

బలమునందు
హార్ క్యూల్చు

1-కి ధర రు 83 లు మాత్రమే

ఎటుపు, చికువచ్చ, విష్ణురంగు, ఊదా, అన్ని రంగులు కలిపిన రంగు మొదలగువాటిలో గలవు.
Sole Agents:—ENGLISH CYCLE & MOTOR IMPORTING Co., 9 Broadway, Madras.
Sole Agents for RUDGE, PEARL & INVICTA CYCLES.

ఎంతవిచిత్రము! ఎంతతృప్తికరము!!

అమృత గిద్యాలయమువారు, ఉద్ధ (కుంకము) హిందీ, సంస్కృతము, ఇంగ్లీషు, పంచాంగగణితము, క్యాలికోరెండు నెల 3-4-0 లు.
ఈ పుస్తకము వివాదములే మనము మన ఇంటియందుంటేయే చదువవచ్చును.
మనసంతోషముల నన్నిటిని వారు తీర్చుదురు. వారుగలవన ఒకపాతము చొప్పున నెల 1 కి ప్రతిభావన 2 రూ. వారుమనకు చెండుపాతము తైలే నెల 1 కి ప్రతిభావన 4 రూపాయలు.

అచ్చుర విద్యాలయము, బ్రాంచి (2) నైజాం,
హైదరాబాద్, పాథిరతాలూకా, యెస్. జి. యెస్. రైల్వే.

WANTED.

Candidates for Telegraph and Station Master's Classes. Full particulars and Railway Fare Certificate on 2 annas Stamp. 3108
Apply to:—
Imperial Telegraph College, Delhi

కవలెను

యేజంట్లు, వర్తకులు

విషమత్తులు, చేతిపట్టుకు, లేస్ పనులకు, యువయోగించు అనేకరకముల ప్రశస్తమైన దారపుబంతలను, చుట్టలను పిళ్లను, కట్టలను, దారపుబంతలు చుట్టు యంత్రములను, సరసమైన ధరకు అమ్ము యేజంట్లుకు మంచివిషాదను యివ్వబడును
ఆంధ్ర ఇండస్ట్రీయల్స్, కాకినాడ.

స్వయంశిక్షా సంస్కృత

గ్రంథములు

న. స్వామినాథశాస్త్రి కృతము
తెలుగు లిపిలో తెలుగురమణో నున్న బాలకాదంబరీ
0-6-0 నీతికథా సప్తతి 0-12-0; శబ్దరూపానలి 0-5-0;
లింగానుశాసనము 0-4-0; భాటరూపచంద్రిక 1-4-0.
IN DEVANAGARI SCRIPT AND ENGLISH
Outlines of Sanskrit Grammar 1 8 0
Outlines of Sanskrit Compound 0 4 0
పలయువారు:—N. S. నీతికథం C/o N. S. నరసింహం, బ్రయినింగు మూల, అమలాపురం, గోవావరికల్లా అని వ్రాయవలెను.
[31-12-26 లోగా కొనుగోది 1 రూ. కి 2 అణాలు కమిషన్ ఇవ్వబడును.]

తలనొప్పి, లేక తలభారము

నోటియందు దుర్వాసన, తలతిరుగుట, పిత్తము మొదలగునవి కారణము బాగుగా పనిచేయుటలేదని తెలుపుటకు గలుగుతులు. గనుక అది చక్కగా పనిచేయుటకై తగినశ్రద్ధ పుచ్చుకొనవలెను. ఈ లక్షణము మీ కగుపడినప్పుడు విశేషములకు మంచిబోషణమును పుచ్చుకొనవలెను.

బ్రిష్టల్స్ మాత్రలను

వాడుడు. ఇదేమార్కెటింగ్ లో నుండి బాధపడుచుండినట్టి వారి కనేకులకు ఇది సహాయము చేసి, వారిని బాధనుండి తప్పించినది. గనుక మీరును అదేబాధమును పొందవచ్చును.

ప్రతిచోటను విక్రయింపబడుచున్నది.

Also by Messrs. B. K. Paul & Co. M. R. Paul & Co. 1 & 3, Bonfield's Lane, Calcutta, Kemp & Co. Bombay. Dey Bros, 32, Mogul Street, Rangoon.

2

చదువుడు!

యోచింపుడు!!

కొనుడు!!!

జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన

కామినియా నూనె (రిజిస్టరు చేయబడినది)

ఉష్ణప్రదేశముల కిది ఆహుమైన వాసనద్రవ్యము. ఇది వెంట్రుకలు ఊడిపోకుండ కాపాడును, వారి యొక్క అభివృద్ధిని, సౌగంధము పెంచును. పుష్టమందు గలుగుమంటను పొందోను, బట్టతలను మాన్పును.

రంగుమారిన వెంట్రుకలకు మామూలు రంగును గలిగించును.

దీనియందు మనోహరమైన మునాసన గలదు. ఉపయోగించిన తరువాత మెదడుకు ఉత్సాహము, చురుకైనము, మంచిచెందగను గలిగించును. వేనకు వేలవనికి దీనిని ఉపయోగించి, దీనిచే గలుగు అపారమైన అత్యద్భుత గుణమును నడిచి చాల గొప్పగా గాఢమునూర్తు.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన యోగ్యతావృత్తిలను చదువుడు.

దివాణాచందు భండారి, అమృతపర పంజాబునుండి వ్రాసినది:—

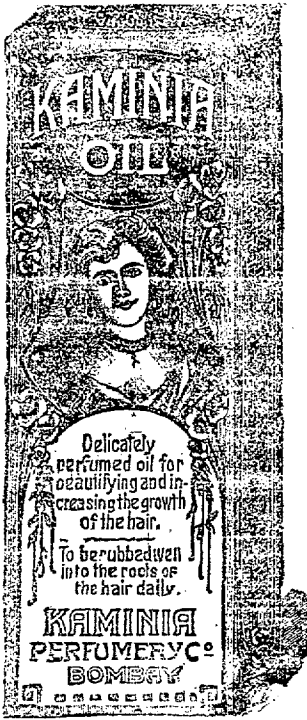
“మీ కామినియా నూనెను పరీక్షించితిని, ఇది వెంట్రుకలు పెరుగుటకు, అందముగా మెదుటకు చాల ఉపయోగకరము. వి. పి. మూలముగా 4 బుడ్లను దయచేసి పంపుడు.

దీనిని ఉపయోగించుటకు మరువకుడు. ఇప్పుడే దీనిని కొనుడు.

1 బుడ్లి ధర రూ 1-0-0 పోస్టుఖర్చు 0-6-0 ప్రత్యేకము.

8 ” ” 2-10-0 ” 0-12-0 ”

హెచ్చరిక:—కామినియా నూనె ప్రతి పట్టణమునందును, గ్రామమునందును నుండు నాగరిక మె యందు ప్రతిమకాణమునందు లెక్క దొరుకును. కొందరు షరతులు తెలియనివర్తకులును గల తక్కువరకము నిచ్చి “ఇది సరసము, శ్రేష్ఠమైనది” చెప్పుదురు. అందులో వారికి గొప్ప అభిమాన గలదని తెలుసుకొనుడు గాన అట్టి చల్లని వ్యాపారతంత్రములకు మీరు గోబడకుడు. ఎక్కటికిని కామినియా నూనె తప్ప మరేదియు వాగుండడ దని స్థిరపరచుకొనుడు.

అత్తరు లన్నిటికి రాజవంటిది

ఓటో దిల్ బహారు

వాడినవా రందరిచే చాల గొప్పగొప్పగా ప్రశంసించబడినది. చేతిరుమా లయందు కొన్ని మక్కలను వేసిన క్రొత్తగా గోసిన పువ్వులవలె మీ మట్టుప్రక్కలకు దాని వాసన వ్యాపించును. దీనిని ఒకసారి వాడుడు.

తరువాత మీ చెప్పుడుకు దీనినే వాడుదురు.

1/2 బొమ్మ బుడ్లి 1-కి ధర రూ 2-0-0; వి. పి. ఖర్చులు అకా 0-5-0 ప్రత్యేకము. | కాంపిల్ బుడ్లి 1-కి 1/2 ” ” ” 1-4-0; ” ” 0-5-0 ” ధర రూ 0-2-0

సోల్ ఏజంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, 28, జమ్మా మసీదు మార్కెట్టు, బొంబాయి.

126

మలేరియాకు అమోఘమైన నివారిణి యగు

ఇసనోఫెలిని (Esanofele)

పుచ్చుకొని మీ ఆరోగ్యమును కాపాడుకొనుడు ఇది రక్తమును చున్న మలేరియా పురుగులను చంపి, తరువాత మలేరియా రాకుండుటకై శరీరపలుత్యమును మంచి స్థితిలోనుంచును. రానీయక ఆటంకపరచుటకు రాత్రి ప్రాతఃకాలములందు ఒకమాత్ర చొప్పున పుచ్చుకొనిన చాలును.

బిడ్డలకు ద్రవరూపముగా నున్న ఇసనోఫెలిని (Esanofele) ను ఉపయోగింపుడు అందరు కెమిస్టలవద్ద దొరకును. ఇదేమాదిరిగా నుండువాటిని చూచి మోసపోకుడు. (2)

Messrs. Gorio Ltd.,
Post Box No. 159, Bombay.

భారతీయులకును శ్వేతజాతికిని

'మధ్య రాయబారి

అంద్రాసుగారు దక్షిణాఫ్రికాయందు నల్లవలసిన కృషి

దక్షిణ ఆఫ్రికా భారతీయుల ధర్మకర్తవ్యము

అహమదాబాదు, సెప్టెంబరు 30:—నేడు వెలువడిన “యం నయం డియా” అనే గాంధీగారు దిగువ ప్రకటించిన విషయముల ప్రాసంగికముగా ఆఫ్రికాకు యిప్పుడు అంద్రాసుగారు పోవలసియున్నది. అప్పటి వారి అవసరము మెండుగలదు. రాబోవు రౌండుటేబిలు సమావేశమునకు వాతావరణము ముఖముగ ఆయన ప్రయత్నములకు అంద్రాసుగారు దక్షిణ ఆఫ్రికాకు వెడలుచున్నారు. భారతీయుల శ్వేతజాతులవారి మధ్య అంద్రాసుగారి రాయబారి యని తలంపవలయును. దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రజల అభిప్రాయము భారతీయుల కనుకూలముగ లేనియెడ కాన్ఫరెన్సు జేయగలుగున చేయుచున్నాడు. దక్షిణ ఆఫ్రికా ప్రజల అభిప్రాయమును కొంత వరకు భారతీయులయొడ నుముఖత జూపుటకు అంద్రాసుగారు ప్రయత్నింపగలరు. రౌండుటేబిలు కాన్ఫరెన్సువర్కలు దక్షిణాఫ్రికాయందు నివసించు భారతీయుల భావి నేగాక అధినికేతరాష్ట్రములు, వలసరాజ్యములు ఆసియా నులయొడ అంతరింపవలసిన విధానమునకు పరస్పరముగ తోడ్పడునకాని దక్షిణ ఆఫ్రికాయందు నివసించు భారతీయులు ప్రయత్నములై యుండరాదు. స్వయంసహాయముకంటే ఉత్కృష్ట సహాయము భూమియందు లేదు. వారు స్వయముగ నుండవలయును. భారతీయులు డిమాండుజేయుచు మతముగనుండవలయును. విశ్వకంఠ్యముగ వారు మాట్లాడివలయును. సంఘీభావముతో ప్రవర్తించవలయును. సత్యమునుండి వెంట్రుకవాసినయైన దాటరాదు. కట్టడముల పోరునప్పుడు గురించిన వివాదాల వారు సంపూర్ణముగ సెరవేర్చి తమయందు లోబడినవి విస్మయము జేయవలయును. మనోరథముల బదులు వారు నిల్లరు బాధపోందుట కై సంతోషింపరాదు. కష్టముల నభివృద్ధింపకయే క్రిలభించును. (అ. ప్రె.)

డిపాజిట్టులపై వడ్డీ తగ్గింపబడుట

ఆర్థిక శాఖాప్రకటనము

సిద్ధా, సెప్టెంబరు 29:— 1927 సంవత్సరము ఏప్రిలు 1 వ తేదీనుండి సామాన్య ప్రావిడెంటు, ఇతర ఫండుల సందర్భమునకు డిపాజిట్టు అయి జరుగనప్పటి దానిని గూర్చి ఆర్థిక శాఖ ఇట్లు తెలుపుచున్నది. వారితీర్మానమునందు ప్రభుత్వమువారు పుచ్చుకొను రూపాయల అప్పులపై వడ్డీ తగ్గుటవలన కొలదికాలమునుండి వారు తమ రిచ్ఛులపై డిపాజిట్టులపై వడ్డీ తగ్గింప నక్కరలేదాయని యాలోచించుచున్నారు. ఇంగ్లాండులోని ఇండియాఫుల్ యింగ్లీషుమును బహు డిపాజిట్టులపై ఏప్రిలు 1, 1927 తేదీనుండి 5 1/2% నుండి 4 3/4% కు మార్పబడును. జనరలు ప్రావిడెంటు ఫండు, సివిలు ఇంజనీర్ల ప్రావిడెంటు ఫండు, పోలీసు డిపార్టుమెంటు ప్రావిడెంటు ఫండు, జియోలాజికల్ సర్వేడిపార్టుమెంటు ప్రావిడెంటు ఫండు, ఓసియము డిపార్టుమెంటు ప్రావిడెంటు ఫండు, ఫార్మెట్టు డిపార్టుమెంటు ప్రావిడెంటు ఫండు, సివిలు వెలరీరీ డిపార్టుమెంటు ఫండు, ముద్రాను మిలరీరీ అసైన్మెంటు సర్జన్సుఫండు, ఇండియన్ పీస్సు సర్వీసు ఫండు, ఇండియా అర్మీసర్వీ డిపార్టుమెంటు ప్రావిడెంటు ఫండు, ప్రత్యేక ప్రావిడెంటుఫండులందు ఈ తగ్గింపు ఆచరింపబడును. ఇవి విధానక చందాదారులకు అప్పజెప్పును నిర్ణయించిన 81 వ మార్చి 1927 సంవత్సరమున మిగిలిన మొత్తములకును అన్ని రాష్ట్రములందులపైను ప్రభుత్వమువారు తీసికొనినవాటిపై నిజే ఈయబడును. ఈరేటు ఇంతకాలము అవి నిర్ణయించలేదు. ప్రభుత్వములకును దీనిని భేదమును పుడు తిరుగు మార్పబడును. ఏమాధ్య జరిగినను ఆరు నెలలు ముందుగా తెలుపబడును. (అ. ప్రె.)

ఆసాము శాసనసభ

నల్లమందు పూర్తి నిషేధింప తీర్మానించుట

షిల్లాంగ, సెప్టెంబరు 29:— ఆసాములో నల్లమందు పూర్తి నిషేధింపవలెనని శాసనసభయందు తేదీన అసభికార సభ్యులబిల్లు అంగీకరింపబడినది. 22 మంది అసభ్యులుగాను 16 మంది ప్రతిపక్షముగ నుండి, స్వరాజ్య, స్వతంత్రత, భూల పార్టీలు చేరగను. (అ. ప్రె.)

బ్రాస్సో

అను

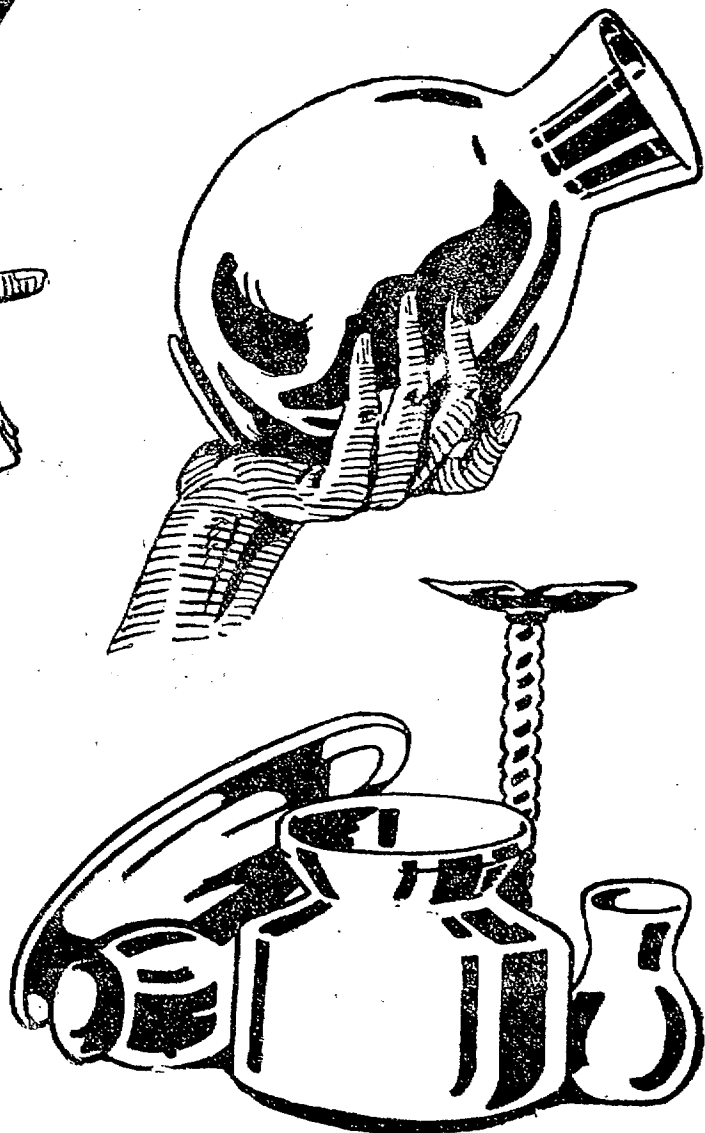
ఇత్తడి, రాగి మొదలైన లోహములను శుభ్రముచేయు
'బ్రాస్సో' మెరుగువలన మిక్కిలి సులభముగా మన ఇండ్లలో నుండు
అన్ని పాత్రలను బాగా శుభ్రము చేయ గలము.

'బ్రాస్సో' మెరుగు కెందు మాడు
యక్కలు నొక గుడ్డపేలికమీద చల్లి,
ఇత్తడి, రాగి మొదలైన పాత్రలను తోమిన
యెడల వెంటనే యా పాత్రల మాలివ్యము
పోయి పరిశుభ్రమైన కాలి. మెరుగు
వచ్చును

మీ ఇత్తడి రాగి పాత్రలను, చట్లను
మన్నుతోను బూడిదెతోను ఇంక
నేల శుభ్రపరచెదరు?

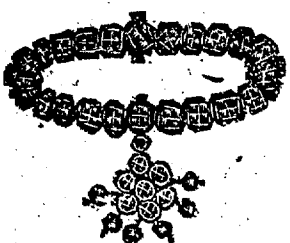

'బ్రాస్సో' మెరుగు వాడినయెడల
స్వల్ప వెలకే పాత్రలకు మెరుగు
బాగా పెట్టవచ్చును.

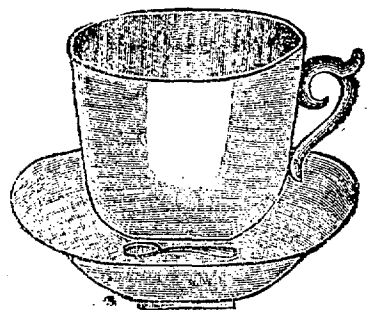
'బ్రాస్సో' మెరుగుయందు కొత్త
మొదలైన పదార్థము లేవియులేవు. చేతితో
తొక్కబడక యే తయారు చేయబడినది.

(3)

మా కాతా దారులకు అనేక సదుపాయములు గలవు

మావద్ద పెరిబంగార సీమెంట్, మేలైన పువ్వురాగములు, మొదటితరము పట్టెకెంపులు, కుచ్చుకెంపులు
మొదలగువాటితో తయారుచేయబడిన కాళిమాలలు, మెడచెయిసులు, ఓడ్యాణములు వంకీలు, నాగవత్తులు, మల్లె
మొగ్గలు, జడబిళ్లలు, లోలాకులు, తోడులు, చంపనలు, కెంపుఅడ్డీగలు, ఉంగరములు, అంటుపోగులు, బేసరులు,
బులాకులు, పట్టుగొలుసులు, చుట్టుగొలుసులు, మిరియాలగొలుసులు, కంచములు, గిన్నెలు, ఉద్దరిణ్ణిలు, పలువిధవేడుక
సామానులు యవి, యవి యననేల ముక్కుబుడక మొదలు చంద్రహారమువరకు అన్నిరకముల సామానులు మావద్ద
సిద్ధముగా నున్నవి. లేనివి ఆర్డరిచ్చిన వెంటనే తయారుచేసి యిచ్చెదము ఒకసారి మా సమ్యక్మును పరిశీలింపుడు.
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గురుస్వామిశెట్టి కంపెనీ, నగల వర్తకులు నెం 25,
చైనాబజారుకోడ్డుమద్రాసు.

ఎ. జె. కుక్

గనులపనివారి నాయకుని జీవితచరిత్ర

(జానువ్రాచి)

1889-వ సంవత్సరమున సోమరు పెట్టుపెడనందలి వ్రాసిన గ్రామమున ఎ. జె. కుక్ గారు జననమొందిరి. ఆతని తండ్రి సైనికుడు. పుత్రుడు జనించునప్పుడు తండ్రి రంగరంగములకు యుద్ధము చేయుచుండెను. కుక్ కు చియందు ఇతని తాతగారు యుండిరి. వారికిని కొంతకాలము పెంచిరి. కాని ఇతడు తన బాల్యవృత్తి తిరిగిండులతో సైనికుల బారవ్వలో గడపెను. ఇతని తల్లికి ఒకకాలలేదు. ఆకాలమున సైనికులు బారవ్వలో గడపు కష్టజీవితమును అతడు అనుభవించెను.

తండ్రికి పెద్దకొడు కగుటచే కుటుంబపాదజార్జమై 12 సంవత్సరముల వయస్సుననే సేనయందు ద్రుమ్యురు బాయిగ చేరవలయు నని తండ్రి నిర్ణయించెను. కుక్ ఇందలకు సమ్మతింపక 12 సంవత్సరముల వయస్సునందే ఇల్లువెడలిపోయెను. చెద్దరు గ్రామమున ఒకరైతువద్ద వారమునకు రెండుపిల్లల జీతముపై పనిలో చేరెను. రిక్తి సంవత్సరములు ఈపనియందుండినను. ఆరైతు రేడికల పక్షమునకు చేరినవాడు. ఈ రిక్తి సంవత్సరములలో కుక్ అతని యజమానివద్ద నున్న గ్రంథములు కొన్నిటిని చదివెను. ఆ చిన్నవయస్సునందే ఇతడు బాప్తిసుచర్చి సిద్ధాంతములు రేడికలపక్షపు సిద్ధాంతములపై అభిమానము అధికమయ్యెను. కుక్ గారి విషయములపై గంభీర పర్యాయము లిచ్చుచుండెవారు. అందుచే గ్రామమునందలి పెద్దలకితనిపై ద్వేషము పుట్టెను. గ్రామము వదలిపోవలసిన స్థితి వీర్చడెను. ఈ రిక్తి సంవత్సరములలో ఇతడు 5 పానులు జేర్చి యుండెను. ఈమొత్తముతో అతడు వేల్పుచేరి గనులయందు ఒక పనివాడుగ చేరెను.

మొదటిదినము

పనియందు ప్రవేశించిన మొదటిదినమునందే ఒక గొప్ప ప్రమాదము జరిగెను. ఒక పెద్దరాయి పైనవడుటచే ఒకకార్మికుడు మరణించెను. అతనిమును కుక్ గారు తన స్నేహితులతో వెలుపలికి తీసికొనివచ్చి మనస్సువిరిగి దుఃఖించుచున్న భార్య ఎదుటను ఆరుగురు బిడ్డల ఎదుటను జేర్చెను. పనియందు ప్రవేశించి నాయనలెల్లు కాక మునుపే కుక్ గారు కార్మికసంఘము నభివృద్ధి పరచుటకై పనిజేయ మొదలిడిరి. మువ్వపానమున్న ఇతనికి గిట్టదు. కార్మికసంఘపుసభలు సారాయి అంగళ్లయందు జరుగుచుండెను. ఈ ఏర్పాటును చూచి కుక్ గారు మొదట పాలుబడిరి. ఒకపర్యాయము కార్మికులు దైవప్రార్థనలు పలుపుచుండ గను, యజమానుడు దైవప్రార్థనల నాపి కార్మికులను మందలించెను. ఈ విధమున చిన్నతనమునందే కార్మికుల దుస్థితి అతనికి అనుభవముజల్లి విడితమయ్యెను.

ఇండిపెండెంటు లేబరుపార్టీయందు జేరుట

సమముగ 21-వ సంవత్సరములక్రింద కుక్ గారు ఒకవిధియందు నడుచుచుండి, అవిధికడపట ఒక సభ జరుగుచుండెను. విలియం ప్రేయిసరుగారు పర్యవేక్షించుచుండిరి. అతనిఉపన్యాసము కుక్ గారిని కలవరపెట్టెను. సభ ముగియగనే కుక్ గారు, ప్రేయిసరుగారితో కలిసి ముట్టాడిరి. అప్పుడు ఇతడు ఇండిపెండెంటు లేబరు పార్టీయందు చేరి గొప్ప ప్రచారము పలుప ప్రారంభించెను. అదిమొదలు నేటివరకు వీరు సోషలిస్టు పక్షమున ప్రేడు యూనియనుల అభివృద్ధికై పనిచేయుచున్నారు.

కుక్ గారు నోవ ఆల్ బట్ గారితో కలిసి ప్రచారము చేయ ప్రారంభించిరి. "గనుల పనివారు ముందేమి చేయవలయును" అను చిన్న గ్రంథమును వీరు మొదట వ్రాసిరి.

1910 సంవత్సరమున జరిగిన వివాదమున కుక్ గారికి రోండా ప్రభువుగారిమైత్రి కలిగెను. 'రోండాబాంబు' అను పత్రికను గనులపనివారు నడుపుచుండిరి. రోండా ప్రభువు గనుల యజమానులలో నొకడైనను ఈపత్రికపహాయము చేయుచుండెను.

కార్మికులకు తగుజీతముల నిర్ణయించవలయునని 1910 సంవత్సరమున ఒక సమ్మె జరిగెను. ఈ సమ్మెయందు పనివారు అపజయము గాంచిరి. కుక్ గారు పెండ్లలు లేబరు కళాకాలయందు విద్యార్థి వేతనముకూడి తన భార్యను బిడ్డను స్వగ్రామమున వదలి కొంతకాలము అప్పటికిగొని చదువులకై లండనుకు వెళ్లెను. ఇట్లు ఒక సంవత్సరము గడచెను. కాని రెండవ సంవత్సరము ఇతడు డబ్బు లేనందున చదువులకు వీలులేకపోయెను. అప్పుడే (1912) కార్మి

కులు మరల సమ్మె కట్టియుండుటచే చదువువదిలి దక్షిణవేల్పుకు వచ్చి పనియందు చేరెను. కార్మికులకు పారిశ్రామిక చరిత్ర అర్థశాస్త్రము బోధించుటకై విరామపయములందు పర్యాయముల నిచ్చుచుండెడివారు. ఈవిధమున ఆండోల్ నము జరుపుటయందు నాయకుడుగ నెలుచుచుండుటచే ఎన్నియో పర్యాయములు ఇతడుద్యోగమును వదలుకొనవలసినవచ్చెను. కాని మిత్రులు ఇతనిని ఇతని కుటుంబమును పోషించుచుండెడివారు. పనివారి నాయకులలో ప్రాతకాలపు సిద్ధాంతముల ననుసరించు వారు కొందరుండిరి. అన్ని విషయములందును వీరు అభ్యంతరములు కలుగజేయుచు పనివారి ఉత్సాహమునకు అడ్డు తగులుచుండెడివారు. వీరినందరిని పార్లమెంటు సభ్యులుగ పంపుట లాభకరమని అప్పుడు కుక్ గారు అతని మిత్రులు తలచిరి. కాని ఇట్లు చేసినందున గనుల పనివారికి గొప్ప నష్టము కలిగెనని కుక్ గారి అభిప్రాయము. వీలయిన గనుల పనివారి ప్రతినిధులు కామస్సుసభలో పనివారి అభిప్రాయములను స్పష్టపరచజాలక పోయిరి.

యుద్ధము

యుద్ధము ప్రారంభమయ్యెను. యుద్ధము జరుగ కూడనని ఇతడు గొప్ప ఆండోల్ న ము ప్రారంభించెను. 1918 సంవత్సరమున ఇతడు ప్రాసిక్యూటు చేయబడి 6 నెలల శిక్షకు పాత్రుడయ్యెను. గనుల పనివారి సభలు యజమాన్యమున జరిగిన సభయందు "ఆహారపదార్థములు పంచిపెట్టుటయందు నిర్బంధము లుండుట లాభకరమా నష్టప్రదమా" అనువిషయమై చర్చ జరిగెను. ఈసభయందు కుక్

ఎ. జె. కుక్ గారు

బాగు గనుల పనివారి సంఘపు కార్యదర్శి

గారు నిర్బంధముండుట నష్టప్రదమని వాదించుచు ఉపన్యాస మిచ్చిరి. ఈ ఉపన్యాసమునకే ఇతడు శిక్షింపబడెను. శిక్ష ముగియగనే మరల పనివారితో కలిసి ప్రచారముచేయు మొదలిడెను. యం. యన్. జి. బి. కార్యనిర్వాహకవర్గపుసభ్యుడుగ ఎన్నుకొబడెను. పిమ్మట దక్షిణవేల్పు మైనర్స్ ఏజంటుగ ఎన్నుకొబడెను. 1924 సంవత్సరమున మైనర్స్ ఫెడరేషను కార్యదర్శిగ ఎన్నుకొబడెను.

రాజకీయాండోల్ నము

కార్యదర్శిగాగానే పనివారిజీతములు అధికమయేవలయు నను ఆండోల్ నము ప్రారంభించిరి. ఆకాలమున కార్మికపక్షమువారు అధికారమునందుండిరి. ఈ విషయమై పరిశీలించుటకు ఒకవిచారణసంఘ మేర్పఱుపబడెను. ఈవిచారణసంఘము వారినిర్ణయముల ఫలితముగ కార్మికుల జీతములు పెంచువలె ను. సంవత్సరమునకు 15 మిలియనులు ఎక్కువజీతము లివ్వవలయు నని తీర్మానింపబడెను.

కార్మిక ప్రభుత్వమున గనులకాళుమంత్రిగనున్న ఇమాన్యుయలు షిస్టెలుగారికి ఈ ఆండోల్ నమున గొప్పపహాయము చేయుచుండెడివారు. ప్రభుత్వవద్దనున్న కార్మికులపట్ల సానుభూతిగలవారైనవో గొప్పలాభము కలుగునని కుక్ గారి అభిప్రాయము. ఇందులకు కార్మిక ప్రభుత్వమువారి చర్యలకును బాల్టిమోర ప్రభుత్వమువారి చర్యలకునుగల తారతమ్యమే నిదర్శనమని కుక్ గారు నెలుపుచున్నారు.

1924 సంవత్సరమున జరిగిన ఎన్నికలలో కార్మిక పక్షమువారు అపజయము గాంచిరి. గనుల పరిశ్రమయందు గొప్ప వివాద మేర్పడునని వారప్పుడే గహించిరి. ప్రేడు యూనియనులకు ఎక్కువ అధికార ముండవలయునని ఆండోల్ నము జరిపిరి.

కుక్ గారి అభిప్రాయములు

ప్రస్తుతము వీర్చడిన వివాదము అందు కుక్ గారికి గల సంబంధము వివరించుట అనవసరము. ప్రేడు యూనియనుల విషయమై వీరికి గల అభిప్రాయములను వివరించి వ్యాసమును ముగించెదను.

ప్రస్తుత పారిశ్రామిక పరిస్థితుల ననుసరించి గనుల పనివారు కార్మికసంఘముల పునర్నిర్మాణమునకు గడంగి ఐకమత్యముతో పనిచేయవలెనని లాభములేదని కుక్ గారి అభిప్రాయము. సమ్మెలు జాతికంతయు సంబంధించిన విషయములుటచే చక్కని నిర్మాణ ముండవలయును. గనుల పనివారికి కేంద్ర సంఘ ముండవలయును. వారు జీతములు బలెయులు మున్నగువాటిని నిర్ణయింపవలయును. ప్రేడు యూనియనుల వారే ప్రతినిధులను పార్లమెంటుకు పంపవలయును. పారిశ్రామిక వివాదములందు పాలుగైకొనువారు రాజకీయ విషయములందు పాలుగైకొనువారు భిన్నాభిప్రాయములు గలవారై యుండుటచే గొప్పనష్టము కలుగుచున్నదని కుక్ గారి అభిప్రాయము. ప్రేడు యూనియనుల కన్నిటికి ఒక కేంద్ర నిధి యుండవలెను. పార్లమెంటునకు ప్రతినిధులను పంపుటకై అభ్యర్థకు ఈనిధినుండి ధనము ఇవ్వవలెను. అప్పటికిగాని నిజముగ కార్మికపక్షము పార్లమెంటునకు దేర్చడదని కుక్ గారి అభిప్రాయము. ఇంతేకాక కార్మిక అంతర్జాతీయ సంఘము లేర్పడవలయును. రషియా ప్రేడు యూనియనులకు బ్రిటిషు ప్రేడు యూనియనులకు ఎక్కువ అన్యోన్య ముండవలయునని కుక్ గారు కోరుచున్నారు. పరిశ్రమలయందు కార్మికులకు సంపూర్ణ హక్కులుండవలయును. ఇందులకు కార్మికులు తన ఆర్థిక సహాయము కొనవలెను. ఈవిషయమై వీరు కొన్ని పుస్తకములు కూడ వ్రాసి యున్నారు. గనుల యజమానుల సొత్తు కాదనియు గనులు పనివారి సొత్తనియు కుక్ గారి వాదము. క్రమముగ వీరి సిద్ధాంతములే కార్మికులయందు వ్యాపించుచున్నవి. (సోషలిస్టు రెవ్యూ)

భారతరైల్వేల మహాసభ

కల్నలువాల్చుగా రధ్యత వహించుట

సిమ్లా, నెప్టెంబరు 29:—అక్టోబరు 7 వ తేదీనుండి భారత రైల్వేల మహాసభ కల్నలు వాల్చును పశ్చిమోత్తర రైల్వే 5 జెంటుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుగును. బండ్రు కంపెనీలు మార్పుకొనుట, ఏకటిక్లెట్లు, సైనిక ప్రయాణముల గూర్చియు రైల్వేలపై పన్ను, రైల్వేలలో జెనీవా తీర్మాన మనుసరించుట, ప్రచురణకాళి, వాక్యముద్రేకు, రైల్వేల పనిజరుగునందలి విషయము, టిక్లెట్లులేకుండ ప్రయాణము చేయువారి విషయమును చర్చింపబడును. సుమారు 60 మంది అన్ని రైల్వేలవారును ఐక్యురు. ఒకవారమే సభ జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

పరువునష్టపుదావాలు

ఇంజనీరు పురపాలకసంఘసభ్యులపై దావాలు చేయుట

కరాచీ, నెప్టెంబరు 29:—కరాచీ అసిస్టెంటు ఇంజనీరు ఇరువురు పురపాలక సంఘసభ్యులపై రెండు పరువునష్టపు దావాలు చేసెను.

500 సెక్సుక్రింద మణిలాలు, బియ్యము మహమదుఖానుగార్లపై దావాచేసెను. నీరీక్వార్టరు మల్లి కాంట్రాక్టుమగూర్చి ఏర్పాటు చేసిన ఉపసంఘపు నిజీదికను పురపాలక సంఘము వారు చర్చించుచుండ మహమదుఖాను మణిలాలుగార్ల తనపై అన్యాయమైనట్టి పరువునష్టమెట్టియు నేరాకోపణలు చేసిరిని వాది చేసెను. మహమదుఖాను వాది మెజరుమెంటుపుస్తకము దానివేసెనని చెప్పెను. రెండుకేసులును అక్టోబరు 11వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

సింహాళ దేశమందలి యిండియను కూలీలు

దేశసప్రమాణ సమన్వయ

జ్యోతిషశాస్త్రము

ఇండియా, సింహాళ ప్రభుత్వములమధ్య జరిగిన

రాయబారముల నేటుమొలు

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ సెక్షన్లవద్దను)

సింహా, పాపెబరు 29:—సింహాళనుండి లేయాకు కాఫీ, రబ్బరు ఎస్టేటులను బనిజేయుచున్న భారతదేశపు కార్మికులకు యిప్పుడు యిండియా వేతన ప్రమాణమును గురించియు, కార్మికులకు సంబంధించిన యితర సమస్యల గురించియు, యిండియా దొరతనమునకును, సింహాళ ప్రభుత్వమునకును జరిగిన రాయబారముల గురించిన నేటుమొలు ప్రకటింపబడెను. 1922-వ ఏడు గ్రేడును కాసనము ప్రకారముగ భారతీయుల సింహాళమునకు వెడలనిచ్చుటను గురించి చర్చించినప్పుడు, భారత కాసనభేదల ఎమిగ్రేషన్ ఫ్యాసింపుము (1) పురుషుడు కుటుంబమును పోషించు వలయుననుసంగతి గుర్తించి, కార్మికుని జీవితప్రమాణము ప్రకారముగ న్యాయమును తగినంత ముఖముగ కాలక్షేపము జేయటమును (2) వార్షికముందును, రెగ్యులరుందును నివసించుటకు తగినంతధనము పనిజేయుకాలమున గడించుటకును సౌకర్యముల నొసంగుచు అసలువేతనము నిశ్చయింపవలయునని కోరెను. అందుపై జీవితవ్యయమును గురించి విచారణ సలుపబడినదని సింహాళ ప్రభుత్వము 1922 అక్టోబరులో యిండియా ప్రభుత్వము గోరెను. అసలువేతనమును నిశ్చయించుభారము బోన్సు ఛేంబర్ మెన్ గారి కప్పగింపబడెను. సింహాళ ప్రభుత్వధర్మాన్ని యి 1924 డిసెంబరులో పంపబడిన రిపోర్టును యిండియా దొరతనము పరిశీలించెను. ఎమిగ్రేషన్ ఫ్యాసింపుకమిటీ యిండియా దొరతనపు ఎమిగ్రేషన్ ఏజెంటు లతో రిపోర్టునుండి యిండియా దొరతనము చర్చించి, ఛేంబర్ మెన్ గారి తీర్మానముల తా మంగీకరింపజాల నని వలసరాజ్య పరిపాలనకాళుకు జూలై 1924 లో ప్రభుత్వ మెరింగించెను. అంతియగాక ఉభయప్రభుత్వముల ప్రతినిధులు గల కమిషన్ విషయముపై విచారణము గావించవలయుననిమాడ వలసరాజ్య పరిపాలనకాళుకు యిండియా దొరతనము నూచించెను.

సింహాళ ప్రభుత్వపు విచారణకమిటీ సూచనలు

ఇండియా దొరతనముగావించిన సూచనల ప్రకారముగ భారతదేశమునుండి దిగుమతియును కార్మికులపై తనిఖీచేయు కంట్రిబ్యూషన్, సింహాళ ప్రభుత్వపు లెక్కలకాళు డైరెక్టు సింహాళ మందు గల యిండియా దొరతనపు టేజెంటు, తోటలసంఘము ప్రతినిధులు సంఘముల విచారణసంఘమును సింహాళ ప్రభుత్వము నియమించెను. విచారణసమితి సీఫార్సులుబంపులు యా కమిషన్ ధర్మమై యున్నది. ఈ సంఘముయొక్క సమావేశవివరములు యిండియా దొరతనమునకు 1925 ఏప్రిలు నూసనుం దంపబడెను.

1. వేతనప్రమాణ సిద్ధాంత మంగీకరింపవలయుననియు 2. ఈడు వచ్చిన పురుషుడుగాని స్త్రీగాని నూసమునకు 24 రెనములు పని జేయుననియు, పనిజేయుకొద్దవాడు 20 రెనములు పనిజేయు ననియు తలంచి యీ సలస నివరింపబడిన వేతనముల ప్రమాణముగ నిశ్చయింపవలయునని కమిటీ సిఫార్సుజేసెను:—

Table with 3 columns: కార్మికులతరగతి, ప్రదేశము, వేతనము. Rows include పురుషుడు, స్త్రీ, పిల్లవాడు, పురుషుడు, స్త్రీ, పిల్లవాడు, పురుషుడు, స్త్రీ, పిల్లవాడు.

తోటల పరిశ్రమలకు సంబంధించిన సంఘముల అభిప్రాయము నిమిత్త మీ సూచనల వలసరాజ్యపరిపాలనకాళు బంపి, యిండియా దొరతన ప్రాయమును చెల్లపగోరెను. ఎమిగ్రేషన్ ఫ్యాసింపుము, మదరాసు ప్రభుత్వము, యిండియా దొర తనము సంప్రదించెను. సింహాళమును భారతదేశపు కార్మికులకు సూచనలుగ యిప్పుడు వేతనముల కేటకంపై సిఫార్సులను గావించబడిన కేటక అభివృద్ధిపునున్నను, జబ్బు, వార్షికములందు జీవయాత్రగడపుటల తగిన ధనము మాడబెట్టుకొన అసకాశములేదు. నూమూలు స్వయంసహకారత్రమే యిప్పుడిటులను వేతనము చూచుచున్నది. కుటుంబముల అంధకారమును జూపబడిన

పరిమాణమునుబట్టి, సింహాళమునందుగల భారతదేశపు ప్రభుత్వముయొక్క ఏజెంటు లెక్కలప్రకారముగ కార్మికులకు కష్టసమయమున ఆధారముగ నుండుటకొరకై కొంత ధనము మాడబెట్టుకొనుట కనకాశమునొసగు నిమిత్తము, కమిటీ సిఫార్సుజేసిన కేటకంపై నూటికి రూ. 10 లు అదనముగ జేర్చవలసినదని యిండియా దొరతనము సింహాళ ప్రభుత్వమునకు సిఫార్సుజేసెను. 1926 జనవరి 21-వ తేదీన సింహాళ ప్రభుత్వమున కి సిఫార్సు యిండియా దొరతనము గావించెను.

తోటల యజమానుల సూచనలు

జిల్లాలవారి వేతనముల సంఘముల ఫ్యాసింపవలయునని యిండియా తోటల యజమానులసంఘము కొన్ని సూచనల గావించెను. హిందూదేశము నుండి సింహాళమునకు పనిపాటల నిమిత్తమై బోవు కార్మికులపై విచారణము జేయుటకు 'ఇన్వెస్టిగేషన్ ఉద్వేగియగు ఎమ్. టి. రీడు వి. సి. ఎస్. గారిని గవర్నమెంటుతో ఢిల్లీలో సంప్రతించుటకు బంపవలయునని వలస రాజ్యపరిపాలనకాళు ఉద్దేశపు జేసెను. రీడుగారు 1926 మార్చి 2-వ తారీఖునకు ఢిల్లీ వచ్చెను. యిండియా దొరతనముతో ఆయన ఏమి వ్యవహరించెను. అంతియగాక కార్మికుల యోగక్షేమములకు సంబంధించిన మరెకొన్ని సమస్యలను యిండియా దొరతనము రీడుగారితో సంప్రతించెను. వలసరాజ్య పరిపాలన ప్రభుత్వము తరఫున రీడుగారు వేతన ప్రమాణమును గురించి ప్రత్యక్షముగా విధానమును జెప్పెను. సింహాళ విచారణకమిటీ సిఫార్సుజేసిన ప్రమాణము క్రింద యాడువచ్చిన కార్మికుడు గడించు వేతనప్రమాణమునుండి కార్మికులు అంచనాల ప్రకారముగ అసలు జీవనవ్యయముక్రింద చెల్లింపబడు మొత్తము పోగ తేడించిన భాగమును యిండియా దొరతనము కోరు అదనపు మొత్తము అనగా పది పాపెంటు అందు యిమిడియున్నదని రీడుగారు వాదించిరి. యుక్తవయస్కుడు పురుషుడు, భార్య కలిసి మానమునకు గడించినది మొత్తము దిగువ వివరింపబడుచున్నది.

Table with 4 columns: కార్మికుడు, ప్రాంతము, ఆదాయము, వ్యయము. Rows include పురుషుడు, పురుషుడు, పురుషుడు.

రీడుగారి సూచనలు

పై లెక్కప్రకారముగ పని పాటలు చేయజాలనివారికి సౌకర్యము గలిగించు నిమిత్తము కార్మికులకు వేతనమును సభాజాపనలయొద్దనున్నదనియు దిగువ ప్రకటింపిన రీతి నవలంబించినయెడ యిండియా దొరతనము గోరు వరకు మన్నింపబడుననియు రీడుగారు చెప్పిరి. (1) పనిజేయు ప్రతికార్మికునకును నూసమున కుచితముగ కొన్ని కుంచముల బియ్యముయిచ్చవలయుననియు (2) పనిచేయచాలని పిల్లవాడు గల ప్రతి విశేషపునకు పురుష కార్మికునకునకీచ్చి నన్ను బియ్యమును ఉచితముగ నిచ్చుటయు చక్కగ నుండునని రీడుగారు చెప్పిరి. ఎస్టేటు మధ్యగు లందుగల కార్మికుల కెల్లరకును నివసించునములు వారు బనిజేసినను జేయుకుండినను బియ్య ముచితముగ యిప్పించబడునని రీడుగారు విన్నవ్యము జేసిరి. సంవత్సరమున కందుమూలముగ తోటల వారికి నూమూలు 30 లక్షల రూపాయలు వ్యయమగును. యుక్త వయస్కు వచ్చిన వానికి చట్టప్రకారముగ నిర్ణయింపబడిన వేతనము తగినంత నుంచి కారణములేనిది తగ్గింపరాదని జెప్పెను. తన దొరతనములరెవర (1) కార్మికపరిశీతులందును, జీవితవ్యయ పరిశీతులందును గల మార్పులనుబట్టి నిర్ణయింపబడిన వేతన పరిమాణమును వైసడెలుపబడిన ఉచిత సౌకర్యములందును సింహాళ ప్రభుత్వము మార్పుగావించవలయు (2) వైసవిరించిన కేటకముల తగ్గించుటకు తగినంత పరిశీత బుదయించినయెడ తగ్గించుటకు సింహాళ ప్రభుత్వ మంగీకరించినయెడను సింహాళ ప్రభుత్వము హిందూదేశ ప్రభుత్వమునకు ముందుగ తెలిపి వారి అనుజ్ఞ బడ యనియెడ ఆరుమాసములవరకు వేతన ప్రమాణము తగ్గింపకుండుటకు రీడుగారు ఆదేశము ఇచ్చిరి. (3) ఆరుమాసముల లోపున వేతనముల తగ్గించుట విషయమై ఉభయ ప్రభుత్వములును సమాధానమునకు రానియెడ ఎవరు యిష్టము ప్రకారముగ వారు చర్య అవలంబింపవచ్చును.

కొన్ని వివరములనుబట్టి సూచనల యిండియా దొరతన మంగీకరింపవచ్చునని సింహాళ ప్రభుత్వమునకు తెలియజేయబడెను. వేతన ప్రమాణముల నిశ్చయించుటయందు 'జీవన వ్యయమునుబట్టి' అనుమాటలు రీడుగారి సూచనలో జేర్చవలయునని ఇండియా దొరతనము తెలియజేసెను. నిశ్చయించిన వేతన ప్రమాణము అవనతమైనయెడ 'జీవనవ్యయము' హెచ్చినయెడ వేతన ప్రమాణమునుమాడ హెచ్చింప అసకాశము గలిగియుండవలయునని యిండియా దొరతనము అభిప్రాయమై యున్నది.

(1) అమలునందున్న వేతనములకేటక హెచ్చింపబడుటకు పరిశీతు లేర్పడినయెడ సింహాళ ప్రభుత్వము వేతనముల హెచ్చింప నిరాకరించినయెడల ఒడంబడిక అంత్యము గావించుటకు యిండియా దొరతనమునకు పరస్పర స్వాతంత్ర్య ముండవలయును.

(2) కార్మికుల యిష్టమైనయెడల కాలనియముప్రకారముగ వేతనములకు బనిజేయుటకుగాని లేక గుత్త కూలీజేయుటకుగాని ప్రతివానికీని కాసనముప్రకారముగ నాకుండ్లవలయును. (3) నూతనవిధానము జనవరి 1927 నుండి అమలులో బెట్టబడును.

అంతియగాక వేతన ప్రమాణసమన్వయతోపాటు భారత కార్మికులకు సంబంధించిన కొన్ని ఉపసమస్యలుగూడ పరిష్కరింపవలయునని యిండియా దొరతనము సింహాళ ప్రభుత్వమున కంపెను:—

- (ఎ) కార్మికుల బిడ్డలకు విద్యాసౌకర్యము లాపంబు (బి) ప్రకృతిమందుగల పరిస్థితుల ప్రకారముగ కార్మికులకు సంపూర్ణముగ చట్టము ప్రకారముగ క్రమముగ జీతముల నీయటము నిబంధన (సి) వారి బిడ్డలకు వైద్యోపచారములకు సౌకర్యము లాపంబుటకు ఏర్పాట్లు (డి) పని సంవత్సరములలోపునకు బిడ్డలకు బనిజేయింప నిషేధించుట (యి) నియమింపబడినరకపు బియ్యము కార్మికులకు ఒసంగుటకు చట్టమునందు యేర్పాటు గావించుట మొదలగు సమస్యలు బిష్కరింపబడవలయునని యిండియా దొరతనము సింహాళ ప్రభుత్వమునకు చెలియజేసెను.

రీడుగారితో చర్చించి అంగీకరించినవరకు సింహాళ ప్రభుత్వ ముమోసించెననియు, యావరకు లభించునందు బెట్టుటకొరకు ఆర్డినెంసు తయారు జేయువలెననియు, కాసనభేదయందు శ్రీఘ్రముగ దానిని ప్రవేశబెట్టి సింహాళ ప్రభుత్వము తలంచుచున్నదనియు యిండియా దొరతనమునకు తెలియజేయబడెను. సింహాళ విచారణసంఘము వేతనప్రమాణమును గురించి సూచనల గావించినప్పటినుండియు జీవితప్రమాణము హెచ్చుగాలేదనియు, శ్రీఘ్రకాలములో ధరలు పెరుగు సూచనలు గావించినవినియు యిండియా దొరతనముయొక్క ఏజెంటు తెలియజేసెను. ఏదన పేరాగ్రాఫునందు ఉపహరించిన వేతనములందు మార్పును గురించి యిండియా దొరతనము పట్టుపట్టుట మాన జలించెను.

వలస రాజ్యపరిపాలనకాళు అభిప్రాయములు

1. న్యాయముగ గడువులో క్రమముగను సంపూర్ణముగను భారతకార్మికులకు వేతనముల యిప్పించవలయును. ఏదనుల జేయించుకొనుటకు ఒడంబడిక గావించబడినో ఆ ఒడంబడిక ప్రకారముగ మాసము జరిగిన పది రెనములలోపున కార్మికునకు సంపూర్ణముగ జీతము యిచ్చివేయవలయును.

2. సింహాళ విచారణసంఘము ప్రసవించిన స్త్రీలకు ధన సహాయము నిప్పించవలయునని సిఫార్సుజేసెను. ఎస్టేటులందు బనిజేయు స్త్రీ ప్రసవించినయెడ వారమునకు ఆరురెనముల బియ్యమునిచ్చుటకు సింహాళ దొరతనము అంతికాలములో కాసన సభయందు బ్రవేశబెట్టవచ్చు నూతన వైద్యోపచారచట్టమును నిబంధన జేర్చబడెను.

3. పురుషులు, స్త్రీలు బిడ్డలు 750 మంది కార్మికులకంటె ఆధికముగల ఎస్టేటులందు శిక్షణము బడసిన వైద్యుని, మంత్రిసానిని, ఒక వైద్యకాలయ స్థాపనవలయుననియు, యిండ్ల యిబ్బందులు తీసుకొరకు సఫల సౌకర్యములు జేయుటకొరకు మసాయిదా ఆర్డినెంసు నందుగాని, లేక మరియొకచోటగాని ఏర్పాటు గావించవలయున యు గోరబడెను. ఈ సూచనలు సింహాళ దొరతనముయొక్క ఆమోదమును బడసెను. సాధ్యమైనంత శ్రీఘ్రముగ యీ సూచనల అమలునందు బెట్టి సింహాళ దొరతనము తలంచుచున్నది. (4) పది సంవత్సరములకు లోపున వయస్కుల బాలరచే ఎస్టేటులందు బనిజేయింపకుండుటకు చట్టమును గావించ సింహాళ దొరతనము యిండియా ప్రభుత్వముతో యేకీభరించెను. ఈలోపున విద్యాసౌకర్యములు హెచ్చించుట కేర్పాట్లు గావించబడెను. (5) చట్టమునందు ఫలారకము బియ్యము ఫలస రేటుప్రకారముగ భారత కార్మికులకు యిష్టవలయునని దొరతనము నిర్బంధము జేయుటకు తలంచుచున్నది. భిన్న విషయములగురించిన బిష్కరింపు గావించ కొంత ఆలస్యముపట్టును. వేతనములందు మార్పుగావించుట మొదలగు అంశముల విషయమై యిండియా దొరతనమునకు సింహాళ ప్రభుత్వముపై సంపూర్ణ విశ్వాసముగలదు. అయినప్పటికీ, 1927 సంవత్సరారంభమునకు నూతనయేర్పాట్లు అమలునందు బెట్టుబడవచ్చునని యిండియా దొరతనము విశ్వసించుచున్నది.

స్వామిసానవార్తలు

రాయపేట ఎన్నికల తగాదా

మాండమను ఉత్తరువు

విచారణ సోమవారమునకు నిలుపబడుట

(స్వా॥ వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారి ఎదుట)

రాయపేట ఎన్నికల తగాదా. పందర్భములలో కమిషనరుచే ఎన్నికలు జరుపనీకుండ రాయపేట వోటరుల తరపున స్వా॥ వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగారిచే మాండమను ఉత్తరువును జూదిన కేసు తిరిగి నేడు 11 గంటలకు విచారణకు వచ్చెను. పిటిషనరు తరపు వకీలు చంద్రశేఖర అయ్యరుగారు నిన్నటిదినము కోర్టుముగియున్నట్టికి చర్చించుచున్న వాదనకు తిరిగి (వారంభింపగానే) కాన్స్టేబులతరపు స్వామిసాన విచారణను నేటికి నిలుపుటకు గావించి సోమవారము తీసుకొనుటకు కోర్టు వారిని గోరిరి. 28 వ తేదీ ప్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకటన కాన్స్టేబులతో సమావేశమైన గవర్నరుగారిచే గావించబడిన యుత్తరువునకు కాదాయను నంతయు నిన్నటిదినము చాలవరకు చర్చింపబడెననియు, ఈవిషయము చాల ప్రాముఖ్యమైనదనియు, తాము రెండుకేసులలో చర్చింపవలసి వచ్చుటచే ఏకేసు నకుగాని సంపూర్ణ స్వామిసాన గలగజేయబాలకున్నా మనియు, అందుచే సోమవారము నాటికి విచారణ నిలుపవలెనని రంగసామి అయ్యంగారు గోరిరి. పిటిషనరుల తరపు స్వామిసాన వారియు ఇందు కాక్షేపణ తెలుపకుండుటచే స్వామిసానవార్తలు విచారణను సోమవారము నాటికి నిలిపివేసిరి.

చంద్రశేఖర అయ్యరుగారు వాదన సారంభించుచు చక్రవర్తియొక్క నేతకడయొండి ప్రజలకు స్వామాటరి విధులు నిర్వర్తించు బాధ్యత లేనివాడైన అట్టివానిపై మాండమను ఉత్తరువును జారీకేసిన చక్రవర్తిపై ఒసంగినటు లగును గావున అట్టివానిపై మాండమను ఒసంగబడరాదుగాని ప్రజలకు స్వామాటరి విధులు నిర్వర్తించు బాధ్యత యొడిన చక్రవర్తి నెక్కువపై మాత్రము మాండమను ఒసంగబడవచ్చునని బట్టిరి.

కాన్స్టేబుల తరపు వకీలు రంగసామి అయ్యంగారు మాట్లాడు రెండుమాడు విషయములు తాము వివరముగ జెప్పటకు కోర్టువారి అనుమతిగోరిరి

స్వామిసాన మూర్తి:—నిన్నటిదినము చంద్రశేఖరయ్యరుగారిచే వాదించబడిన అంశములలో నొకటి (28 వ తేదీ ప్రభుత్వము వారొసంగిన ప్రకటన కాన్స్టేబులతో సమావేశమైన గవర్నరుగారి ఉత్తరువుగారు అను సమన్వయ) చాల ప్రధానమును గొప్ప శాస్త్రీయ సమన్వయ గలిగియున్నదనునది ఏ తరపున తీర్పు జెప్పవలసివచ్చినను తీర్పును ఫలితములుగలగుట నిక్కము గావునను ఈ విషయముపై సంపూర్ణముగ వాదించుట కవకాళ మొసంగెదననియు, కాని ఈ ధినము వాదనలు పూర్తి జేయుచో తమ తీర్పు త్వరలో జెప్ప వీలగుననియు బట్టిరి.

రంగసామి అయ్యంగారు మాట్లాడుచు ఈ విషయము చాల ప్రధానమై యున్నదనునది ఎటులైనను ఫైల్ చేయి తీర్పు లోగ ఈ తీర్పు జెప్పిన దీని వలన గలగు ఫలితములు ఏ పక్షమున కనుకూలమైనను తీర్పు మను చిక్కులను గలగజేయగలవనియు, తాము ఈ కేసుగాక ఫైల్ చేయి కేసులలోను పనిజేయవలసి యుండుటచేత ఈ కేసు విచారణకు వ్యవధి యొసంగుడనియు బట్టిరి.

స్వామిసాన మూర్తి:—ప్రతి కక్షిదారులు (పిటిషనరులు) ఈవిచారణ సోమవారమునకే గాదు రాబోవుసంవత్సర మిదియవరకైనను నిలుపబడుట కాక్షేపణజేయరు! (నవు)

స్వామిసాన మూర్తి ఇంకను మాట్లాడుచు పెట్టెంబరులో పల్లె ఎన్నికలకు లేదని నిర్ణయించుటకు కమిషనరుగారికి హక్కు గలదనియు, పిచ్చుట లేదని నిర్ణయించుటకు తమకు తోచినంత వరకు ప్రభుత్వమువారికి హక్కుగలదని తమ యభిప్రాయముని బట్టిరి. కాన్స్టేబులవకీలు ఈవిషయముగూడ వివాదగ్రస్త మగునని బట్టిరి.

చంద్రశేఖరయ్యరుగారు మాట్లాడుచు ప్రభుత్వమువారికి గల హక్కువిషయమై నూచనాపూర్వకమే గాని ఉత్తరువు మూలముగ లేనందున అవిషయమై ప్రస్తుత మభిప్రాయ మొసంగుట అవసరముగాదని చెప్పిరి.

కాన్స్టేబుల వకీలు మాట్లాడుచు పందర్భమున ఈ విషయముగూడ స్వామిసానవార్తలు అభిప్రాయము నొసంగవలసి యుండుననిరి.

స్వామిసాన మూర్తి:—బల్లుచు తా మివిషయములపై దీర్ఘముగ ఆలోచించుచున్నా మనియు ఎంతదీర్ఘముగ ఆలోచించిన అంత ఎక్కువచిక్కు లిందిమిడియున్నటులు గాన్పించుచున్నవనియు, ఈబాధ్యతను గుర్రెరింగి సోమవారమునవరకు వ్యవధి గోరినచో రెండవపక్షము ఆక్షేపణ జెప్పవలసిన అట్లు వాయిదానొసంగుట కంగీకరింతుమని బట్టిరి.

కాన్స్టేబుల వకీలు వాయిదా కావలెనని తెలిపినమీదట స్వామిసాన మూర్తి వాయిదా నొసంగుచు పిటిషనరుల తరపు వకీలు నూచించిన కొన్ని విషయములను పూర్వముగ వాదించుటకు ప్రతివాదుల తరపు వకీలు సంసిద్ధముగ లేనందునను, పిటిషనరులు వాయిదా నొసంగబడుట కాక్షేపణ తెలుపని కారణ ముచేతను సామవారమునవరకు వాయిదా నొసంగిరి.

మాండమను ఉత్తరువు ఇంకను చెల్లుబడియే యుండును కదాయని చంద్రశేఖర అయ్యరుగారు ప్రశ్నింపగ కోర్టువారు కడపటి ఉత్తరువు లొసంగువరకు మాండమను చెల్లునని స్వామిసానవార్తలు బట్టిరి.

హైకోర్టులో మాండమను ఉత్తరువు

(నిన్నటి తిరునామ)

కాన్స్టేబుల వకీలు రంగసామి అయ్యంగారు తమ వాదనల నొకటికంటె వేరొకటి వివరముగ చర్చించిరి.

స్వామిసాన మూర్తి:—ఈ ఎన్నిక స్వామిసానవార్తలము గాకపోయినను దీనిపై విచారించుటకు నాకు (జ్యూరిస్ డిక్షను) అధికారములేదనియు మీయభిప్రాయము?

రంగసామి అయ్యంగారు వేరొక యంశమును వాదించుచు మాండమను ఉత్తరువు నొసంగుటవలన కాన్స్టేబులతో సమావేశమై గవర్నరుగారు రొసంగిన ప్రకటన నిలుపుట జేయబడెననియు, 45 శక్తును క్రిందకోర్టువారి కట్టుబడికారము లేదనియు బట్టిరి. 30 వ తేదీ ఎన్నికలు జరుపబడవలసినదిగ ప్రభుత్వప్రకటన గలదు. ఈప్రకటన కాన్స్టేబులతో సమావేశమైన గవర్నరుచే గావించబడెనా లేదా యను విషయము చర్చింపబడెనది.

స్వామిసాన మూర్తి:—ఆప్రకటనయం దుపయోగించిన పదము “ప్రభుత్వము”ని యున్నదిగా! “కాన్స్టేబులతో సమావేశమైన గవర్నరు” అని యుండి యుండవలెను. ఇం దిదియిచ్చు సమన్వయ ఏ ను ని న, కాన్స్టేబులతో సమావేశమై యున్న గవర్నరుగారిచే గావించబడినదని నిర్ధారణలేనపుడు “ప్రభుత్వముచే” గావించబడినటులు రుజువైనచో చాలునా? ఆ ఉత్తరువునుబట్టి చూచినచో అందు కాన్స్టేబులతో సమావేశమైన గవర్నరుచే గావించబడినటుల నిర్ధారణయగుటలేదు.

రంగసామి అయ్యంగారు:—“కాన్స్టేబులతో సమావేశమైన గవర్నరు” అనుపదమునకు వివరణ భారతప్రభుత్వచట్టము 49-వ శ్లోకములో గలదు. పిదప అయ్యంగారు సుంటూరుముగిని సిపాటి సర్పాంట్లకేసును నిదర్శనముగ జూపిరి గాని స్వామిసాన మూర్తి తా మాత్రమువాదనతో సంతృప్తి జెందలేదనిరి.

స్వామిసాన మూర్తి:—ప్రభుత్వముపేరిట శక్తికటరిలుగాని, అండరు శక్తికటరిలుగాని ఉత్తరువు లొసంగుట బంధవమేగా!

రం. అయ్యంగారు:—కావచ్చును.

స్వామిసాన మూర్తి:—ఎటులైనను ఈ ప్రకటన కాన్స్టేబులతో సమావేశమైన గవర్నరుగారిచే నొసంగబడిన యుత్తరువని చెప్పటకు వీలులేదు.

రం. అయ్యంగారు:—ఆప్రకటన మంత్రివర్గము గావించినదైనను ప్రజాయుక్త కాఖిలందు గవర్నరును మంత్రివర్గమును ప్రభుత్వముగ నేర్పడెదరు.

స్వామిసాన మూర్తి:—ప్రభుత్వమెవరై రను విషయముతో నాకు బనిలేదు. కాన్స్టేబులతో సమావేశముగ గవర్నరుగారిచే గావించబడిన ప్రకటనయని రుజువైనదికే లేనట్లే.

రం. అయ్యంగారు:—భారత ప్రభుత్వ చట్టము 46 వ శక్తును ననుసరించి రాష్ట్రీయప్రభుత్వముందలి ప్రజాయుక్త కాఖిలకు సంబంధించినంతవరకు మంత్రివర్గముచే సమావేశమైన గవర్నరు అనియే అర్థమునను.

స్వామిసాన మూర్తి:—ప్రకటనయందుగాని ఉత్తరువులోగాని “గవర్నరు మంత్రివర్గముతో” గలసి వర్తించినటులు తెలుపుట కాధార మేమిగలదు? ప్రభుత్వమందే కాఖిలుగూడాగాని గావించబడిన ప్రతి ఉత్తరువును మంత్రిలు లేక కాన్స్టేబుల హాక సభ్యులతో గలసి గవర్నరుగారు గావించిన యుత్తరువే యనియు మీయభిప్రాయము?

రం. అయ్యంగారు:—గవర్నరుగారును మంత్రి వర్గమును ప్రభుత్వముగ నేర్పడెదరు అని పట్టిరి.

అట్లు శక్తును గలదేమో చూడుడని స్వామిసాన మూర్తిగారు వకీలును గోరిరి. ఆ విషయమై ప్రత్యేకనిబంధనను తా మవ్యవధిగ జూపబాలమని వకీలు పట్టిరి.

ఈ సమయమున పిటిషనరుల వకీలు చంద్రశేఖరయ్యరు గారు లేచి మాట్లాడుచు, కాన్స్టేబులతో సమావేశమైన గవర్నరు అనగా గవర్నరును కాన్స్టేబుల హాక సభ్యులేగాని గవర్నరు మంత్రివర్గముగా జాలరనియు, మంత్రియి సర్వాధికారముగలవారైనను కాన్స్టేబులతో సమావేశమైన గవర్నరుగమత్రము ఏర్పడబాలనియు బట్టిరి.

స్వామిసాన మూర్తిగారు కాన్స్టేబులతరపు స్వామిసాన వార్తలేంచి మాట్లాడుచు 46 వ శక్తునువారి (కాన్స్టేబుల) వాదమునకు ప్రతికూలమేగాని అనుకూలముగాదనియు, ఆశక్తి నులో కాన్స్టేబులతో సమావేశమైన గవర్నరుకును, మంత్రివర్గముతో గలగడిన గవర్నరుకును గల భేదము మరింత స్పష్టముగ తెలుపబడి యున్నదనియు బట్టిరి.

అంతట రంగసామి అయ్యంగారు తామివిషయము విపులు వాదించ బూనుకొన లేదనియు, ఈవిషయము చర్చకువచ్చునని ముందుగ తమకు తెలిసియుండలేదనియు బట్టిరి.

పిదప కాన్స్టేబులవకీలు మరియొక అంశముపై వాదించుచు చట్టమునందలి నిబంధనల కనుగుణ్యముగనో, లేకుండనో క్రమముగనో, తద్వ్యాధ్యముగనో ఒకతూరి 30 వ తేదీ ఎన్నికలు జరుపబడవలెనని ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించినపిదప కోర్టు వారు ఉత్తరువుగావించుట కధికారమును ప్రశ్నించిరి. ఈ సందర్భములలో బొంబాయి కోర్టులోని కేసు నొకదాని వివరించి ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువునుమాత్రమే కమిషనరు అనులజరుపు ననియు, భారత ప్రభుత్వచట్టము 45 శ్లోకను క్రింది అట్టి ప్రభుత్వ ఉత్తరువురికే టైడి ఉత్తరువును గావించుట కెవరికిని అధికారములేదనియు బట్టిరి.

మరియు పిటిషనరుల జట్టు స్వాతంత్ర్యమునకెట్టి భంగము గలగ లేదనిది. నేడు జరుగనున్న ఎన్నికలందు వారి యిష్టము వచ్చినటుల వోటు జేయవచ్చును— అనిరి.

స్వామిసానవార్తలు మాట్లాడుచు తమ రెండుప్రశ్నలకు సమాధానము లొసంగి, విషయము చాలవరకు తెలుసనిరి. 3-వ నియమములో “క్రాంతి ఎన్నిక” యని ఎందువలన బేర్కొనబడినదను ప్రశ్నకు సమాధానము గోరిరి.

స్వామిసాన రంగరామయ్యంగారు ఆ నియమము క్రమముగ నిర్ణయించబడలేదని అంగీకరించిరి.

స్వామిసాన మూర్తి:—అది నా సంతకమునకు సమాధానమా? (నవు)

రం. అయ్యంగారికి పూర్వము సమాధానముగాదు (మరల నవు)

అంతట రెండుగంటలైనందున కోర్టువారు ఫలాహారములకై లేచిరి.

ఫలహారానంతరము

రెస్టారెంట్లలో ఫలహారానంతరము వకీలు వాదమును ప్రారంభించుచు క్రొత్తతేదీ నిర్ణయించి ఎన్నికలుజరుపవచ్చుననిరి. క్రొత్తతేదీని ర్ణయించబడిన ప్రాత నామినేషనులతోనే ఎన్నికలు జరుపవచ్చునా లేక మరల నామినేషనులను త్రువ్వకొనవలయునా అన్న విషయమై విచారించవలెను. గవర్నరుగారు 2, 3, 4 నిబంధనలను పన్నెండుచేసిన, గవర్నరుగారు తన అధికారమును సమముగ చలాయించలేదని వోటరు ఆక్షేపించిన కోర్టువారు జోక్యముపుచ్చుకొనెదరా యని వకీలు ప్రశ్నించెను.

ఇట్లు జోక్యముపుచ్చుకొనటకు వీలులేదని స్వామిసాన మూర్తి చెప్పెను.

2, 3, 4 నిబంధనలు ఎన్నికల ప్రాసీజరుకు సంబంధించినవి నిబంధనల నన్నిటినిచూచిన క్రొత్త ఎన్నికలకే ఈనిబంధనలు అవసరమనియు, ఒకపర్యాయము నామినేషనులు ముగిసిన పిమ్మట మరల 2, 3, 4 నిబంధనలనుననవరించి అన్నివ్యవహారములు జరుగవలయుననికోరుట సరికాదనియు వకీలుచెప్పెను. ఇట్టి పరిస్థితులలో ఎన్నికహక్కుల కెట్టిభంగముకలగలేదు. ఈ ఎన్నికలలో, ఎన్నికల తేదీ మాత్రము మారుచున్నదిగాని నామినేషనులు మారలేదు. కావున ఇది క్రొత్తఎన్నికకాదు. మూడుదినములు ముందుగ ప్రకటింపవలయునను నిబంధన మొదటిసోటిను ఇచ్చునప్పుడు అనుసరించవలయును గాని క్రొత్త నామినేషనులు లేనందున అదే ఎన్నికవిషయమై గావించబడు ఇతర నోటిసులుకూడ మూడుదినములు ముందుగ ప్రకటింపబడవలయునని చెప్పటకు వీలులేదు.

స్వామిసాన మూర్తి:—ఎన్నికలు జరుగునని జనవరి లేక ఆగస్టులలో ప్రకటింపబడెననుకొనెదము. అప్పుడు ఎన్నికలు జరుగనున్న నేటిదినము రాత్రి నోటిసు ప్రకటించి రేపు ఎన్నికలు జరుపుట స్వామిసానమా?

వకీలు:—కొంతకాలము నోటిసు యున్నచోటను మూడుదినములు నోటిసు యుండ నక్కరలేదు. ఈవిషయమున మాండమనురిట్ కోరుట అవసరము. ఆక్షేపణలున్న ఎన్నికలు రద్దుచేయవలయునని నేటిదినద్ల కేసు దాఖలు చేయవచ్చును.

స్వామిసాన మూర్తి:—కేసు ఎట్లున్నను ఈఅప్లికేషను మిగుల అలస్యముగ జేయడెనని తలచుచున్నాను.

చంద్రశేఖరయ్యరు:—రొగమునకు తగిన డొంగెధ మివ్వవలసి వచ్చెను. పెట్టెంబరు 29 వ తేదీన ఈఎన్నిక జరుగునని లేట్ నోటిఫికేషను ప్రకటింపబడెను.

పిటిషనరువకీలు వాదము
రెస్టారెంట్లలో వకీలు వాదమునకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు

రాయపేట ఎలక్షన్ తగాదా

లక్ష్మణశెట్టిగారి రివిజన్ పిటిషన్
డిస్మిస్ చేయబడుట

పుల్లెంబి వారి తీర్పు

స్వామికాశోద్ధ ప్రధాన న్యాయమూర్తి తీర్పుపై
జి. ఎ. జి. కె. లక్ష్మణశెట్టిగారు దాఖలుచేసిన రివిజన్ పిటి
షన్ ను డిస్మిస్ చేయుచు నిన్ను సాయంకాలము 4 గంటలకు
ప్రధాన న్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తులు జాక్సన్, నుండరం
శెట్టిగార్లు చెప్పిన తీర్పు ఈ దిగువ ప్రకటింపబడినది.

1926 సంవత్సరము ఆగస్టు 17 వ తేదీన పిటిషనరు
రావుబాదరు జి. ఎ. జి. కె. లక్ష్మణశెట్టిగారు 29 వ దివి
జను కార్పరేషన్ ఎన్నికలకు ఒక అభ్యర్థిగా నామినేటుచేయ
బడినాడు. ఇతడు కొంతకాలముండి హానరరీ ప్రెసిడెన్సీ మాజీ
ప్రేమిగుగ నుండెను. ఆగస్టు 11 వ తేదీన మాజీ ప్రేమిగుగ ఉద్యోగ
మునకు వీరు రాజీనామ పంపిరి. మద్రాసు నగరపు మునిసి
పల చట్టము ననుసరించి మాజీ ప్రేమిగుగ కార్పరేషన్ ఎన్నికల
యందు అభ్యర్థులుగ నుండగూడదు, మాజీ ప్రేమిగుగ అనువదములో
హానరరీ మాజీ ప్రేమిగుగ కూడ చేయవలసి వాదింపబడినది.
ఈ రాజీనామా తేదీ ఆగస్టు 14-వ తేదీని ప్రభుత్వమునాటికి
చేరెను. అందుపై ప్రభుత్వమువారి క్రింది ఉత్తరువును ప్రక
టించిరి:—

“తనపదవికి రాజీనామ ఇచ్చిన ఈ దిగువ పేర్కొనబడి
నవారి కున్న హానరరీ ప్రెసిడెన్సీ మాజీ ప్రేమిగుగ అధికారములను
సభాయుతుడగు గవర్నరుగారు రద్దు చేయుచున్నారు”

ఆగస్టు 20-వ తేదీన రెస్పాండెంటులు ఆక్షేపణపిటిష
ను పెట్టిరి. ఆగస్టు 20-వ తేదీన ప్రభుత్వపు టుత్తరువు ప్రక
టింపబడుటచే ఆ తేదీనే పిటిషనరు రాజీనామా అంగీకరింపబడి
ననియు, నామినేషన్ లేని అనగా ఆగస్టు 17-వ తేదీ నాటికి
ఇతడు మాజీ ప్రేమిగుగ నున్నందున అభ్యర్థిగ నుండుటకు అర్హత
లేదనియు రెస్పాండెంటులు ఆక్షేపణ గావించిరి. చట్టము నను
సరించి ఈ ఆక్షేపణలపై కమిషనరు విచారణ సరిపి తీర్పు
చెప్పెను. తీర్పుపై లక్ష్మణశెట్టిగారు స్వామికాశోద్ధచీఫ్ జడ్జి
యొడుగు రివిజన్ పిటిషన్ దాఖలు చేసెను. నామినేషన్ క్రమ
మైనది కాదని కమిషనరు, స్వామికాశోద్ధ చీఫ్ జడ్జి తీర్పు
చెప్పిరి. స్వామికాశోద్ధ చీఫ్ జడ్జి తీర్పుపై
ఈ రివిజన్ పిటిషన్ దాఖలు చేయబడినది.

ఈ పిటిషన్ లలో ముఖ్యమైన అంశములు రెండు గలవు.
స్వామికాశోద్ధ చీఫ్ జడ్జి ఈ కేసు విచారణను ప్రసక్తము ని
విలు ప్రాసీజరుగొడు ననుసరించి హైకోర్టు క్రిందికోర్టు జడ్జి
హోదాలో ఈ కేసును విచారించలేదనియు తనకు ప్రత్యేకము

గ హోదాను సంబంధించి ఇవ్వబడిన అధికారము ననుసరించి
కేసు విచారణ చేసిరిని వాదించబడినది. అందుచే స్వామికాశో
ద్ధ ప్రధాన న్యాయమూర్తి తీర్పుపై ఆప్పీలు చేయుటకు వీలులే
దనియు ఈ రివిజన్ పిటిషన్ ను పుల్లెంబి వారు విచారించ ఆ
ధికారము లేదనియు వాదించబడినది. స్వామికాశోద్ధ ప్రధా
న న్యాయమూర్తి తీర్పు ఖాతా మైనది. కాదని రుజువుచేయుటకు
పిటిషనరునకు మునిసిపల చట్టమునందలి కొన్ని భాగములను
కొన్ని తీర్పులను ఉదాహరించిరి. “మునిసిపల ఎన్నికల తగాదా
లను పరిష్కరించుటకై స్వామికాశోద్ధ వారికి అధికార వి
ద్యుయ సభాయుతుడగు గవర్నరుగారు నిబంధనలను తయారుచే
యవచ్చు” నని పిటిషనరునిపలు ఆర్డరు 59 వ సెక్షన్ ను నూచింపచు
న్నది. ఈ సెక్షన్ నందు ‘ఎన్నికలు’ అను పదమునకు సంపూర్ణ

పిటిషనరు వశము చంద్రశేఖరయ్యగారు వాదించ మొదలిడిరి.
అప్పటికి 4-15 గంటలకుటచే సాయంకాలములో పుగ వాదము
ముగియగా అని న్యాయమూర్తి పిటిషన్ ను అడిగెను.

కొన్ని విషయములు ప్రత్యేకించి చెప్పవలసియున్నది.
కోర్టు లేవనెత్తిన ఎన్నికలు జరుపబడునేమో యని భయపడుచు
న్నానని చంద్రశేఖరయ్యరు చెప్పెను.

న్యాయమూర్తి:— ఎన్నికలు ఈ దిగువ జరుగవని రూ
ఢిగ చెప్పెదను.

పిమ్మట చంద్రశేఖరయ్యరు రెస్పాండెంటు వశము వాద
ములను ఖండించుచు కమిషనరే గవర్నరుని వారు వాదించిరి.

ఈ మాండమునకు ఉత్తరువు స్టాంపులూరి సర్వంటు అగు కమి
షనరును బాధించుననియు వశము చెప్పెను.

చంద్రశేఖరయ్యరుగారు తన వాదమును ముగింపక
మునుపే 4-15 గంటలకుటచే కోర్టు చాలింపబడినది.

ముగిరిగిన ఎన్నికలు అను అర్థము చెప్పవలెను. ఆ న గా
ఎన్నికలు జరిగి కానిస్టిబుల్ వీర్వడిన పిమ్మట జరుగు వ్యవహారము
లను తగాదాలను స్వామికాశోద్ధవారు పరిష్కరించెదరని
ఈ కోర్టున అర్థము. కాని ఎన్నికలకు పూర్వము ఏర్పడు వివాద
ములకు కూడ ఈ కోర్టునే అనువర్తించునని చెప్పబడుట వీలులేదు.

కాని 847 వ సెక్షన్ ను ననుసరించి చట్టమును అనుసరించుచుట
కై నిబంధనలు చేయుటకు సభాయుతుడగు గవర్నరుగారికి సం
పూర్ణాధికారము లివ్వబడినవి. అందుచే ఈ సందర్భమున 59 వ
సెక్షన్ ను అనువర్తించుచున్నది. నాల్గవ నిబంధన ననుసరించి ఆ
భ్యర్థుల పట్టికను ఆక్షేపించు అధికారము ప్రతి రిజిస్టరుడు వాట
రుకు ఇవ్వబడినది. ఈ ఆక్షేపణలను కమిషనరు విచారించి తీర్పు
చెప్పవలెను. ఈ తీర్పుపై స్వామికాశోద్ధ చీఫ్ జడ్జియొడుగు
రివిజన్ పెట్టెను దాఖలు చేయవచ్చును. ఇట్టి పరిస్థితులలో

స్వామికాశోద్ధ చీఫ్ జడ్జి తీర్పుపై హైకోర్టులో రివిజన్
పిటిషన్ దాఖలు చేయవచ్చునని పిటిషనరునకు ఉత్తరువు వాద మై
యున్నది. చీఫ్ జడ్జి చే ప్రత్యేకముగ
విచారింపబడినది అనియు ఆ విషయము
స్వామికాశోద్ధకు విచారించబడినట్లుగ పరిగణింపబడు
నని స్వామికాశోద్ధ రూల్స్ నందు చున్నది. కాని ఈ రూలు

ఈ కేసు విషయమున అనువర్తించరు. మునిసిపల ఆర్డరు 4 వ రూ
లునందు నూచింపబడిన స్వామికాశోద్ధ ప్రధాన న్యాయ
మూర్తి స్వామికాశోద్ధకు చేరినవాడగా లేక ప్రత్యేక అధి
కారిగా అను విషయమును నిర్ణయింపవలయును. మునిసిపల
చట్టమునందలి 54 సెక్షన్ ను పరిశీలించిన చట్టము తయారు
చేసినవారు కోర్టునకు జడ్జి గలభేదమును గుర్తించి రివిజన్
చెప్పవలెను. చట్టమును క్రిందతో పరిశీలించిన చీఫ్ జడ్జి

కోర్టుకు సంబంధించినవాడు కాదనియు ప్రత్యేకాధికారముతో
విచారణ పలుపుననియు స్పష్టముచున్నది. ఏదెనను ఒకవిష
యమును విచారించుటకు ఒక కోర్టు జడ్జికి అధికార మివ్వబడిన
ఆ విచారణ కోర్టువారిచే జరుపబడినట్లు పరిగణించవలయు నని
పుల్లెంబి తీర్పు ఒకటియున్నది. (47 మద్రాసు 369). ఈ
కేసున విచారణ అధికారము జిల్లాజడ్జికి ఉండెను. జిల్లాజడ్జి
యొన జిల్లాకోర్టు అనియు కావున జిల్లాజడ్జి తీర్పుపై హైకోర్టు
వారికి ఆప్పీలు చేయవచ్చుననియు నిర్ణయింపబడినది. కాని రం

గోడు హైకోర్టు (3 రంగూను 560) తీర్పు వేరువిధముగనున్నది.
ఒక కోర్టులో ఒక జిల్లాజడ్జి యున్న ఈ ఆర్డరు తీసికొనవచ్చునని
యు, ఒక కోర్టులో ముప్పుగు జడ్జియు పును ఒక జిల్లా మౌత్
మే పేర్కొనినప్పుడు, అతడు గావించు విచారణ కోర్టువారు
చేయు విచారణ కావాలనియు రంగోడు హైకోర్టువారు తీర్పు
చెప్పిరి. ఈ కారణములన్ని ఈ నిబంధనయందు రుజువొనపబడిన
స్వామికాశోద్ధ ప్రధాన న్యాయమూర్తి, స్వామికాశోద్ధ
కు సంబంధించిన జడ్జి కాదనియు, వ్యక్తిహోదా అధికారముతో
విచారణ సరిపి నెననియు నిర్ణయించుచున్నాము. కావున రివిజన్
పిటిషన్ ను ఖర్చులతో డిస్మిస్ చేయుచున్నాము.

కాని ఈ కేసు విచారణ సందర్భమున మరియొక ముఖ్యం
శము ప్రస్తావించబడినది. కేసులను నామినేషన్ కాలిక్యు సమ
ముగ నున్నదా లేదా అను విషయమును గురించి మాత్రమే క
మిషనరు, చీఫ్ జడ్జి విచారణను పంపవలయునని అభ్యర్థుల అ
ర్డరు తానర్థ కలగునని విచారణను వారికి అధికారము లేదని
వాదించబడినది. ఎన్నికలలో కమిషనరు రిటర్నింగు అఫీసరుహో
దా పొందుచున్నాడు. నామినేషన్ కాలిక్యులందరిలోను

లను గురించి మాత్రమే రిటర్నింగు అఫీసరు పరిశీలన మొనర్చి ని
ర్ణయ మొనగవచ్చునని, అభ్యర్థుల అర్డరు తానర్థ కలగునని
విచారణను అధికారము లేదని ఇంగ్లాండులో ఎన్నియో
కేసులయందు తీర్పు చెప్పబడినది. అభ్యర్థుల అర్డరు తల సాధార
ణముగ ఎన్నికల అసంతరము జరుగవలయును. అట్లుకాక అభ్య
ర్థుల నిర్ణయమునాడే ఈ విచారణ జరుగవలయు ననిన ఎంతయో
కాలవారణమును. అంతేకాక నామినేషన్ చేయబడినవారందరు

గలు వరు. ఎన్నికల యందు గలుచుటకు
ఆ వ కాలము లేనివారి అర్డరు తానర్థ కలగు విష
యమై కడు దీర్ఘము విచారణ పలుపవలయును. కాని
మద్రాసు మునిసిపల చట్టము ననుసరించి ఈ పద్ధతియే సరియైన
దనియు కమిషనరుకు ఈ అధికారమున్నదనియు వాదించబడినది.

కేసుకు సంబంధించిన ముఖ్యంశముపై మేము తీర్పు చెప్పియు
న్నందున ఈ విషయమై తీర్పు చెప్పట అవసరము. కాని రె
స్పాండెంటు వశిష్ట వాదించినట్లుగ సంపూర్ణాధికారములు కమి
షనరు కున్నవా లేవా అను విషయము గురించి ఎట్టి సందేహ
ము బంధపడుటకై చట్టమును ననుసరింపట ఉచితమని అధి
ప్రాయకముచున్నాము.

కె. యస్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు, కె. యస్. రాజ
గోపాల అయ్యంగారు, శ్రీనివాసయ్యంగారు పిటిషనరునకు ఉత్తరు
వు పట్టెను. పరిమృతము, అదివారాయణయ్య, దామోదరం
నాయుడుగార్లు రెస్పాండెంటుల కోర్టుగను నుండిరి.

పుల్లెంబి ఎదుట లక్ష్మణశెట్టిగారు “సర్ది యొర్రై”
ఉత్తరువును గోరుట

అక్టోబరు 7-వ తేదీవరకు ఎన్నికలు జరువనని
కమిషనరుగారు ఒడంబడింపట

నిన్నటిదినము హైకోర్టు పుల్లెంబి తీర్పులో లక్ష్మణ
శెట్టిగారు రివిజన్ పిటిషన్ ప్రోసీజరుబడినవిదల లక్ష్మణశెట్టి
గారి తరపు న్యాయవాది కమిషనరు, స్వామికాశోద్ధ ప్ర
ధాన జడ్జిగారిలపై “సర్ది యొర్రై” ఉత్తరువును జారీచేయవలసి
నదిగ పిటిషన్ పెట్టిరిగాని ప్రధాన న్యాయమూర్తి నేడు 11
గంటలకు పిటిషన్ దాఖలుచేసికొందు మని బల్గిరి. తదనుగు
ణముగ నేడు 12 గంటలకు పుల్లెంబి సమావేశమైన విదప పి
టిషనరుతరపు కె. యస్. కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు లేచి మాట్లా
డుచు ఈ విషయమును అక్టోబరు 6-వ తేదీ వరకు
నిలిపియుంచు నటుల ఇరు పక్షముల వారు ను
అంగీకరించినదియు, 7 వ తేదీవరకు గాని లేక కోర్టువారు తరు
వానచ్చెడి తేదీవరకుగాని ఎన్నికలు జరుపవని కమిషనరు ఒడం
బడినదిగా గావించినందున సర్ది యొర్రై పిటిషన్ అంతవరకునిలిపి
యుంచవచ్చుననియు బల్గిరి.

ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారు ఒడంబడికయందే మరీయు
కోర్టువారు నిర్ణయించెడి తేదీవరకు అను స్పష్టపరణను కక్షి
దారుల ఇద్దరుమీద గావించిరి 7 వ తేదీవరకు విచారణ నిలిపిరి.
కృష్ణస్వామి అయ్యంగారు కమిషనరు ఈ ఒడంబడిక
ప్రకారము ఎన్నికలు జరుపకుండుటకు కోర్టువారిచేమైన ఉత్తరు
వు పంపగదరా యనియునుగ ఒడంబడికకు భంగముగ ప్రసరించిన
కమిషనరు కై లుకంపపడగలడని ప్రధాన న్యాయమూర్తినిడిరి.

జగత్సృష్టి దైవజ్ఞుడు

తిరుత్తని హనుమజ్జ్యోతిషాలయము

గాంధీమహాత్ముని విడుదలను గూర్చిన జ్యోతిషము
సరిగా దాఖలు యిచ్చినది.

పత్రికాభిప్రాయము

మత విషయములందును రాచకీయములందును నాకు
నమ్మకము లేకపోలేదు గాని జ్యోతిషమునందు మాత్రము నాకు
నమ్మకము తక్కువయే. మనదేశమునందు జ్యోతిషములు చాల
మంది కలరు. కాని ఫలములను సరిగా చెప్పగలవారు మాత్రము
దొరుకుట దుర్లభమే. డి. కె. శతకోపాచార్యులుగారు చాల ను
ప్రసిద్ధులగు జ్యోతిషములు జ్యోతిషవిషయములను ఆయన శ్రే
ష్ఠముగను రూఢిగను తెలుపగలరనియే గాక భవిష్యత్తునుగూర్చి
ఆయన చెప్పిడి విషయములు సరిగా దాఖలు యిచ్చుచున్నవని
యెల్లవారును నమ్ముచున్నారు. ఆయన తెలిసిన ఫలితములవలన
జ్యోతిషమునందనలే నమ్మకములేని నాకుకూడ, మరల నిత్రుకు
చాల నమ్మకము కలుగుచున్నది. కావున జ్యోతిష ఫలములను
తెలియగోరువారు శతకోపాచార్యులగారిచే అడిగి తెలుసుకొన
వలెనని నేను భైరవుగా చెప్పచున్నాను.

రంగస్వామి అయ్యంగారు,
సుఖోదయ పత్రికా సంపాదకులు.

వి కాంచీపురం } ఆరణి, (డబ్బి ఆర్కాటు జిల్లా.)
21 నవంబరు 25 }

ఆరూఢము

భవిష్యత్తును గురించిన, ధర్మన్యాయం బగు
ప్రశ్నలు 5-కి రూ-1-0-0. పై ప్రశ్న 1-కి అ.
0-4-0. వి. పి. చార్జి వేరు. వివరములకు క్రింది వి
లాసమునకు వ్రాయుడు:—

వి. కె. శతకోపాచార్యులు,
అంజనేయస్వామి జ్యోతిషాలయము, రుత్తణి,
తంజివిలాసము:—“హనుమాన్” తిరుత్తణి.

సా వి త్రి

2-వ అక్టోబరు శనివారము, బాలాచార్య సమా
జమువారు, బెజవాడ మైలవరము హాల్ లో ప్రద
ర్శింతురు.
యముడు:—గుర్రనాయుడుగారు
సావిత్రి:—డబ్బిలూరు సందీపరావుగారు
సత్యవంతుడు, నిడుముక్కుల సుబ్బారా

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోటుజేయుదు ఆంధ్ర రాష్ట్రము వోటరులకు మోచురిక

రానున్న నవంబరు మాసము దేశముయొక్క భావినిని నిర్ణయింప నున్నది. పరాధీన దేశమును ప్రజాపక్షము ప్రభుత్వము తప్ప వేరొండుకీకీ తావులేదు. సంస్థల కెల్లను తల్లియగు కాంగ్రెసు సంస్థ ముప్పదిమూడు కోట్ల భారతీయులపక్షమున చేబాచి మీతోడ్పాటు నాశించుచున్నది. తల్లిపిలుపు నాలించి జననిమాజ్ఞ నాదల దాల్చి స్వీయధర్మమును నిర్వర్తించు కొను వారలే స్వరాజ్యమును సాధింపగలరు.

అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంస్థచే నియమింపబడిన ప్రజాప్రతినిధులు ఆంధ్రనాయకప్రవరు ఓడిగువ బేర్కొనబడినవారికే మీ వోట్ల నొసంగి కాంగ్రెసుపట్ల గల మీయనుపమాన భక్తివిశ్వాసముల బ్రకటించి కృతకృత్యులు గండు!

భారత శాసనసభ

గంజాము; విశాఖపట్టణము:— శ్రీయుత వరహగిరి వెంకట శోగయ్యగారు.
తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలు:— ... ఆంధ్రకేసరి టంగుటూరు ప్రకాశంపంతులుగారు.
దత్తమండలములు; చిత్తూరు:— ... సి. దొరసామి అయ్యంగారు.
గుంటూరు; నెల్లూరు:— ... బత్తెని. పెరుమాళునాయుడుగారు.
మదరాసు:— (మహమ్మదీయస్థానము) ... ఉమాఅలీపాకవి. సయ్యదు ముర్తజాసాహెబు
చెన్ననగరము (మహమ్మదీయేతరస్థానము)... శ్రీ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు [గార్లు

రాష్ట్ర శాసనసభ

గంజాము:— శ్రీయుత వరదా కామేశ్వరరావునాయుడు;
... శశిభూషణరథో మహాశయో;
... ఉన్నవ రామలింగం గారలు.
విశాఖపట్టణం (నగరం):— ... వసంతవాడ బుచ్చి సుందరరావుగారు,
(జిల్లా):— ... చింతలపాటి వేంకటనారాయణసరింహారాజుగారు
... పూనపాటి కుమారవెంకటపతిరాజుగారు
గోదావరి (నగరం):— ... చావలి రామసోమయాజులుగారు.
(జిల్లా):— ... బిక్కిని వెంకటరత్నం చౌదరిగారు.
... కందుల వీరరాఘవస్వామి నాయుడుగారు
పశ్చిమగోదావరి:— ... దండు నారాయణరాజుగారు,
... మోతే నారాయణరావుగారు.
కృష్ణ:— ... అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావుగారు
... కొల్లిపర సూరయ్యచౌదరిగారు.
గుంటూరు:— ... పిల్లలమర్రి ఆంజనేయులుగారు
... కోట జయరామ రెడ్డిగారు.
నెల్లూరు:— ... ఆమంచర్ల సుబ్బ కృష్ణరావుగారు.
... పొణకా గోవింద రెడ్డిగారు
చిత్తూరు:— ... కొండూరు వెంకటశివరాజుగారు
కడప:— ... కె. కోటి రెడ్డిగారు
... ఎ. పరశురామారావుగారు.
అనంతపురం:— ... చీమలవాగుపల్లి నారాయణ రెడ్డిగారు
... బి. ఓబి రెడ్డిగారు.
కర్నూలు:— ... యస్. శంకర రెడ్డిగారు
... గాడిచర్ల వారిసర్వోత్త మరావుగారు
బళ్లారి:— ... పి. శివరావుగారు.
శ్రీ పురి:— ... సామి వేంకటాచలం కెట్టిగారు
... సి. యస్. గోవిందరాజు మొదలియారుగారు
... పి. భక్తవత్సలునాయుడుగారు
... డాక్టరు. బి. యస్. మల్లయ్యగారు.
... (మహమ్మదీయస్థానము) అబ్దుల్ హమీదుఖాను
సర్కారులు (మహమ్మదీయస్థానము):— ... సజీరు అహమదుగారు [గార్లు
నెల్లూరు, గుంటూరు, చిత్తూరు:— ... మహమ్మద్ ఖాజామొహదీన్ సాహెబుగారు
దత్తమండలములు:— ... సయ్యదు మొహదీన్ ఖదీగారు
చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము:— ... యస్. సత్యమూర్తిగారు
దక్షిణ ఇండియా వర్తకసంఘము:— ... సి. గోపాలమోహన్ గారు
మధ్యజిల్లాలు (భారత క్రైస్తవసంఘము):— ... డి. కొళందై గారు

కాంగ్రెసు ఎన్నికల ప్రచారము

పాటర్నుతోటపద్ద సభ

నవంబరు మాసములో రాష్ట్రీయశాసనసభకును, భారతశాసనసభకును జరుగనున్న ఎన్నికలందు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులగు శ్రీ. సామి వెంకటాచలం (కే.సి. డి. యస్. మల్లయ్య, పి. భక్తవత్సలు నాయుడు, సి. యస్. గోవిందరాజులు మొదలియారు, యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారల (భారతశాసనసభ) కే వోట్లొపంగవలసినదిగ జనులకు ప్రచారము గావించుట కై నిన్నటి సాయంత్రము పాటర్నుతోటపద్ద బహిరంగ సభ జరుపబడెను. పి. సి. మురుగేశమొదలియారుగారు సభ కధ్యక్షతవహించిరి.

సామి వెంకటాచలం కెట్టిగారు మాట్లాడుచు బ్రిటిషు వారు భారతదేశము నెట్లు ఆక్రమించుకొనినదియు పిదప ఆంగ్లపరిపాలనయందు భారతవర్ష మెట్టి ఇక్కట్లలకు లోపైనదియు, దేశీయవర్తక పరిక్షి క మ ల దు గం టి దారి ద్రవ్య మెట్ల ధి క మై న ది యు, ప్రజల రాజకీయ, సాంఘిక, ఆర్థిక పురోభివృద్ధికై 40 సంల క్రిందట కాంగ్రెసు సాపననుగూర్చియు, నాటనుండి కాంగ్రెసుగావించిన సేవలను, సహాయనిరాకరణోద్యమాశక్త్యకతను, స్వరాజ్య పక్ష నిర్మాణమును కార్యక్రమమును వివరించి దేశీయుల స్వాతంత్ర్యములకై ప్రభుత్వముతో పోరాడ గల పక్ష మేదయైన నుండిన అదియొక కాంగ్రెసుపక్ష మేయని బలికిరి. జస్తినుపక్ష మయొక్క పరిపాలనను విచితములను బేర్కొని జస్తినుపక్షము బ్రాహ్మణేతరులకైనను ఎట్టిలాభముల జేయరాజులకావలెనని బల్కిరి. అందుచే బ్రాహ్మణేతరయువకులు జస్తినుపక్షము వారు గల్పించు ఆశలనుగూరించి భ్రమజేందకు డని హెచ్చరించిరి. చక్రయ్య కెట్టిగారి ఆనెట్టి అభ్యర్థిత్వమునుగూర్చి మాట్లాడుచు కాంగ్రెసుపక్షమున రాబోవు అఖిలభారత కాంగ్రెసు మహాసభకు కధ్యక్షులగు శ్రీనివాసయ్యంగారు అభ్యర్థిగ నిలచి యుండ చక్రయ్య కెట్టిగారు గౌరవముగ తమ అభ్యర్థిత్వమునుప సహరించుకొనుట భావ్యమనియు కాని అట్టి గౌరవచర్యలందు విశ్వసించనివారును కొందరు గలననియు, అట్టివారికి అవమాన మే భూషణ మని బల్కిరి.

సభాపతి మొదలియారు గారు మాట్లాడుచు శ్రీమాకొ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు దేశమునకును కార్మికులకును గావించిన సేవలను ప్రశంసించిరి. వి. చక్రయ్య కెట్టిగారి ప్రవర్తనను నిరసించుచు కాంగ్రెసును మోసగించినవారు కార్మికులనుగూడ మోసగింపరనుట కాధారము లేదనియు, అందుచే పట్టణమందలి రెండుమూడు కార్మిక సంఘములు చక్రయ్య కెట్టిగారితో సంబంధమును వదలుకొ నెననియు శ్రీనివాసయ్యంగారు కాంగ్రెసు కధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడుట తమిళ దేశమునకును, చచ్చు పురికిని గౌరవప్రదమనియు, అందుచే శ్రీనివాసయ్యంగారిని ఏకగ్రీవ ముగ ఎన్నుకొని చచ్చు పురి గౌరవమును నిలుపవలెననియుబల్కిరి.

శ్రీ టి. లోకనాథ నాయకగారు:— మాట్లాడుచు బ్రాహ్మణబ్రాహ్మణ సమస్యనుగూర్చి ప్రసంగించిరి. జస్తినుపక్షమువా రెన్నడును దేశమందలి బ్రాహ్మణేతరుల ప్రతినిధులు గాజాలరని బల్కిరి. కాంగ్రెసులోని బ్రాహ్మణేతరులు స్వాతంత్ర్యములేనివారని జస్తినుపక్షమువారు నిందించుచున్నను అది సత్యముగాదనియు మీదుమిక్కిలి జస్తిను పక్షము మొదటినుండియు ప్రభుత్వముపై ఆధారపడియున్నదనియు బల్కిరి.

పి. జయశేలు (ఆదిద్రావిడ) గారు మాట్లాడుచు జస్తినుపక్షము ఆదిద్రావిడుల కెట్టి మేలును గావించలేదనియు, వారి యభివృద్ధి సరికట్టుటకు కార్పొరేషనులోను శాసనసభ యందును ప్రయత్నించెననియు, కాంగ్రెసు ఆదిద్రావిడుల యభివృద్ధికై విశేషముగ పాటుబడెననియు పల్కిరి.

శ్రీ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు స్వరాజ్యపక్షము యొక్క కార్యక్రమమును వివరించి దేశము నీసమయమున ఎదుర్కొనియున్న క్షిప్రసమస్యలను బరిష్కరింపుట కిపుడు స్వరాజ్యపక్ష కార్యక్రమమే సరియైనదనిరి.

పిదప సభ ముగింపబడెను.

రంగూను పురపాలక సంఘము

ఆర్థిక సంఘ తీర్మానము

రంగూను, అక్టోబరు 1-నిన్న రంగూను పురపాలకసంఘ ఆర్థికసంఘమువారు తీర్మానమును గావించిరి. పురపాలక సంఘమువారు ఎక్సైజు సలహా సంఘము ఏర్పాటు చేసి నప్పటినుండియు ఉపసంఘమువారి సలహాలను కలెక్టరుగారు నిర్లక్ష్యము చేయుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారట్టి సలహాలను సరా కరించ మని వాగ్దానము చేసియున్నారు. ప్రభుత్వమువారి సలహాలపై ఏమి చర్య దీసికొనలేదు. కావున ఉపసంఘమువారు కార్పొరేషనువారిని ప్రభుత్వమునకు వ్రాసి వారి బాధ్యత నుండి తప్పింపవలసిన దని కోరుచున్నారు. ఆ. శ్రీ.

పండిత మోహనరావు నెహ్రూ ఆరోగ్యము

మనస్థిరముచే బాధపడుట

ఒకపక్షము విశ్రాంతిగావలె నని

వైద్యులు చెల్పుట

మసోరీ, సెప్టెంబరు 30:—పండితమోహనరావు నెహ్రూ గారికి చికిత్సకేయమైన డాక్టరు బుచ్చురగారు ఆయన మనస్థిరముచే బాధపడుచుండెడిందు, ఒకవారమురోజు లేపనియు జేయజాలనిదే, చెల్పుచున్నారు. దీనివలననే ఒకపక్షము తోజాలు పర్వతములపై విశ్రాంతిగావలెనని డాక్టరుగారు పలకనిచ్చుచున్నారు. పండితమోహనరావు ఆందోళనపడవలసిన అవసరమేమియులేదు. (ఆ. ప్రె.)

రంగూను ఆరోగ్య విచారణ సంఘము

ప్రభుత్వమునా రాపివేయలేదు

రంగూను, సెప్టెంబరు 30:—రంగూను ఆరోగ్య విచారణ సంఘమును గూర్చి విచారింపగా రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము దానిని యెప్పటికీ నిలిపివేసినట్లు తీర్మానముచేయలేదు తెలియుచున్నది. ఆసంఘాధ్యక్షులగు యల్. బి. లీదగారు ఐ. సి. యస్. ప్రభుత్వమునుండి తీర్మానము వచ్చువరకును పనిజేయవలెనని గావున కార్యక్రమము ఆపివేయబడెననియు మరల సెప్టెంబరుగూడలో తెలియదనియు చెల్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

వ్యవసాయపు రాయలు కమిషను

రాక, సంచారవిశేషము

సింలూ, సెప్టెంబరు 30:—రాయలకమిషను సభ్యులు కల్లూరు అధ్యక్షులగు మార్వాను ఆఫ్ విన్డిగో, సర్ హెన్రీ లారెన్సు, సర్ జేమ్సునాకెన్సా, సర్ థామసు మిల్లెన్సు సభ్యులు బొంబాయిలో ఆక్టోబరు 1 వ. తేదీని యస్. యస్. రామ్మూరా ఓడ దిగి ఆసాయంత్రమే సింలూకుపోయి అచట మిగిలిన సభ్యులగు గలసికోందురు. కమిషను మొదటి సమావేశము ఆక్టోబరు 11 వ తేదీని సింలూలో జరుగును. అచట నాడు 19 వ తేదీ వరకుండురు. కమిషను చాలమంది సాక్షులను విచారించెదరు. ఇందు భారత ప్రభుత్వశాఖాధికారుల సేవలను విచారించెదరు. కమిషను ఆక్టోబరు 21 వ తేదీని పూనా కేరెదరు. ఈపర్వతలను మునందు వ్యవసాయప్రదర్శనమును జూచెదరు. ఇంకను వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన ముఖ్య సందర్భముల జూచెదరు. కమిషను విధించు ప్రశ్నకులిక యంతయు సింలూలో సమావేశమైన పిదప తయారుజేయ నిర్ణయింపబడెను గాన బొంబాయి రాజధానిలోని అసభికార సాక్షులను విచారింపట తరువాత మరల నారాష్ట్రీయనుకూల పోవువరకు వాసివేయబడెను. ఇందువలన సాక్షులు ప్రశ్నల నన్నిటిని పరిశీలించుట కవకాశముగల్గును. ప్రశ్న మాతిక వికలముగ నుండి అన్ని విషయములకు వర్తింతును. కమిషను యాకారణముచేతనే ధార్యాదను ప్రస్తుత కార్యవిధానమునుండి వదిలివేయ తీర్మానింపబడెను. కాబట్టి పూనానుండి బొంబాయికిని అక్కడనుండి కోయంబూరుకును ముద్రాగును బోయెదరు. (ఆ. ప్రె.)

ఆసాం శాసనసభ

గవర్నరుగారి స్వస్తివాక్యములు

షిల్లాంగు, సెప్టెంబరు 30:—శేరుగవర్నరుగారు ఆసాం శాసనసభకు స్వస్తిజేయుచు యిదివరకు రెండు శాసనసభలందును జేసిన పనినంతయు వివరించి, ముఖ్యమంత్రివలన చాలజేసిరినియు యందులకు రాజకీయకమిషను చాలమెప్పుకొనుననియు చెల్పిరి. ఆర్థికముగ నభివృద్ధిగాంచుటవలన శాసనసభ ప్రజలకు ప్రయోజన కరముగనుండునట్టి పనులను జేయ వలయుననియు, మిగిలినదట్లు లో చాలభాగము ప్రజాయత్తశాఖలకు బోయెననియు చెల్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

బీహారు, బరిస్సా స్వతంత్ర కాంగ్రెసు పక్షము

శాసనసభల కభ్యర్థుల నిర్ణయము

పాట్నా, సెప్టెంబరు 30:—పండిత మదనమోహన మోహనగారు జరిపిన యిష్టాగోష్టితో కలసి జిల్లా నుండి 41 మంది ముఖ్యులగు కాంగ్రెసు ప్రచారకులును, యితరజిల్లాలనుండి చాలమంది కాంగ్రెసువాదులును క్రొత్తగ నేర్పజేసిన స్వతంత్రకాంగ్రెసుపక్షమునందు జేరిరి. ఈపక్షమునందు జేరిన కాంగ్రెసువాదులలో బాబు జగత్ నారాయణలాల్, పాట్నా కాంగ్రెసు కమిటీ అధ్యక్షుడు, బాబు దేవకి ప్రసాదసిన్హు యం. యల్. ఏ. బాబునజనందన ప్రసాద శాహుమజధురపురజిల్లాకాంగ్రెసుసంఘము కార్యదర్శి, బాబు నరసింహ నారాయణసింగు పాట్నాజిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ ఉపాధ్యక్షుడుగలరు. ఇందుజేరిన జమీందారులలో బాబు శ్యామ నారాయణసింగు కర్మ యం. యల్. సి. బాబు రాజంధరసింగు యం. యల్. సి. బాబు మహేశ్వర ప్రసాద నారాయణసింగు, రాయ హనిప్రసాదులయు యం. యల్. ఏ గారుగలరు. బాబు రాజంధరసింగు, రానిహోసింగు, యం. యల్. సి. ఉపాధ్యక్షులుగను, బాబు జగత్ నారాయణలాల్, బాబు దేవ కి ప్రసాదసిన్హు, బాబు శ్రీ నందన ప్రసాద్, నారాయణసింగు కర్మ, పండిత జము నాకంఠి, గారులు పార్టీ కార్యదర్శులుగను సెన్సుకొనబడిరి. ఇంకేగాక 11 మంది సభ్యులుగల వర్కింగు కమిటీయొకటి యేర్పరు పబడెను.

ఈక్రింది అభ్యర్థులు అసెంబ్లీకి శాసన సభకు సెట్టబడిరి:—

అసెంబ్లీ:—గయ, అంబేరు రాయ హరి ప్రసాదులాల్ ముజఫర్పూరు, చాంపరాక్ బాబు ప్రబంధనసాహి బీహారు బరిస్సా శాసనసభ:—పాట్నా డివిజను మహమ్మదీయేతర అర్బక్ బాబు జగత్ నారాయణలాల్; పశ్చిమ పాట్నా మహమ్మదీయేతర తూర్వ బాబు రాజంధరసింగు; ఉత్తర కళిక్ మహమ్మదీయేతర తూర్వ, బాబు శ్రీనందన ప్రసాద నారాయణ సింగుకర్మ; ఉత్తరం ముజఫర్పూరు మహమ్మదీయేతర తూర్వ, బాబు లక్ష్మీనారాయణ సింగు; పశ్చిమ ముజఫర్పూర్ మహమ్మదీయేతర తూర్వ, బాబు అరికేశన సింగు; హాజిపూరు మహమ్మదీయేతర తూర్వ, స్వామి విదితానంద్; టిర్హటు డివిజను అబ్దుల్, బాబు అమర్ ఫిలాల్ సాహు; ఈ శాసన దర్బారుగారూర్, పండిత ధనరాజకర్మ; అగ్నేయ దర్బారుగారూర్ బాబు రానిహోసింగు, సమస్తీపూరు తూర్వ బాబు మహేశ్వర ప్రసాద నారాయణసింగు; దక్షిణ చాంపరాను తూర్వ, బాబు రామేశ్వరదత్తు; ఉత్తర చాంపరాక్ తూర్వ, బాబు లక్ష్మీ మోహనమిశ్ర; పాట్నా విశ్వవిద్యాలయము, బాబు దేవకి ప్రసాద సిన్హు.

పండిత మోహనగారు ఆంధ్రప్రదేశ్ కి వెళ్లెదరు. (ఆ. ప్రె.)

రైల్వే కార్మికసంఘము

అధ్యక్షుని రాజీనామా

నాగపట్నం, సెప్టెంబరు 30:—ఇచట రైల్వేకార్మిక సంఘాధ్యక్షులగుచారీద్ర కే. సి. కుబ్రూర్గొచ్చెటియారుగారు నేడు అధ్యక్షుపదవికి రాజీనామానిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

మార్మింగు పోస్టు ఆఫ్ ఇండియా కొత్తపత్రిక

సర్ విక్టరు సానూను యువంతము

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 30:—సర్ విక్టరు సానూనుగారు తాను క్రొత్త ప్రయత్నపడవిన క్రొత్తపత్రిక విషయమై యాక్రింది ప్రకటనము గావించిరి:—

అమల్ మేట్రుప్రెస్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడు కంపెనీవారు బొంబాయిలో వర్తకపరినిబట్టి మొదల మొదలు ననుకొన్నట్లుల వచ్చే కొద్దిసేలవరకు మార్మింగు పోస్టు ఆఫ్ ఇండియా పత్రికను ప్రారంభింపవలంబడెను. మొదట రేటు యెక్కువనుటయు, భారతీయులైన కొందలమగిలిన అందులన అటంక మేర్పడుటయు, పొద్దుబుట్టును, బొంబాయి ముగ్గుని శివాలిటియు భూముల కెక్కువరేటువేయటవలన వర్తకమునకు నష్టముగలుగుటయు యిటుల నిర్ణయించుటకు కారణమయ్యెను. (ఆ. ప్రె.)

చెన్న పురిరాష్ట్రీయ సహకార సంఘము

జిల్లాలో సహకారప్రచారము

విల్లుపురం, సెప్టెంబరు 30:—ఒకవారము కంటి వార బయలుదేరినారు.

చెన్న పురిరాష్ట్రీయ సహకారసంఘము సెప్టెంబరు 22 మొదలు ఆక్టోబరు 1వరకును ప్రచారముజేయుట కేర్పాటుజేసెను. ఇందుసంఘములను జిల్లాబ్యాంకు ప్రతినిధులగులసిహుల సభలుజేసి గ్రామములలో సహకారశిక్షణముజేయుట కేర్పాటుజేయబడెను. ఈప్రచారకులలో గౌ. వి. రామదాసు పంతులు, రాష్ట్రీయ సంఘాధ్యక్షులు, రాష్ట్రీయ బ్యాంకు ఉపాధ్యక్షులు, యస్. కే. యజ్ఞనారాయణయ్య, రావుసాహెబు యం. యస్. శేషచలయ్య, శ్రీనివాస రాజువాచార్యులు, టైగ్ల అస్సెంబ్లీ రిజిస్ట్రారు, కే. జి. శివసామిగారును గలరు. 22వ తేదీన మాయవరములోని మిరాశిదారులతో భూమిలిఖా బ్యాంకులనుగూర్చి చర్చించిరి. 23వ తేదీన తూర్పుతంజావూరు యాశియను ప్రతినిధులతో సంప్రతించి గ్రామములందు శిక్షణము గూర్చి ప్రయత్నముల జేయబడెను. 24 వ తేదీని మెల్లూరులో వ్యవసాయ నిర్మాణమును గూర్చి యువన్యాసము లీడుబడెను. రామదాసుపంతులుగారు తిరుకట్టుపల్లి, నుభుర, తిరునల్వేలి- మొదల గ్రామములందు 25 నుండి 29 వరకు పురుషమధ్యమ గూర్చియు, భూమిలిఖాబ్యాంకుల గూర్చియు, వ్యవసాయమునందు సహకారముగూర్చి, గ్రామ శిక్షణము గూర్చియు యూనియను ప్రతినిధులకు నుపన్యాసము లొసంగిరి. రామదాసుగారు శివసామిగారును నేడు సహకారమును గూర్చియు గ్రామపునర్నిర్మాణమునుగూర్చియు సంఘప్రతినిధులకు పురజులకు నుపన్యసించిరి. శ్రేయములదేరి పోలూరుబోయెదరు. అచటికి రిజిస్ట్రారుగారుకూడ వచ్చెదరు. (ఆ. ప్రె.)

కీ॥ శే॥ ఖానుబహదూరు ఖ్వాజా యూనస్ షా సి. ఐ. యి. గారు

77 వ ఏట మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు దివంగతులైరి

అమృతవరము, సెప్టెంబరు 30:—ఖాను బహదూరు ఖ్వాజా యూనస్ షా సి. ఐ. యి. గారు నేడు మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు దివంగతులైరి. ఆయన 77 ఏండ్లవయసువాడు. సర్ సయ్యదుగారితో పనిచేసినవారలలో మిగిలినవారి యన మాత్రమే. ఆశిఖురు విశ్వవిద్యాలయ స్థానమందలి బ్రట్టిలలో పాఠశారు. విశ్వవిద్యాలయ స్థానమున 3 ఏండ్లనుండి శాశ్వత సభ్యులుగానున్నారు. పంజాబు శాసనసభ్యులు. మొదటి రిఫారము సంఘమందు సభ్యులు. చాల ఏండ్లపాటు పురపాలక సంఘ సభ్యులుగాను ఆనరరీ న్యాయాధికారిగను నుండిరి. పంజాబు నందలి గౌరవనీయులైన ఐయోవర్షు లని పిలువబడు చుండిరి. (ఆ. ప్రె.)

మత్తెన లహములు

డోరేగింపు టుక్కనపు కేసు

ముద్దాయి లందరును తీరింపబడుట

పాట్నా, సెప్టెంబరు 30:—న్యాయాధికారి హోలో గారు మత్తెన ముక్కు సముదాయము కేసునకు విచారణకు 18 గురు మోక్షము ముద్దాయిలకు దోషముగ తీర్మానించి మోక్షిని మోక్షముల వరకు వరకును విధించి తీర్చివేసెనని యిది సులు ఈయవలెనని తీర్పు చెల్పిరి. ముద్దాయిలో న్యాయవాది బాబు రణజితుచల్లెలూపారిగారును సీట్ల జమీందార జోగేంద్రనాథమిత్రగారును మరీ 18 హిందూ పెద్ద మనుష్యులు నున్నారు. వీరిపై నోక మహమ్మదీయులకు కేసు చేసి దొడ్డుచేసెనని కేసు మోపెను. అందరివలన 147 సేతుకు క్రింద రే నలు తీరింపవలెను విధించబడెను. నిటామరు విశ్వాసు, ఖుది గాముసాహగార్లు 32: సేతుకు క్రింద మరలెండు సే లు విధింపబడెను. రాష్ట్రపతిహోమో జుడింగ్లర్, జ్ఞానేంద్రనాథ మోహగార్లు 32: సేతుకు క్రింద మరలెండు సే ల తీరింపవలెను విధింపబడెను. దీనికి ప్రత్యమ్మయముగ తెచ్చిన కేసులో ముద్దాయిలందరును నిర్దోషులని విమవబడిరి.

స్వతంత్రపక్షము: సంస్కరణముల విలువ

శిశిశిశిశి

స్వరాజ్య సంపాదన నిమిత్తము సంస్కరణములను, వాని విలువ ఎంతవరకు గలదో అంతవరకు పయోగించుటయే తమపద్ధతి యని, స్వతంత్ర కాంగ్రెసుపక్షము వారును రిస్పాన్సివు సహకార పక్షమువారును తెలుపుచున్నారు. ఈపద్ధతి సవినముకాదు. క్రొత్తగ కనిపెట్టినవంత ఏమియు లేదు. చిరకాలమునుండియు మితవాదులవలంబించుచున్న పద్ధతి యిదియే. కాంగ్రెసుచే నిష్కల మని నిరాకరింపబడినపద్ధతి యిదియే. 1906 సంవత్సరమునందే యీపద్ధతి విడనాడబడెను. పిమ్మట లభించిన మాల్లే మింటో సంస్కరణములు ప్రయోజనరహితములని మితవాదులగు శాసనసభ్యులు బహిరంగముగ ప్రకటించిరి. సంస్కరణములవిలువను అనుభవపూర్వముగ గ్రహించియే, వా రట్టి యభిప్రాయమును తెలిపిరి. మింటో-మాల్లే సంస్కరణముల స్థానము నాక్రమించిన మాంటుఫర్డ్ సంస్కరణములు సయితము నిస్సారములని మితవాదులు గూడ కొంత కాలము నకు గ్రహింప గలిగిరి. ఇచ్చుటకు ఇంగ్లండుకుగాని, పుచ్చుకొనుటకు ఇండియాకుగాని సంస్కరణములు తగియుండలేదని చెప్పటలో డాక్టరు ఆని బిసెంటు గారు సత్యమును పలికిరి. సంస్కరణశాసనము సంకుచితముగ నున్నను, దీనిక్రింద సత్సంప్రదాయములు పెరుగుననియు, స్వపరిపాలనమునకు దారిజూపుననియు, భావించిన ఆని బిసెంటు ప్రభృతుల యాశలు యడియాశ లయ్యెను. అందుచేతనే సంస్కరణ విధానమును హిందూదేశమే నిర్మింపవలయుననియు, దానిని పార్లమెంటు సభవారిచే సంస్కరింపజేయవలయుననియు, బిసెంటుగారు ఆందోళన సలుపుట తటస్థించెను.

ఇట్టిస్థితిలో సంస్కరణముల నుపయోగించి స్వరాజ్యమును సంపాదించగలమని, నూతన సహకారవాదులు చాటుటవలన, నిజస్థితి నెరిగినవారెవరును భ్రమపడజాలరు. మితవాదులవలంబించెడి సహకారపద్ధతికి నేడు క్రొత్తపేరు బెట్టినను, క్రొత్తపక్షము నేర్పరచినను, దానికి ఘనత రాజాలదు. ఎంతటిప్రముఖులు సంస్కరణములను నిర్వహించినను, వానివిలువ యతిశయింపజాలదు. అమృతసరపు కాంగ్రెసుకు పిమ్మట దేశదృక్పథము పూర్తిగమారెను. స్వయంకృషిచైనను, స్వశక్తిచైనను ప్రజలకు విశ్వాసము గలిగెను. శైత్యకపద్ధతులపట్ల నమ్మకము దొలగెను. స్వరాజ్యమే సర్వశుభములచేకూర్చు ననియు, తక్కుంగల సంస్కరణములు స్థిరములను సఫలపరుపజాల వనియు, చెలిసి

వచ్చెను. ఆరుసంవత్సరముల చారిత్రమునందు అనేకమార్పులు జరిగినను, స్వయంసహాయమే శరణ్యమను సత్యమును ప్రజలు గ్రహించి రనుటకు సందియములేదు. ఇటీవల ప్రబలిన హిందూమహమ్మదీయ కలవరము గూడ, స్వశక్తిప్రబోధమునకు ఫలితమనియు, త్వరలో సీకలహములు సమసిపోయి స్వరాజ్యమునకు దారిజూపుననియు గాంధీమహాత్ముడూహించుచున్నాడు. ఇట్టిస్థితిలో దేశమునందు గల భావస్వాతంత్ర్యమునంతను తుడిచివైచి, కొరగాని సంస్కరణములను చేపట్టుట వివేకమో, లేక భారతీయులు శాసనసభద్వారాను, కాంగ్రెసుసభద్వారాను గోరిన నేపథ్యం దిమాండు సఫలమగువరకు ఉద్యోగములను స్వీకరింపకుండుట వివేకమో యూహింపవచ్చును. బర్మి-పాండ్లు ప్రభువుగారు చెప్పిన దేమి? భారతీయులు లొంగిపోయి సంపూర్ణ సహకారము సలుపవలయుననియేగదా. స్వతంత్రపక్షమువారు చేయదలచిన దదియే.

ఇటులనొకమారు లొంగిపోయినవారిని గాంచి బ్రిటీషుపాలకులు సంశయించుటకు మారుగ, చులకనగ జూచుట సహజము. తాత్కాలికముగ సంతప్రాతికూల్యము జూపినను, బ్రిటీషువారు ఆత్మగౌరవముగలవారినే తుదకు గౌరవించుట, అనుభవసిద్ధము. ఈసంగతిని నూతనమితవాదులు కనిపెట్టుట లాభకరము. అనవసరపక్షములను బెంచి, కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠను క్షీణింపజేసి, సహకారమును చేపట్టుటవలన, అధికారవర్గబలమును వృద్ధిజేయుట దప్పు, వీరు దేశమున కొకింతయు మేలుజేయజాలరు. యాచనపద్ధతులనుండి బయల్పడిన హిందూదేశమును మరల వానిలోకి ద్రోయుటయన, హిందూదేశాభివృద్ధి నరికట్టుటయే. దీనికితోడుగ, కృత్రిమ మగు సంస్కరణలాభములకొరకు హిందువులును మహమ్మదీయులును పోరాడుటచే, ఎట్టి దుస్థితి యుదయించునో యూహింపవచ్చును. స్వతంత్రపక్షమువారు, హిందూపక్షాభిమానులు. సహకారము నవలంబించి, హిందువుల కన్నిలాభములనుదయచేయుడని వీరు గోరుట సహజము. ఇట్టిపనిని స్వరాజ్యపక్షమువారు వలంబించ లేదనుకారణము చే, స్వరాజ్యపక్షము వారు హిందువులకు శత్రువులని చాటుచున్నారు. ఇటులనే మహమ్మదీయపక్షమువారు తమకే అన్నిలాభములును చేకూరవలయునని కోరుచుండురు. వీరును స్వరాజ్యపక్షమువారిని తమశత్రువులుగ భావించుచుండురు. గాంధీమహాత్ముడు, పండితమోతీలాల్ నెహ్రూ, మున్నగు జాతీయభావపూరితులగు నాయకులను, వీరువురును నిందించెదరు.

కాని, ఇట్టి పక్షములవలన కలుగజోవు ఫలితమేమి? అధికారవర్గము ఇరుసంఘముల నింకను చీలదీయుటకు వీలగును. స్వరాజ్య మింకను పెనుకకు జోవుట తటస్థించును. ఇరువురు యాచకులు జేరి కలహించుచు, దేశక్షేమమునకు తీరినివ్వము వాటిల్ల జేయుదురు. అందుచే ప్రజలు పక్షముల జూచియు, పేర్లజూచియు మోసపోవక, వీని నిజస్వభావమును గుర్తించుట మేలు. మరల శైత్యకపద్ధతుల నవలంబింపక, జాతిమతభేదముల నతిక్రమించి, సత్వరస్వరాజ్యసంపాదనపైనే తనదృష్టి నంతను నిలిపిన కాంగ్రెసుపక్షమునే అభిమానించుట ప్రజలముఖ్యకర్తవ్యము. “ద్వంద్వప్రభుత్వ

యంత్రము కరుకరులాడు చున్నది. స్వల్పప్రతికేయలవలన ఒకటి రెండు పగుళ్లును మాన్పునుగాని అంతకన్న నెక్కుడులాభ ముండ” దని బీహారు ప్రభుత్వమువారు మడ్డిమెను కమిటీవారికి తెలిపిరి. మడ్డిమెను మైనారిటీసంఘమునకు జేదిన సర్నప్రూ, సర్ పి. యస్. శివస్వామిఅయ్యరు, జిన్నా, పరాంజివై గార్లు బీహారు ప్రభుత్వము వారి యభిప్రాయముతో నేకీభవించిరి. వీరందరును మితవాదులే. వీరిలో స్వరాజ్యపక్షమునకు జేదినవారొక్కరును లేరని చెప్పవచ్చును. అతుకులబెట్టుటవలన అనుకూల ఫలము గలుగదని, మైనారిటీసంఘమువారు ఖండితముగ జెప్పిరి. స్వపరిపాలనముదప్ప మరియొక ఏర్పాటువలన ప్రయోజనముండదని వీరును అంగీకరింపవలసివచ్చెను. అట్టితరి, పగిలిపోయిన యంత్రమును, స్వతంత్రపక్షమువారు నడుపగలుగుట అసంభవము గాదా?

“ప్రస్తుతసంస్కరణములు విఫల మయినవి. మాయభిప్రాయముప్రకారము, దీనివలన నెక్కుడు అనుకూలఫలములు గలుగజాలవు. ఈసంవత్సరము సంస్కరణ విధానము బాగుగ పరీక్షింపబడెను. బెంగాలులోను, మధ్యరాష్ట్రములలోను, పూర్తిగ భగ్నమయినది” అని మైనారిటీ సంఘమువారు తెలుపుటయగాక, సంస్కరణవిధానమును పూర్తిగ మార్చవలయునని నలహించిచ్చిరి. తమనలహాకు వీరు ఏడుకారణములను చెలిపిరి. (1) సంస్కరణ విధానమునందే లోపములుండుట మొదటి కారణము. సంస్కరణములు లోపభూయిష్ఠమని మొదట సిద్ధాంతపూర్వముగ గోచరించినను, అనుభవము వలన నిది సత్యమని ధ్రువపడెను. (2) మంత్రులకు నిజబాధ్యత లేకుండుట రెండవ కారణము. (3) ఇరు శాఖలకును పరస్పర సహకారము లేకుండుట మూడవ కారణము. ఇంకను మరికొన్ని కారణములు సూచింపబడెను. వానిలో ముఖ్యమయినది, శాసనసభలకు ప్రాస్తుభ్యర్థు, రిజర్వుడు శాఖల మధ్య భేదము గనుపించకుండుట. స్వరాజ్యపక్షమువారి మూలమున సంస్కరణముల లాభములు గనుపించలేదని చెప్పట కెట్టి ఆధారము గనుపించదు. ఆ విషయమై మైనారిటీ సంఘము వారు వ్రాసినమాటల నిట నుదాహరించెదము.

“ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానముపట్ల మిత్ర భావముజూపి, దానిని సహేతుకముగ నిర్వహింపవలయునను సదుద్దేశ్యము గలవారు, మొదటి మూడు సంవత్సరములలోను శాసనసభలలో కృషిసలిపిరి. ఇది అతిశయోక్తిగాదు. శాసనసభలకు వెలుపల వాతావరణము ప్రతికూలముగ నుండినను, శాసనసభలకును కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వమునకును మధ్య పరస్పరానుకూల్యమును, సహకారమును ప్రబలెనని, రాష్ట్రప్రభుత్వము లనేకము లంగీకరించెను. హైందవ మంత్రులును, కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వ సభ్యులును సంస్కరణవిధానమును నిర్వహించుటకు మిగుల ఆతురము గనుపించిరి. అయినను, ప్రస్తుతసంస్కరణవిధానము విఫల మయ్యెననియు, ఇకముందు ఎక్కుడు అనుకూలఫలముల నొనగజాలదనియు, మేము చెప్పక తప్పినదిగాదు.”

ప్రవాక్యముల బట్టి సహకారభావపూరితులెంత బలమగుప్రయత్నముల జేసినను సంస్కరణ

ములను నిర్వహించుట యసంభవ మయ్యెనని స్పష్టము గాకమానదు. మొదటిమూడుసంవత్సరములలో స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభలలో లేకుండుటచే, సంపూర్ణసహకారమే ప్రబలె ననుటకు సందియములేదు. అప్పటివారు నిర్వహింపలేని యసంభవముగు కార్యమును యీమారు స్వతంత్రపక్షమువారు జయప్రదముగ నిర్వహింపగలరా? లేనియెడల, ఎందుకీయారాజ్యములు? ఎందుకీయనవన రాందోళనము? దేశమును అనవసరముగ వెనుకకు లాగుటకు కారణమేమి? స్వరాజ్యపక్షమువారు అధికసంఖ్యాకులుగ నుండిన బెంగాలు, మధ్యరాష్ట్రములలో సంస్కరణముల బూటకమును లేకుండజేసిరి. అల్పసంఖ్యాకులుగనున్న ఇతరచోట్లుల వారటుల గావింపజాలకబోయినను కారణముచే, స్వరాజ్యపక్షమువారిని నిందించుట పాడియా? కాంగ్రెసుసభయే స్వరాజ్యపక్షకార్యక్రమమును ఆమోదించినపుడు, కాంగ్రెసు పక్షమువారిని శాసనసభలకు అధికసంఖ్యలతో బంపునెడల, వారిప్రతిష్ఠ అన్నిరాష్ట్రములలోను తప్పక నెరవేరును. ఈవిషయమును గ్రహించుట కష్టముగాదు. సందిగ్ధనమయమున పానకములో పుడుకలవలె, అనవసరపక్షములు బయలుదేరి కాంగ్రెసుపక్షమువారి యుత్సాహములను భగ్నపరుప నెంచుట దేశదురదృష్టము తప్ప వేరుగాదు. సంయుక్తరాష్ట్రప్రభుత్వము వారు ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమును ఆధారము లేని గందరగోళపుపద్ధతి యని నిరసించియుండిరి. మంత్రులుగబనిచేసిన చిట్నావిను, కేల్కారు, హరికిషకలాల్, సర్. పి. మిత్తరు, చింతామణి గార్లు మున్నగు ప్రముఖుల సాక్ష్యము ద్వంద్వప్రభుత్వనిరర్థకతను స్థాపించెను. ఇతర మంత్రులందరును దాదాపుగనిటులనే దెలిసిరి. బాంబాయి ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకసభ్యులుగ బనిచేసిన సర్ చిమన్లాల్ సెతల్వాడుగారు గూడ ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము తొలగిపోవలయు నని కోరియుండిరి. స్వల్పపు మార్పులవలన లాభము లేదని సూచించిరి. ఈసందర్భములలో స్వరాజ్యసిద్ధికి సంస్కరణము, లేమాత్ర ముపయోగింపవని, బాలుడయినను గ్రహింపగలడు. మితవాదులిటుల బలికనపుడు, ఆవిషయమై సందేహించుట కనలే తావుండదు. అన్నిపక్షములవారును ఏకమై సంస్కరణములు వెన్వెంటనే తొలగి, నేషనల్ డిమాండు సఫల మగునటుల జూచుట ధర్మముగాని, నిస్సారమగు సంస్కరణములను చేపట్టి వానిని కొనసాగించెదమని ప్రపంచమునకు చాటుట ధర్మము గాజాలదు. ఇయ్యది భారతీయుల నికృష్టదేశను చాటుట యగును. భారతీయులకారవమును గాని, కాంగ్రెసు కారవమును గాని, యిట్టి చర్యలనుమడింప జేయజాలవు. పక్షముల పట్టుదలల మధ్య, సత్యము మరుగగుట సహజము. కాని, స్వతంత్రపక్షమువారి షట్టుదల కొనసాగుచో, దేశమధోగతికి వచ్చుట నిశ్చయము. శాసనసభాబహిష్కారము దొలగినందులకే గుండుచుండ, నిరోధకార్యక్రమమునయితము దొలగిపోవుచో, ఇక మిగులునదేమి? లొంగకాటు దప్పవేరుగాదు. దీనిని ఎన్నిపేర్లతో బిలిచినను నొక్కటియే. ప్రస్తుతసమయమున నిరోధకార్యక్రమమును ధ్వంస మొనర్పబయల్పించువారిపై ప్రచండభాద్యత నిలిచియుం

డును. దేశమును! అమృతసరపు కాంగ్రెసుకు బూర్వపుస్థితికి గొంపోయి, స్వాతంత్ర్యవహ్నిని చల్లార్చిన అపకీర్తి అట్టివారికి వాటిల్లక మానదు. ఇట్టి దుస్థితి వాటిల్లకుండజేయుటకై యావచ్చుకీని వినియోగించుట, ప్రజలప్రధానకర్తవ్యము.

స్వదేశసంస్థానములు: లజపతిరాయిగారు

స్వదేశ సంస్థానములస్థితిగూర్చి లాలాలజపతిరాయిగారు "పీపీలు" పత్రికలో భావగర్భితముగ వ్యాసమును వ్రాసిరి. రీడింగుప్రభువుగారి చర్యలవలన, స్వదేశ సంస్థానాధీశులు నిస్సహాయులని విదితమయినది. వీరికిగలస్వాతంత్ర్యము నామమాత్రము. బ్రిటీషు ఇండియా ప్రజలు ఇండియామంత్రిగారి చర్యను న్యాయస్థానములలో ప్రశ్నింపవచ్చునుగాని, సంస్థానాధీశులటుల చేయజాలరు. సంస్థానాధీశుల స్వాతంత్ర్య మెక్కడగలదో తెలియదని, లజపతిరాయిగారు వ్రాయుచున్నారు. వీరికి హక్కు లనునవిలేవు. ప్రజలకు వీరు బాధ్యత వహింపరు. ఇక వీరివిధియేమి? బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు చెప్పిన చొప్పిన సంచరించుటయే. ఇట్టిస్థితి దుర్భరమని లజపతిరాయిగారు భావించుచున్నారు. హిందూదేశప్రతికలు సంస్థానాధీశుల కారవమునకు భంగము కలిగించెనుట సత్యదూరమనియు, రీడింగు ప్రభువుగారే యిట్టిఫలితమునకు కారకులయినందు, లజపతిరాయిగారు దెలుపుచున్నారు. సంస్థానాధీశులకన్న వారిప్రజలస్థితిమరింతకష్టముగ నున్నది. ఏలనన ప్రజలు తమహక్కులను రక్షించుకొన జాలరు. వారి యభిప్రాయములకు ఎట్టివిలువ లేదు. సంస్థానాధీశుల నిరంకుశ పరిపాలనమునందు బ్రిటీషు పాలకులు జోక్యము కలిగించుకొనరు. సంస్థానాధీశులను ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సు, నానారాష్ట్రసంఘము మున్నగుసభలకు ప్రతినిధులుగ బంపినను, సంస్థాన ప్రజాభిప్రాయముక్కడ వెలువడదు. భావిహైందవస్వపరిపాలనా విధానమునందు, స్వదేశసంస్థానప్రజలకెట్టిస్థానము గలదో, యోచించుట యవసరము.

కలనల్ హింగ్స్టన్ గారు:

భారతీయుల అసామర్థ్యము చెన్నపురి వైద్యకళాశాలాధ్యక్షు లగు కలనల్ హింగ్స్టన్ గారి రిటీవల నిచ్చిన యుపన్యాసము తీవ్రవిమర్శనములకు పాత్రమగుచున్నను, ప్రధాన మంత్రిగారు ఎట్టియభిప్రాయము నొసగియుండలేదు. కలనల్ హింగ్స్టన్ గారిని మందలించినటుల గానరాదు. ప్రభుత్వప్రకటనము వెలువడలేదు. ఉన్న తోదోద్యోగములు భారతీయులపరము గావలయునని సంస్కరణముల శాసనముగూడ లంగీకరించియుండ, హింగ్స్టన్ గారు రిందుకు ప్రతికూలముగ ముచ్చటించిరి. భారతీయోపాధ్యాయులను నియమించుట వలన నష్టముగలదని వీరివాదము. ఈసంగతిని వీరి సర్జను జనరలుగారికిని, వారిద్వారా వైద్యశాఖామంత్రిగారికిని తెలుపదలచి, అటుల ప్రసంగించిరి. పాశ్చాత్యదేశములలో జనించి పాశ్చాత్య దేశములలో విద్య నభ్యసించిన వారు గాని, ఉపాధ్యాయులు గ బని కిరారట. తమ పట్ల సానుభూతిగల మంత్రి లభించుటయు, తమ యభిప్రాయములతో నేకీభవించు సర్జను జనరలు

గారు లభించుటయు తమ యదృష్టమని వీరు సూచించిరి. పాశ్చాత్యవైద్యులకన్న శ్రేష్ఠులనిపేరొందినవారు భారతీయులలో పలువురుగలరు. ఇట్టిస్థితిలో భారతీయుల సామర్థ్యమును నిరసించి, వారిని వైకిరాసీయకుండజేయు ప్రయత్నములను, మంత్రివర్గమువారు బహిరంగముగ నిరసించినచో, వీరును వారితో నేకీభవించుచున్నారని ప్రజలు తలంచుట కవకాశము గలుగును.

యూరపియనుల వోట్లు

యూరపియనుసంఘ కార్యదర్శియగు కలనల్ కాఫ్ఫర్డుగారు బొంబాయిశాఖవారిని హెచ్చరించుచు, సంస్కరణములను నిర్వహించువారికే తమ వోట్ల నిచ్చి వారికి తోడ్పడవలయు నని, కోరిరి. యూరపియను వోటరులసంఖ్య స్వల్పమయినను, వారిప్రతిష్ఠ యధికమట. బ్రిటీషువారు లేకుండ హిందూదేశము నిలువజాలదట. సహకారవాదులకీమారు యూరపియనుల సంపూర్ణసహాయము లభించునని నమ్మవచ్చును. ఈమధ్య నుంగంబాకం డివిజనులో జస్టిసుపక్షమువారికి తోడ్పడవలయునని యూరపియను సంఘమువారు గోరబడిరి. సహకారవాదులలోగూడ, ఎంత వెనుకకు బోవుదురో అట్టివారికే యూరపియను సంఘపు తోడ్పాటు గలుగవచ్చును. ప్రజల స్వరాజ్యశయమును వీరెటుల విఫలపరుప నెంచుచున్నారో యూహింపవచ్చును. హైందవ రాజకీయ సమన్వయగూర్చి ఎవరికి వారు బాగుగ నాలోచించుటకు, యూరపియను సంఘ కార్యదర్శిగారు రవకాశము నీయబోరు.

బొంబాయి మిల్లు యజమానుల సంఘము

ఉత్పత్తిని తగ్గింప నాలోచించుట బొంబాయి, సెప్టెంబరు 30:— బట్టలసరకు నిలవ యొక్కవగుటచేత ఉత్పత్తిని తగ్గింపవలెనను నుద్దేశ్యముతో బొంబాయి మిల్లు యజమానుల సంఘమువారు నేడు సమావేశమై తక్కువకాలము పనిజేయించవలె ననవిషయమై ఆలోచించిరి. సభ్యులు వేరువేరుమార్గముల సూచించుటవలన అందరకును అనుకూలముగ తగ్గింపమార్గమును కనిపెట్టజాలకపోయిరి. కాని త్వరలోనే కొన్ని కొన్ని మిల్లులు తమకు తగినటుల ఉత్పత్తిని తగ్గించుట గూర్చి ఆలోచింపవచ్చును.

'బొంబాయి క్రానికలు' వేలం

కాంగ్రెసు ప్రముఖుడు లక్ష్మీదాసురావు త్రైసి కొనుట బొంబాయి, సెప్టెంబరు 30:— 'బొంబాయి క్రానికలు' ముద్రణాలయమును, వేరు ను యీ సాయంత్రము ఇండియను న్యూస్పేపరుకంపెనీ డిరెచెంచరుహోల్డర్ బ్రట్టిలపక్షమున వేలందారులు బెన్సెటు కంపెనీవారు వేలంబాడిరి. ఆసమయమున బి. జి. హార్నిమనగారును ఆమనప్రతిక ఇండియను నేషనల్ హెరల్డు అభివృద్ధినిగోరు మిత్రులును చాలమంది హాజరయ్యిరి. వేలం 1 లక్షతో ప్రారంభమై త్వరలోనే 4 లక్షలకు 6 వేల పాటుతో 1 లక్ష 40 వేలకు బెరిగెను. అంతటితో చాలనేపు ఆగెను. అంతకు పైపైపాట లేకపోవుట వలన లక్ష 40 వేలకు కాంగ్రెసు ప్రముఖులగు లక్ష్మీదాసురావు త్రైసి గారికి కొట్టివేయబడెను. త్రైసిగారు మిత్రులు కొందరతోగలసి క్రొత్తకంపెనీగ నేర్పడి బొంబాయి క్రానికలును నడుప నిశ్చయించినటుల దెలియుచున్నది. ఈవేలమున నడిపిన రికీముగారు ఇండియను న్యూస్పేపరు కంపెనీ యుఘాగములకు భరింతురు. (ఆ. వె.)

అంతర్జాతీయ కారికమహాసభ

సర్ అర్ధరు ప్రాముగారు భారతప్రతినిధి గారు

జెనీవా వెళ్లిన సంధానకర్త యన్. యన్.

హాజీగారి సత్కృతులు

ప్రభుత్వమువారు కారిక యజమానుల ప్రతినిధిగ సర్. ఆంగ్ల ప్రాముగారిని జెనీవా పంపుట నిరసించుచు ఈ దిగున సంఘములు యన్. యన్. హాజీగారిని వారి ఖండనము తెలుప జెనీవాకు పంపిరి. వారి సంవేదనములపేర్లు. బొంబాయి ఇండియా మెర్చంటుస్ ఫేరబర్ కరాచీ ఇండియా మెర్చంటుస్ ఆఫ్ సోసిటీవను, కరాచీ బయర్స్, పిస్కర్స్ ఫేరబర్, కల కత్తె ఇండియాను ఫేరబర్ ఆఫ్ కామెర్స్, రంగూను బర్సా ఇండియాను ఫేరబర్ ఆఫ్ కామెర్స్, సంఘములు. హాజీగారు తిరిగి వచ్చి ప్రతికలకు ఈదిశవ స్టేట్మెంటు పంపిరి. "నేను ఇండియా చేరినప్పటినుండియు ప్రభుత్వముతోడి ముచ్చటించుటలు, ప్రభుత్వపు టుత్తరములు, జవాబులు అస్సెంబ్లీలోని చర్చలు ఆన్నియు చూచితిని. జెనీవాలో జరిగినదంతయు చూచికూడ ప్రభుత్వము పూర్వపు మాటలనే మరల చెప్పట చూడ ఆశ్చర్య కరముగ నున్నది.

ప్రభుత్వమువారు ప్రాముగారునియ్యించినందుములే ఎక్కువ ప్రాతినిధ్యముగల సంఘములని చెప్పడానికి హాజీగారిట్లు చెప్పిరి: మనము లెక్కచేయవలసినది భారతప్రభుత్వ అభిప్రాయముగారు. జెనీవా వహాసభ చెప్పినది లెక్కచేయవలెను. నిరసించుటకును, అంతర్జాతీయ మహాసభకు తెలుపుకొనుటకును మనకు న్యాయముగ హక్కుగలదు. ఆక్రడ భారతప్రభుత్వము ప్రతివాదులగుదురు. వారు దానిని లెక్కచేసినను చేయు కున్నను భూతియులే ప్రతినిధులుగ పంపవలెను. ఇకముందు భారతప్రభుత్వము ఇట్టి అన్యాయపునర్ణములు చేసి వానకు నిరసించుటకు అవకాశము నీచుగుండు గాక."

హాజీగారు "భవిష్యత్ మహాసభల పరిరక్షణకు భారతీయుల ప్రాతినిధ్యముకొరకు క్రెడెన్స్ కమిటీలని వేదకలను జాగ్రత్తగ విచారించవలెను. అట్లు చేయుటలో క్రెడెన్స్ కమిటీల బెన్చుత్వమును దానిభరితములును తెలిసికొనవలెను. అంతర్జాతీయ కారిక మహాసభ ప్రారంభమందే మాడు గుంపులును, ప్రభుత్వ డెక్లేరేషన్లు, కారికయజమానుల ప్రతినిధుల కారికప్రతినిధులు వల్లోనుండి ఒక్కొక్కరిని ప్రత్యేకముగా క్రెడెన్స్ కమిటీలకు ఎన్నుకొందురు. కావున ఆముచ్చరి లో ప్రతి యొక్క నికితన సంఘముల ముగలురు. ముచ్చరును చేసిన సమాలోచనమే జెనీవా వచ్చి ప్రాతినిధ్య మందిన సర్వనాగరిక దేశముల అభిప్రాయము ఇట్టి సంఘాన్నత్యమును మననందించుకొని భారతసంఘము ప్రాముగారి విషయమై చేసిన నిరసనముపై తెలిపిన అభిప్రాయ మేమన ఇట్టి మహాసభయందు ప్రతిదేశముయొక్క ప్రాతినిధ్యము జాతీయమై యుండవలెను. ఇది ఏకగ్రీవ అభిప్రాయము. భారతదేశము పేరుతో తమతమ అభివృద్ధి మార్గముల చూచుకొను భారతీయే తరులు ఈసిద్ధాంతమును మనము చేసినతరువాత జెనీవా వెళ్లి టకు పిలుచెద. సర్ అర్ధరు మురాగారి నిర్ణయము నిర్దిష్ట మునకు తరువాత వచ్చినదన్న సెషముపై ప్రోసీవేయుటనుగూర్చి ఇతర అప్పీల్ తోబాటు ఈ నిరసనముగూడ క్రెడెన్స్ కమిటీ వారు లేదనివయ ముటుంచి ఆలోచించిరి.

ప్రభుత్వమువారు తమ నిర్ణయమునకు వచ్చుటకు తమరు వెళ్లెల్లు సంచి 28-3-వ ఆర్టికల్ ప్రకారము చేసినందుకు భుద్ధివహ. ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము చర్చించినయెడల 8, 9-వ గాని మహాసభకు జెలిగేటుగా నుండవచ్చునని మురాగారికి చెప్పట తమసంధిపరతుల తప్పినట్లే నిశ్చయముగ వారు ఈ అవకాశమును భారతీయేతర అభివృద్ధికి ఉపయోగించుకొనిరి. కాని వారుచెప్పినదే నిజమైనయెడల వారు సంధిపరతుల దూరముగ విసర్జింపిరి.

ఏవి ఎక్కువ భారతీయ ప్రాతినిధ్యముగల సంఘము లను విషయమున నివేదికలో కమిటీవారికి పంపబడిన దాఖ్యపెంట్లు, హాజీగారి యావస్థానములకును సూచించబడినది. యూరపియను ఫేరబర్ల ప్రాతినిధ్యము గలవిగావు. యూరపియను సంఘములు విదేశ సంఘములు, మూలధనము, యాజమాన్యము బానేతి మెంటు విషయముల చూపుతెక్కల ప్రకారము ఆ దెప్పడము ప్రాతినిధ్యము వహించిన సంఘములు గానేరవు. ఏలనన అప్పీల్ లోను, భారతీయులు అయికోపియులకంటె రెండురెట్లు న్నారు. కావున క్రెడెన్స్ కమిటీవారు "సర్ అర్ధరు ప్రాముగారు ప్రతినిధిగా నిర్ణయించ నవసరమైనది" అని చెప్పిరి. "కమిటీవారు నిర్ణయించ అవసరమైనది" అను మాటల యభిప్రాయము ప్రభుత్వమువారు రాలోచించలేదు. ప్రభుత్వమువారు దాని కిట్టరముచేసిరి. ప్రాముగారిని ఎవరును వ్యతిరేకింపకుండుగా, ప్రతినిధిగ నిశ్చయింపబడిరి" కమిటీ వారి యభి

ప్రాయమును ప్రభుత్వముదారుట్లు కప్పివెట్టి (క్రొత్త అర్థము చెప్పట చోడ్యముగ నున్నది.

జెనీవాను అక్రడ అంతర్జాతీయ సంఘముల భారతీ దేశ రాజకీయ, పారిశ్రామిక, ఆర్థిక ఆశయముల తెలుపుకొను టకు చాల అవకాశముల నొసంగుచున్నది. జెనీవాలో వారముల తరబడి అన్నిజీవితాశయముల నాలోచించుటకు ప్రపంచమందలి ఘనులందరు నక్కడనే యుందురు. రాయబారులు, మంత్రులు, ప్రాముఖ్యము వహించిన కారిక నాయకులు, పారిశ్రామిక ముఖ్యులు అందరను భారతదేశపు ప్రస్తుతస్థితియు భవిష్యద్భావమునుగూర్చియు వివరించుచున్నారు, కుతూహలపడుచున్నారు.

ఇట్టి అంతర్జాతీయ సమ్మేళనమును క్రిందటిసారి జెనీ వాలో భారత కారిక ప్రతినిధులు రాజకీయవేత్తలు పండిత జహ్వీరిలాలు నైహూవంటివా దుండుటవలన మంచి అభిప్రాయ ము కలిగినది. కాబట్టి భారత రాజకీయ, పారిశ్రామిక సంఘము ఇట్టి అంతర్జాతీయ సమ్మేళనములందు వారికి తెలియజెప్పటకు అవకాశముల ఏర్పరచుటయు అన్ని సమస్యలకకడ చర్చించుట కవకాశము లేర్పరచుటయు అత్యవసరము. (అ. ప్రె.)

పారిశ్రామికాభివృద్ధి

"మొసూరు దివానుగారి యువన్యాసము" బెంగళూరు, అక్టోబరు 1: "పారిశ్రామికాభివృద్ధికి నిశ్చితమైన మార్గముకంటె లేనందునను స్థలనిర్దేశము లేనందునను చాల భంగకరముగ నున్నదని మొసూరు దివానుగారు నిన్న రాత్రి సమావేశమైన బహిరంగసభయందు ఉపన్యసించిరి.

"ప్రజలకు వర్తకమునకు యంత్యము కల్గింది. వీలనన అన్నివర్తకములను ఇర్రేబులములు పడినవి. ముఖ్యముగ ధాన్యమును బట్టుల లోళ్లు కోసామును నూనెగింజలు అన్నయు ఇతరుల చేతిలోనికి పోయినవి. ఇప్పుడు అవకాశములను పోసి యకచేట్టచేయుదును. వారినభిసందించుచున్నాను గాని ఖనవారలు ముందుటకు నడువవలెను. వర్తకాభివృద్ధి మార్గముల వెదుకవలెను. యువకులను త్యాగ పరుపవలెను. నిలవచేయుట నేర్పవలెను. మూల ధనము విరివిగచే చేపూర్చవలెను. విదేశమునమును త్యాగ పరుపవలెను. విదేశ వర్తకమునే ర్పాటు చేసికొనవలెను. ఆర్థిక మహాసభవిషయమును గమనింపవలెను. దీనివలన యువకులముగ్ధ వికాలవంతముగను వర్తకము పరిశ్రమలు వృద్ధిపొందును. ఫేరబర్లును నను ఇతరసంస్థలతోను సహకారములన చాల వర్తకాభివృద్ధి గలుగగలదు. బాంకులగూర్చియు, ఎగుమతి దిగుమతి సౌకర్యముల గూర్చియు మాటాడి పిటినిగూర్చి మాటాడవలయుకొనిన వారిని మాటాడగోరిరి. ప్రభుత్వమువారు వర్తకపారిశ్రమిక అభివృద్ధిచేయు కొరకు చాల ఉత్సాహము చూపుచున్నారు.

తరువాత చాలమంది చర్చించి సంస్థానమునకు ఒకపతి శ్రమల బ్యాంకు వండువలెనని తీర్మానించిరి. (అ. ప్రె.)

అపాయమందున్న ఓడకు సహాయము

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 29: నేడు బొంబాయి చేరిన ఓడ తాము వచ్చుచుండగా మంగళూరునకు ఒకదెబ్బతినిన ఓడ బెల్లుమండెనని తెలిసిరి. వీరు పంపిసామగ్రియు, భోజనపదార్థములు వారి కంగచేసిరి. (అ. ప్రె.)

కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టు

O. P. నెం 22/1926

పిటిషన్ నెం: సూరే కృష్ణమ్మ వగయిరాలు. సరికి డివిజన్ బోరనంపాడు గ్రామ కాపురమును లేటు సూరు వెంకటేశ్వరమ్మ కుమారుడు మయినరు కొలవయ్య పని పోయినందున అతనిపేర వ్రాయించి యివ్వబడిన దస్తావేజుల మొత్తములను వనూలు చేసుకొనుటకు తమకు వాళ్లు పట్టి ఫీకేటు యివ్వవలసినదిగా పయికోర్టులో పిటిషన్ గు పిటిషన్ దాఖలుచేసి యున్నారు. సదురు పిటిషన్ గు వారు పట్టి ఫీకేటు యివ్వకూడదని ఆక్షేపణ చేయువారు తమ ఆక్షేపణలు తెల్పుకొనుటకు 16-10-1926 తేదీకి వాయిదా విధించబడినది. ఆతేదిన ఆక్షేపణలు పున్నవారు తమ కోర్టువారి యెదుట హాజరయి తెల్పుకొనవచ్చును. యె: సూర్యరామయ్యర్ బి. ఎ, పిటిషన్ గు పిటిషన్ గు.

టారిఫుబోర్డు విచారణ

బెంగాలువాణిజ్యసంఘపు సాక్ష్యము

దిగుమతుల నుంకములు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 29: బెంగాలు వాణిజ్యసంఘ ప్రతినిధులు నేడు టారిఫుబోర్డు నెదుట సాక్ష్యము నిచ్చుచు భారతదేశమునకు వచ్చు నూలు సరకులపై దిగుమతి నుంకముల హెచ్చుతేయుటను ఖండించిరి. అందువలన చాలమంది భారతీయుల ఖర్చుమీద ఒక చిన్న తెగకు లాభముగల్గుననియు, బొంబాయి మిల్లు యజమానులు తమ జేబులను నింపుకొనుటకు మిగిలినవారిని కొల్లగొట్టుకొనుట కనువుగ నుండుననియు జెప్పిరి. నూలు సరకుల కింకను రక్షణము నొసంగునడల దిగుమతులు తగ్గును. ప్రభుత్వమునకు కష్టముగూడదని తగ్గును.

బెంగాలు పరిశ్రమల డైరెక్టరు జి. పి. హాగూరు నూలుపై దిగుమతి నుంకమును నూటికి 18 పా సెక్కువ తేయుటవలన చేపగ్గపు పరిశ్రమకు నష్టముగలుగదనియు, అట్లయిన దిగుమతి బట్టపైగూడ సెక్కువ నుంకము చేయవలెననియు జెప్పిరి. బట్టమీద నూటికి 20 పా సెక్కువ నుండవలెననియు, యాదేశమున తయారగు బట్టలకు లాభముండవలెననియు జెప్పిరి.

కలకత్తా బట్టలవర్తకుల ప్రతినిధి సాక్ష్యము

దిగుమతులపై నుంకమునకు ప్రాతికూల్యము

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 30: నేడు టారిఫు బోర్డు యెదుట కలకత్తా బట్టలవర్తకుల ప్రతినిధి సర్ హారిరాంగ్ యెంకగారు దిగుమతులపై పన్నులను విధించుటను గూర్చి ప్రతిఘటించిరి. ఉత్పత్తి ఖర్చును దేశములోని ధరల ప్రకారము సరిజేసినయెడల విదేశపు పోటీవలన భయ మేమియు నుండదు.

మార్వాడీ వాణిజ్యసంఘము అటులగాక బొంబాయి మిల్లు యజమానుల సంఘము కొల్లెలను న్యాయమును సకాశమున నిలబెట్టెను. అయినను యీసంఘమువారు విదేశపుబట్టలన్నిటిమీదను నుంకమును విధించుటకు ప్రతిఘటముగ నుండిరి. ఇందువలన నూలుబట్టల ధర అమితముగ నెక్కువై కొనుక్కొనువారికి నష్టము గల్గును. (అ. ప్రె.)

తేయాకుతోట మానేజరును కొట్టుట

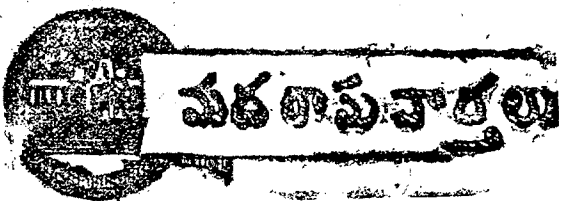
ముద్దాయి అప్పీలుచేయుట

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 30: న్యాయమూర్తులు ఖాట్టనరు, దువాలగార్ల ఎదుట నేడు పల్లర్పుడు తేయాకుతోట గుమాస్తా బెనీమాధవ్ సర్కారుగారి తరపున తోట మానేజరును కొట్టినందులకు లేబడిన కేసులో 6 నానముల కఠినవరకము విధింపబడిన విషయమందు అప్పీలు తీసికొనవలసిన దని దరఖాస్తు చేయబడినది.

అసలు కేసీమనగా సెప్టెంబరు 5 వ తేదీ మానేజరు మాతీలు చేసినపనిగూర్చి గుమాస్తానేజిగను. దానిపై మాటలు పెరిగెను. ముద్దాయి మానేజరుపై కర్రపుచ్చుకొని లేచెను. ప్రతివాదమేమనగా మానేజరు దుర్భాషలాడగా ముద్దాయి కొట్టబోయెననియు ఇది ఆశ్చర్యకారకమనియు చెప్పబడినది. సెషన్సుజడ్జి ఆశ్చర్యకారకము చేసికొనవలసినదానికన్న ఎక్కువచేసెనని చెప్పి శిక్షించెను. అప్పీలు ఆంగీకరించి న్యాయాధికారి అపీలుదారుని జేబుపై విడుదలచేసిరి. (అ. ప్రె.)

బిలాన్సురము, సెప్టెంబరు 30: జిల్లా ట్రాన్స్ అండ్ మన అధికారి బిలాన్సురమునుండి ఇల్లుల కంఠినంపియున్నాడు. కేపటినుండి జొమిల్లానదిపై బిల్డింగ్సురము కాల్చేమీనడును సామాను మనుషులను చేరవేయించెను. 68 అవ్ పాసెంజరు బిలాన్సురము 6 గంటలకు బయలుదేరి 14 గంటలకు జోహిల్లా చేరెను. 67 జోహిల్లా 11 గంటలకు బయలుదేరి బిలాన్సురము 17-52 గంటలకు చేరును. జోహిల్లాకు ఉత్తరమున 48 అవ్ జోహిల్లాలో 15 గంటలకు బయలుదేరి కాల్చేలి 18 గంటలకుచేరును. 77 జోహిల్లాకల్చేలి 6 గంటలకు బయలుదేరి బాహిల్లావద్దకు 9-15 గంటలకు చేరగలదు. (అ. ప్రె.)

(శ్రీ) త్యాగబ్రహ్మ సభ:—శ్రీ శాయంకాలము 6 గ. 250 తంబుచెట్టిపిడియందు ఏకాదశి భజన జరుగును.

దక్షిణాంధ్రులు:—2వ తేదీ సాయంకాలము 5-30 గ. తిరువల్లిక్కెడి హిందూ మైసూరులో ఎ. వి. నరసింహంపంతులుగారు దక్షిణాంధ్రులనుగూర్చి ఉపన్యసించెను.

చెన్నపురి ఆంగ్లసభవారు:—చెన్నపురి పబ్లికేషన్స్ కో. లో “ప్రహ్లాదనాటకమును” 1926-వ సం॥ అక్టోబరు 3-వ తేదీ ఆదివారం సాయంకాలం 5-30 ఘంటలకు ప్రదర్శించెదరు.

కాలక్షేపము:—శ్రీ శివయ వేదాంత విద్యాసంస్థగోపాలగారిచే “పెరియాళ్వారు వైభవము” కాలక్షేపము 3 వ తేదీ సాయంకాలము 4 గ. హిందూ తియలూరికల మైసూరులో జరుగును.

భారత శాసనసభ: ఎస్. నూర్యప్రకాశరావు గారు, విజయనగరమునుండి యిట్లు తిరిగివచ్చినవారి:—గంజాము, విశాఖపట్నం జిల్లాలతరపున భారత శాసనసభ్యత్వ ప్ధానమునకు అభ్యర్థిగ నిలచుచున్నాను.

సుగుణవిహిన సభ:—ఈసభవారు అక్టోబరు 3 వ తేదీ సాయంకాలము 5-30 గ. ఎస్పీసేతు థియేటరులో “నందనారనాటకమును” అరవమున ప్రదర్శించెదరు. పిల్లలకు విద్యాభ్యుత్సాహము చేల్లు.

రాకపోకలు:—గౌ॥ పానగలు రాజగారు, పియర్స్ గారు, లాథంగారు కర్నూ. క్రాఫర్డుగారు శేతుదయము వచ్చిరి. డి. బి. టి. రంగారామగారు, బెంజురునకు, ఫిల్మను ఇంగ్లాండునకు, కర్నూ. కామిరసుగారు ఉదకమండలమునకు నిన్నరాత్రి బోయిరి.

గాంధీమహాత్ముని 57 వ జన్మదినము-బహిరంగ సభ:—కాంగ్రెసువారి యజమాన్యమునరేపు 2-10-26 తిలకపూటునందు మహాత్ముని 57 వ జన్మదినోత్సవము సందర్భమున మదరాసుపౌరుల బహిరంగసభ జరుగును. కాంగ్రెసు నాయకులందరు ఉపన్యసించెదరు. ఎల్లరు విచేయప్రార్థితులు.

పార్కులలో నాగస్వరం:—ఈ దినవరీతిని మదరాసు పార్కులలో సాయంకాలము 5-30 నుండి ఒకగంట కాలము నాగస్వరము (సన్నాయి) వాద్యము జరుగును. పిపిల్నపార్కు 4 తేదీ, రాజన్నపార్కు-11 తేదీ, లోనుస్కెయి-6 తేదీ, శివజ్ఞానంపార్కు-2 తేదీ, వేణుగోపాలచెట్టి పార్కు-9 తేదీ, వసంతమండపం-16 తేదీ, మెరీనా బీచ్-3, 17 తేదీ, రాయచేటి నారాయణస్వామిచెట్టి కిడి-10 తేదీ, మీరుసాపేట కార్పొరేషను స్కూలు-30 తేదీ, సంగంబాకం టానుస్కెయి-24 తేదీ, కోమలేశ్వరంపేట సడయ త్రమ్మను కోవిలపిడి-22 తేదీ.

1926 నవంబరు మాసము స్థిడరుమిప్ప పరీక్షలు ఫస్టుగ్రేడు స్థిడరుమిప్ప పరీక్షలు మదరాసు సెనెటు హావుసునందీక్రింది తేదీలలో జరుగును.

గురువారము నవంబరు 18:— సివిలు ప్రాసిజరు, ఎవి జెస్సులా.

శుక్రవారము 19 తేదీ:— క్రిమినలు ప్రాసిజరుకోర్టు ఎవి జెస్సులా.

నివారము 20:— ఇండియన్ పీనల్ కోర్టు.

సోమవారము 22:— హిందూలా.

మంగళవారము 23:— లాండులాడ్లలో, ప్రావెన్టీ ట్రాక్స్సుగు.

బుధవారము 24:— కాంట్రాక్టులా.

గురువారము 25:— టార్బుస్, యాజుమెంటులా.

కాకినాడ నగరము అభ్యర్థి

చావలి రామసోమయాజులుగారు

శ్రీ॥ బులును సాంబమూర్తిగారికి ప్రభుత్వము వారు అనుజ్ఞనీయకున్నందున, వారిస్థానే కాకినాడ నగరము శాసనసభాభ్యర్థిగ చావలి రామసోమయాజులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిని రాష్ట్రకాంగ్రెసు ఎన్నికలబోర్డువారి రంగీకరించిరి.

(సం) టం. ప్రకాశం.

స్వధర్మ ప్రకాశిని

ఒక మతవిషయిక మాన్యపత్రిక

మాడవ సంపుటము 5, 6 సంచికలు ఏక గ్రంథముగా వెలువడినవి. ఇవి శ్రావణ భాద్రపదమాసముల (ఆగస్టు, సెప్టెంబరు) సంచికలు స్వవిషయాదికము, వివాహవిధి శ్రీ నూత్నము నుభాషితకేతకత్రయము, భజగోవింద స్తోత్రపద్యములు, వసిష్ఠ జనకసంవాదము మున్నగు వ్యాసము లిందుకలవు. చందా సాలుకు రెండు రూపాయలు. సంపాదకులు శ్రీ. జె. కోటిశ్వరశర్మకామ్రై శ్రీ. క. మార్కండేయ శర్మగార్లు.

విలాసము. “స్వధర్మ ప్రకాశిని” కార్యాలయము కీల్ పాకు మదరాసు.

కండ్లవో కారముగొట్టి 60 వేల

రూపాయల నపహరించుట

ప్రభుత్వాధికారివద్దనుండి దోపిడీగొట్టి ఇరువురు

జర్మనులు లాగిపోవుట

రంగూసు, అక్టోబరు 1:—తెన్నీసునుండి వచ్చినవార్త యిట్లు తెలుపుచున్నది. 29వ తేదీ బుధవారమునాడు బిస్నీసు పోస్టాఫీసు కోశాధికారియు ఇరువురుపోస్టుజవానులును ప్రభుత్వప్రెజిడెంట్ డిపోజిట్టుచేయుటకు 60,400 రూపాయలు తీసి కొనిపోవుచుండగా దోపిడీగొట్టి ఇరువురు జర్మనులు కండ్లవో గార ముగొట్టి ధన మపహరించి పారిపోయిరి. దోపిడీగొట్టునయమున నన్నమిఅధికముగ నురియుచుండెను. దొంగ లింతవరకు పట్టునడ లేదు. (ఆ. ప్రె.)

గుంటూరు పి॥ డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 251/1926

వాదులు:—కే. ఇ. హాజీ నూర్ద్దీన్ సా హేబు అందు కంపెనీలో భాగస్థులు.

- 1 టి. అబ్దుల్ రహీం.
- 2 యమ్. అబ్దుల్ సమ్మద్.
- అండు

ప్రతివాదులు:—

- 1 నూకల వెంకటాద్రి అండు సంస్థ.
- 2 నూకల వెంకటాద్రి.
- 3 నూకల వీరరాఘవయ్య.
- 4 నూకల వెంకట్రామయ్య.
- 5 నూకల నరసింహయ్య.

ఈ నెంబరులో వాదులువద్ద 1 ప్రతివాది కంపెనీ పేరుతో 2 to 5 ప్రతివాదులు భాగస్థులుగావుండి జర్మనులకు లెక్క తొలూకు వాదులుకు యివ్వలేనిన బాకీ రు 1118-6-9 లుగదావాచేసినందుకు ది 5-10-26 తేదీకి పాయిదా వేయబడినది గమక సరదుదావాలో ఆక్షేపాలు వున్నయెడల వాయిదా కోజున పగలు 10 ఘంటలకు స్వయము గాగాని స్థిరదావారాగా గాని సదుకు కోర్టువారియెదుట హాజరయి తెలియ చేసుకోవలెనని యిందుమూలముగా తెలియచేయడమైనది.

గుంటూరు, 81-8-1926. వై. బుచ్చిరామయ్య, వాదుల తరపు నకీలు.

వాతావరణ పట్టిక

1926 సం॥ అక్టోబరునెం 1 వ తేదీ శుక్రవారము

కొత్తూరు	కొత్తూరు	కొత్తూరు	కొత్తూరు	కొత్తూరు	కొత్తూరు
గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత
గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత
గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత
గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత	గరిష్ఠ ఉష్ణోగ్రత

గోపాలపూర్	93.2	75.8	0.86	0.86	+ 0.70
విశాఖపట్నం	92.6	77.8	0.81	0.81	+ 0.18
కాకినాడ	93.5	73.8	0.58	0.88	+ 0.68
మచిలీపట్నం	94.7	78.0	...	0	- 0.15
కర్నూలు	92.8	75.7	0.12	0.12	- 0.02
బళ్లారి	90.0	74.2	...	0	- 0.20
అనంతపురం	...	...	...	0	- 0.25
కడప	93.6	75.0	0.08	0.08	- 0.16
నెల్లూరు	95.5	80.0	...	0	+ 0.18
మద్రాసు	95.2	77.8	...	0	- 0.85
కడపూరు	91.2	78.2	0.76	0.76	- 0.57
నీలము	88.5	72.0	0.11	0.11	- 0.15
కోయంబూరు	86.9	72.8	...	0	+ 0.11
తిరుమనాపల్లి	98.1	77.7	...	0	+ 0.22
నాగపట్నం	88.8	77.8	...	0	- 0.11
మధుర	94.9	77.8	...	0	- 0.25
బాంబే	85.5	80.8	...	0	- 0.08
తిరువల్లూరు	...	...	...	0	- 0.16
తిరువేంగళము	82.5	75.8	0.81	0.81	+ 0.66
కొచ్చి	82.6	75.7	0.8	0.58	+ 0.80
కాలికట్టు	80.8	76.6	...	0	+ 0.28
మలబారు	88.8	78.7	0.76	0.76	- 0.58
బెంగళూరు	82.9	66.9	0.55	0.55	+ 0.26
మైసూరు	72.6	61.8	0.18	0.18	- 0.07
కొడైకనాడ్	66.8	52.6	0.54	0.54	- 0.80

సర్కారులు:—కర్నూరులో సాధారణముగ నున్నది. గోపాలపురంలో 0.86, కాకినాడలో 0.88, విశాఖపట్నములో 0.81 వర్షించెను. ఆకాశము గాఢము ముప్పుతో గూడు కొన్నది. ఆర్ద్రత ఎక్కువ. పగటివేడిమి 2 1/2 నుండి 4 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి కాకినాడలో 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్:—కర్నూలులో 0.12 వర్షించెను. కడపలో చినుకులుపడెను. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. కడపలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. కేతోన్వర్ణితి మామూలుగనున్నది.

కర్నాటకము:—కడపూరులో 0.76 వర్షించెను. అచట మేఘములు పలచగ నున్నవి. తక్కినచోట్ల దట్టముగ నున్నవి. మద్రాసులో ఆర్ద్రత తక్కువ. పగటివేడిమి 8 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి నెల్లూరులో 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపూరులో 3 డిగ్రీలు తక్కువ.

ఉత్తరముద్రాసుతీరమున నర్మము ఎక్కువగ కురియ వచ్చును.

సి. చెంగల్వరాయ మొదలియారు, ఆఫీసిపేటెండు వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

మంచితరుణము త్వరపడుడు

శ్రీమదాంధ్ర కార్తికమాహాత్మ్యము

పురాణము

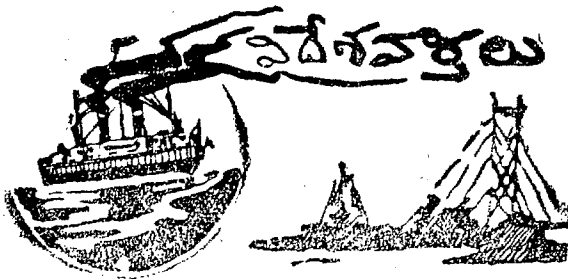
గ్రంథకర్త—అనివెద్ది జగన్నాథశాస్త్రిగారు.

ఇది స్కాందపురాణములోని ససత్కుమార సంహితా పరిగణితమున దానికి నూతనాంధ్రీకరణము. కథ లత్యద్భుతములు. శైలి మనోహరము. అనేకపండితకవులచే మెప్పు జెందినది. కార్తికమాసములో నేమి, యితరకాలములలో నేమి, హిందువు లెల్లంజరిచి పుణ్యక్షేత్రము నాద్రింపఁదగిన గ్రంథము. పద్యములు సులభశైలితో వ్రాయఁబడినవి. 181 పేజీలు.

పోస్టు ఖర్చులు గాక మెరు 1-0-0 మాత్రమే.

అనివెద్ది జగన్నాథశాస్త్రిగారు, కొత్తూరు, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా.

మొకొడుకులు అల్పాస్థిరాజుతో బాటో ఆట ఆడి
గదా. రాజు అపరాధమును రద్దుజేయలేదని యడిగిరి. అతని
మిత్రులు. రాజు దీనిలో ఏమియు చేయలేడని కోమనాస్థి
ప్రభువు నుడిచెను.

బొగ్గు పరిస్థితులు

రాజీప్రయత్నములు

రుగ్బీ, సెప్టెం. 29:—బొగ్గుతగవు ప్రస్తుత పరిస్థితులను గూర్చి గనులపనివాండ్ల కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి నివేదకము వివరమును ఆలోచించుటకును పనివాండ్ల ప్రతినిధులు నేటి యుదయమున సమావేశమైరి. కార్యనిర్వాహకవర్గమువారే సిఫార్సును చేయవలసికొనలేదట. ముందేమిచేయవలసినది ప్రతి నిధులే సూచించెదరట.

ప్రస్తుత పరిస్థితు లెట్లున్నవి:— ప్రభుత్వనూచనలు జనకంటకముగ నున్నవి. అవి ఎంతమాత్రము యజమానులకు ఇష్టములేవు ప్రభుత్వవిధానమే నిలిచియున్నది. పరిష్కారము నకు ఇదే ఆలోచించవలసియున్నది.

బొగ్గుగనులవారి యభిప్రాయమునుబట్టి ప్రతినిధులు తీర్మానించుచు ననుకొనుచున్నారు. ప్రభుత్వవిధానము తాత్కాలిక జిల్లా పరిష్కారమును సూచించుచున్నది. లంకాపైనుండి ఒక జిల్లాయందు ఇంతవరకు నిరాకరించుచున్న పనివాండ్లు యజమానులతో ఏర్పాటుకేసికొని 7½ గంటలు చొప్పున పనికేసి సమ్మెకు ముందున్న వేతనములకు పనిచేయుట కొత్తకొని పనిలో ప్రవేశించిరి. ఇదివర కపుడే దేశములో గనులందు 140000 మంది పనిచేయుచున్నారు. బొగ్గును తయారుచేయుచున్నారు.

ప్రతినిధుల రహస్యముగ జరిగెను.

ప్రభుత్వముతో ఆఖరు పర్యాయము కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు జరిపిన రాయబారములనే ఆమోదించిరి. ప్రభుత్వ నూచనలను చర్చించుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. మధ్యాహ్నముంతయు పట్టిన దీవర్చ. రేపటివరకు సభ యాపుజేయబడెను. అప్పుడు ప్రభుత్వ నూచనలను ఆలోచించెదరు. కొందరు తుదివరకు పోరి తీరవలె నన్నను, కొందరు ప్రతినిధు లెట్లులైన వ్యవహారమును పరిష్కారము చేసికొనుటకు వీలగుమార్గమును వెదక గోరుచున్నారు.

చాలమంది పనిలో ప్రవేశించుచున్నారని తెలిసినను ఈ యభిప్రాయము తగ్గలేదు. తుదకు ప్రతినిధులవారు ప్రభుత్వ నూచనలను జిల్లాలకు చెల్లిన రనుకొనుచున్నారు.

రాజీప్రయత్నములు

ప్రభుత్వ నూచనలను, గనులసంఘమునకును మధ్య ఇంకాక మోస్తరుగ ఆలోచించి రాజీ కుదుర్చుటకు కొన్ని నూచనలు జరుగుచున్నవి.

గోజంతయు ప్రధానామాత్యుడు 10 జూనింగవీధిలోనే యుండును. బొగ్గుయజమానులు గాని, పనివాండ్లు గాని తనను జూడవచ్చినవారితో మాట్లాడు నిమిత్తమే అగిపోయిరి.

చీనా పరిస్థితులు

బ్రిటిషు పొగయోడలను ఇచ్చివేయుట

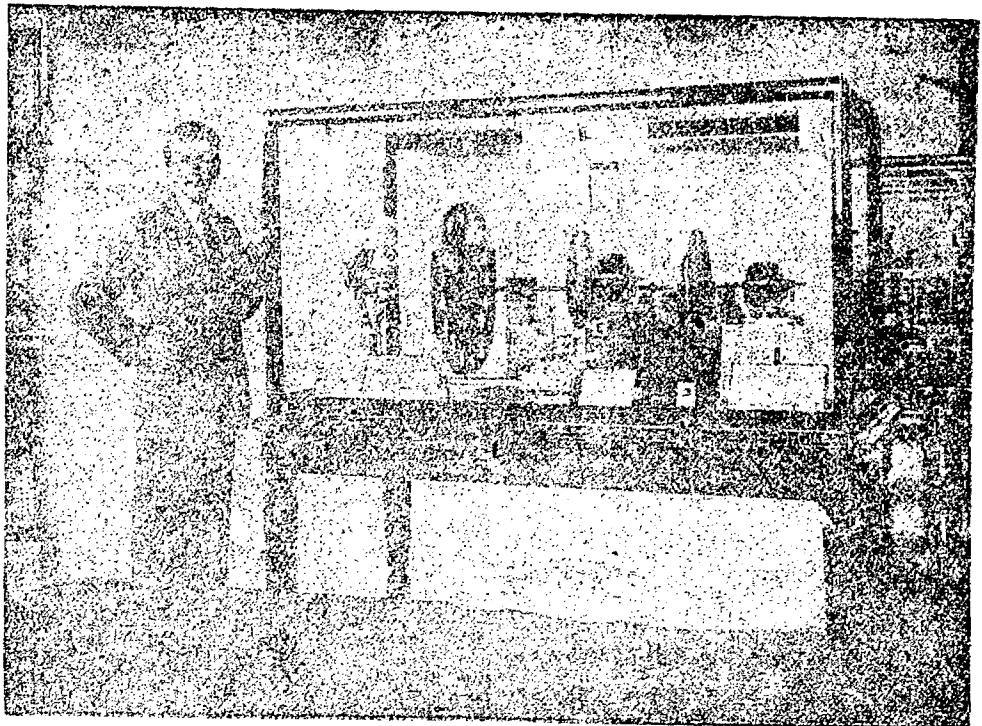
ముట్టడింపబడిన వుచంగు

రుగ్బీ, సెప్టెంబరు 29:—చీనావారు బట్టుకొన్న రెండవ బ్రిటిషు పొగయోడను ఇచ్చంగులలో చీనావారు ఇచ్చివేసిరి. రెండవ పొగయోడను బ్రిటిషువారి కిచ్చివేసిరి. అక్రమముగ యరిగ్గీనుగాను బట్టుకొన్న విషయమును గూర్చి రాయబారములను జరుప నెంచిరి.

కనడా రాచకీయములు

మెకంజీకింగుగారి యభయము

రుగ్బీ, సెప్టెంబరు 29:—బ్రిటిషు, డొమినియను ప్రభుత్వముల సంబంధములు చాల అనుకూలముగ నున్నవని మెకంజీకింగుగారు ప్రకటించిరి. భూస్వామిలనే సహకారము నేర్పాటుతో ప్రవర్తించెదనని ఇంగ్లండు ప్రధానామాత్యునితోడనున్న అమెరికావారితోడను భయపడే సేవ ననిరి.

తీగలేనితంత్రద్వారాచూచుట కొకయంత్రము కనుగొనబడినది

దీనిని కనుగొనిన జాన్ బెయిర్లుగారు నిలిచియున్నారు. యంత్రముద్వారా కనిపించినరూప మిందుగలదు

బొగ్గు సమ్మె

అంతరించు నూచనలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, సెప్టెం. 30:—గనులలో పనివాండ్లు వరుస గప్రవేశించి పనిచేయుచున్నారు. దీనిజూడ సమ్మె త్వరలోనే అంతరించునని తోచుచున్నది. ఏడుకలమంది నిష్పత్తినుండి పనిలో ప్రవేశించిరి. కార్మికులను ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో బొగ్గువాటాలు పెరిగిపోయినవి.

ఉప్పెన

చాపలపడవలు, రెండువేలస్త్రీలు, పురుషులు

పిల్లలతో మునిగిపోయి రను భయము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

హంకాంగు, సెప్టెం. 30:—180 చాపల నాకలు రెండువేల స్త్రీలు, పురుషులు పిల్లలతో మాకాడోతీరమున ఉప్పెనచేమునిగిపోయిపోయి యని భయపడుచున్నారు. చక్షిణ మ్యూకో అంతయు పాడైననాకలతో నడిచియున్నది. బ్రిటిషు పొగయోడని 135 మందిని అపాయనమునడి తప్పించెను.

చీనా పరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

హంకాంగు, సెప్టెం. 30:—బ్రిటిషు బహిష్కరణోద్యమమును సాగించినపుడు ఏర్పాటుకేసిన సమ్మెపిక్టుల నెత్తివేసి క్యాంటనుకు రైలుమీద బంపివేసిరి.

పుచంగును విడిపించుటకు సోదామన్‌ప్రెస్‌లనేవలు నిర్మించుచున్నవట. యాగిన్సినది ప్రభాగమునుండి నేలను చెప్పుటకు ప్రెంచి అమెరికను పొగయోడలకు తగువుకేసిరి.

కనడాప్రభుత్వ సంఖ్య

అట్టానా, సెప్టెంబరు 29:—

లిబరల్స్	...	118
కన్సర్వేటివులు	...	91
ప్రోగ్రెసివులు	...	9
కార్మికపక్షము	...	8
ఇండిపెండెంట్లు	...	2
లిబరలు ప్రోగ్రెసివులు	...	11

పనిలేని బ్రిటిషుప్రజలు

రుగ్బీ, సెప్టెంబరు 29:—పనిలేనివారి సంఖ్య ఇంకొక 20,000 వరకు తగ్గినది.

రైలు యుదంతము

ఫ్రెంచి సైనికులతో పోరాటము

బెర్లిన్, సెప్టెంబరు 29:—జర్మనీయు ప్రజల తీవ్ర కోపము తుతగాతులను జర్మనులలో ఒకరు చనిపోవుటచే మరింత ద్విగుణీకృతమైనది. నిర్మిమిత్రము అకారణముగ ఇద్దరు జర్మనులను గాల్చిరట. తమ యధికారి ఫ్రెంచివ్యక్తి ఆత్యంత కార్యము పోరాడవలసి వచ్చెనని ఫ్రెంచివారు చెబుచున్నారు.

కోపాదీపితులైన ప్రజలు కొట్టుకొనకుండా కవమును భూస్థాపితము లేవు జేసెదరు.

ఫ్రెంచి ఆరోపణలు

పారిస్, సెప్టెంబరు 30:—జెర్ మెనిం దగ్గర ఫ్రెంచిసేనలను అణచినగ అవమానపరచి దెబరించుచున్నారని ఫ్రెంచివారు చెబుచున్నారు. ఫ్రెంచి అధికారిని చాలకాలము ఆలోచించియే చేయవలెననే జేసిరట. నేరములకు సంబంధించిన వ్యక్తులను జేయుచున్నారు. జాతీయవాదులు దీనికి వ్యతిరేకముచున్నారు. ఫ్రాంకో జర్మను రాజీకుదరకుండా జేయుటకు జర్మను జాతీయపత్రికలు ఈ సంగతిని తొండంతగజేసి అలజడిని కలుగజేయుచున్నవి.

బర్మాను మహారాజు

లండను జేరుట

లండన్, సెప్టెంబరు 30:—నిన్న సాయంకాలము బర్మాను మహారాజు లండను జేరెను. రైలుస్టేషను దగ్గర ఇండియా కార్యాలయము డొమినియను కార్యాలయ ప్రతినిధులు నచ్చి కలిసికొనిరి. సామ్రాజ్యసభకువచ్చిన ప్రతినిధులలో ఇదిదే ప్రథమప్రతినిధి ఇంగ్లండుకు వచ్చినవారిలో.

కోభంగారి రాక

రుగ్బీ, సెప్టెంబరు 29:—నిన్న కోభంగారు ఏథెన్సు దగ్గర దిగిరి. చీకటిపడుటకు ముందుగనే మార్సెయియను బయలుదేరెను. త్రోవలనే ఫిల్బు దగ్గర ఆగెదరు. శుక్రవారమునాడు లండను ఎట్టుబోవలెనో నేపిల్సుకు తంతి చేరుననుకొన్నారు.

కోభంగారి సతి పార్లమెంటు మిడ్లెవైసుండి భర్తను ఆహ్వానించెను.

స్వరాజ్యపార్టీని విడువలేదు

శివనాథుడుగారు రాయబ్రాహ్మణుండి 28 న రేడిన తంతి బ్యారా యునివర్సు కళిలలో తాను స్వరాజ్యపార్టీ నుండి విడదీసికొట్టు అసత్యపువార్త ప్రకటించబడె ననియు తానికను స్వరాజ్యపక్షమునందే యున్నాననియు చెప్పుచున్నారు.

సినిమాలు రసప్రదర్శనము

భారతవర్షమున నాటకాభ్యుదయమున నడుచుచున్న మూలన యుగమునకు సినిమాలు ముఖ్యచిహ్నముగ నున్నవి. పూర్వకాలమున తోలుబొమ్మలను పేరిట పరగు పుత్రికాప్రదర్శనములు బిక్క పనులుగాన నర్వాతికావ్యప్రచారమును కొందినవియు యును మనకెల్లరకును కొంతవరకు నేటికిని జనపదప్రాంతముల నాప్రదర్శనములకు గలగౌరవమును జటిల్పవలసియున్నది.

కావ్యమర్యాదయందే గాక శ్రీ ఆచార్యులవారి సిద్ధాంత విమర్శకులగు, పత్రికాయందు, గోపరిమోయన్. సుబ్బాస్వామి శర్మగారి యభిప్రాయమును బట్టియు, అనుభవమును బట్టియు, పుత్రికాప్రదర్శనములకు గల విశేషము, పురుషప్రదర్శనములకు కొన్ని యంతములందు కనుపించును. అభినయము భావ కన్న వ్యాపకమనియు భావయు, భరతముని సిద్ధాంతము ననుసరించి, అభినయభేదమే యనియు చెప్పవలయు, యధార్థము లని పుత్రికాప్రదర్శనములందుగల ప్రాశస్త్యమునుబట్టి గ్రహించగలము.

సినిమాలు పూర్వకాలపు పుత్రికా ప్రదర్శనముల కును పురుష ప్రదర్శనములకును మధ్య భేదము ప్రదర్శించుచున్నది. పుత్రికలయందు గల మూకర్మమును పురుషులయందు గల చైతన్యమును, రసజ్ఞతను యేకకాలమున అప్రయత్నముగ కాలకాలకాలపురాచే గ్రహించి రససిద్ధికి తోడ్పడు నిదానము లని చెప్పక నీరదు. భావలేఖనను భావమును అభినయముచేత యంతరమణియునుగ ప్రదర్శింపవచ్చుచో యను విషయమును ప్రదర్శించు సాక్షి, సినిమాయంత్రమేయని నవనాగరిక ప్రపంచమున నంగీకరింపక తీరదు. నిజముగ శ్రీ ఆచార్యుల వారు నెలవిచ్చునట్లు భావన 'వాచికాభినయ'మన్నట్లు అభినయమును 'అంగిక భావ'యని గాని మరియునని గాని వ్యవహరింపబాలకులయే అభినయమునకుగల వ్యాపకత్యమును గుర్తింపజేయుచున్నది. అభినయము భావసాహాయ్యము లేకున్నను రక్తి సాధనమునట్లు కేవల భావ అట్లుకాజాలదు. ఏలయన భావ (అంగికబలము) ప్రభవింపజే దంతలాల్పాది సంఘటనాపమును అభినయమునకు ఫలితము. అట్టిఅభినయములేనిది భావకు జన్మమేతము. ఇట్లు భావమునకును అభినయము నన్నిహిత మనియే చెప్పదగును. ఒకప్రక్క, యిట్టిసంఘటన భావమునకును భావమునకునుగాడకలదు. ఇదిగాక శ్రీ ఆచార్యులవారు నెలవిచ్చునట్లు అభినయము పరస్పరికి సర్వాంగలఘటకమునుబట్టెతను, భావ వైఖరి మాత్రవిభిన్నభేదమునుబట్టెతను, మొదటిదగు అభినయదృష్టిచే భావ పరస్పరికి, యేకదేశమాత్ర విలసనమునుబట్టెతను, అభినయమాత్ర ప్రచురముగ సినిమాప్రదర్శనములు, సామాన్యనాటకముల దృష్టిని ప్రాప్యకౌరవముమాత్రమే పొందవర్తించు లని యనదగదు. శ్రీ ఆచార్యులవారు నెలవిచ్చునట్లు "మాకాభినయము మూక పాత్రకేతనము" యను విషయము నిర్వివాదము. సినిమాలయందు యిట్టిభావము యెన్నడునులేదని వాదింపబాలము కాని, వాటి పరిమితుల ననుసరించినవరకు కేవలభావ ప్రచురములకు పంగీత నటప్రదర్శనములకన్నను, లేక సాహిత్య సటప్రదర్శనములకన్నను తమయందుగల సహజలోపమును గుర్తించి, దానిని, నాలు

కమునకు ప్రధానముగ అభినయప్రాబల్యమును, సైరింపయత్నించు సినిమాప్రదర్శనములు గణనీయములు కావని యెవరును అనజాలరు. కేవల భావభరముగ ప్రదర్శనముల దృష్టిచే కేవలాభినయపరముగ ప్రదర్శనముల ప్రకృతినిర్దేశములగు సినిమాప్రదర్శనములు అభినయము, పరస్పరికి సర్వాంగలఘటకము, అను మాత్రమును అందుగల తిర్వితృప్తిని నిరూపించుచున్న వను విషయము నిర్వివాదాంశము.

(ఒకవిలేఖరి)

కొంకుదురు సభ

రామచంద్రపురము తాలూకా కొంకుదురు నివాసులు, గోదావరిజిల్లా బోర్డు ఆద్యక్షులగు మ.రా.శ్రీ పాకల గోవింద రావువారము బి. ఏ. బి. యల్. గారిని సన్మానింపను, 1926 వ సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెల 19 తేదీన ఆగ్రామమున సోక సభ జరిపిరి.

(ఒక విలేఖరి)

కొలవెన్ను

(బెజవాడ తాలూకా)

28-9-26 తేదీన ముగ్రామము మ-రా-అయ్యదేవర కాశీ క్వరరావు పంతులుగారును, కాట్రబండ వధునూధనరావు చౌదరిగారును దయచేసిరి. గ్రామములోని ఓట్లందరిని సందర్శించి కాంగ్రెసు ప్రజాసంస్థయనియు, ప్రజల కష్టములను విచారింపవలసి యనియు, కాంగ్రెసు 40 సంవత్సరములనుండిచేసిన పనిని గూర్చియు, జస్టిసుపార్టీ ఎందుకు స్థాపింపబడినదియు ఈ ఆరు సంవత్సరములనుండి చేసిన పనినిగూర్చియు మంత్రుల పాలనను గూర్చియు, యిదివరకు కాననసభలకు కాంగ్రెసువారు ఎందుకు వెళ్ళినదియు యిప్పుడు ఎందుకు వెళ్ళనిదియనిచ్చినదియు తెంగా లుగో దేశబంధు చి త్రంజనుదాసుగారుచేసిన పనినిగూర్చియు వివరించి చెప్పి గవర్న మెంటు పక్షమున జస్టిసుపార్టీ వారికి ఓట్ల నిష్పాక ప్రజాసంస్థయగు కాంగ్రెసుకు తమ ఓట్లను యిచ్చి కాంగ్రెసును బలపరుపుడని కోరిరి. పంతులుగారు ఈసంగతులన్నియు చెప్పిన తరువాత వీనుకటి యుద్దేశములుమారి కాంగ్రెసునకే బలము చేకూర్చవలెనని బాగా తలంపుకలిగినట్లు కనిపించుచున్నది. ముందు మనరైతులపాలిటికి రీకటిల్వలూరానున్నది. సంగరణములు విచారించుటకు ఒక కమిటీరానున్నది నాన ప్రజలతిరపున నిలబడి పోట్లాడువారిని పంపవలసియున్నది. కాని గవర్న మెంటు పక్షమున జస్టిసుపార్టీ వారికి ఓట్లను యివ్వక కాంగ్రెసువారి కిచ్చి కాంగ్రెసునకు విజయము కలుగజేయగలదులకు ప్రార్థించుచున్నాను.

(కాంగ్రెసు అభిమాని)

డోడుమూడి

ది 28-9-26 నెల 1 తేదీన రామచంద్రపురం తాలూకా పూడుమూడి గ్రామము శ్రీయుత గోదావరి సత్యవారాయణగారు వచ్చి కాంగ్రెసు ప్రస్తుతపరిస్థితులు, ఓట్లయొక్క విలువనుగురించి విశేషముగా రయిత్రుసోదరులకు విన్నవించియున్నారు. రయిత్రు సోదరులు పుత్రసహాయతో సమావేశమైరి. రైతుసోదరులు కొన్ని ప్రశ్నలుచేసిరి. అందులకు వారికి తగు

రీతి జవాబు చేప్పి వారి సందేహములు నివృత్తిచేసినారు. కాంగ్రెసు తీర్మానానుసారముగా కాంగ్రెసు ఆహ్వానించి కాంగ్రెసు వారిచే నిర్ణయింపబడిన త్యాగమూర్తులయిన శ్రీయుత విక్రీన వెంకటరత్నం, కందుల వీరరాఘవస్వామిగారికి లేజిన్టీపు కవునిలనకు గోదావరిజిల్లాతీరపునకు, ఆంధ్రకేవరి టంగుటూరి ప్రకాశంపంతులగారికి ఎస్సెంబిలీ వోటును యిచ్చి పంపించుట ముఖ్యకర్తవ్యమని ప్రబోధించినారు. రయిత్రుసోదరులు తప్పకుండా కాంగ్రెసు ప్రతినిధులకే తమ ఓట్ల నిచ్చి దేశమాత యుగము తీర్చుకొనెద నని వాగ్దానముచేసియున్నారు. అంతటితో సభ జయత్రదముగా ముగించబడెను.

దర్బా వెంకటాద్రి.

రామచంద్రపురం పెంటలుబ్యాంకు

డైరెక్టర్ల సమావేశము

28-9-1926 నెల 1 తేదీన రామచంద్రపురం పెంటలుబ్యాంకు డైరెక్టర్ల సమావేశము జరిగినది. బ్యాంకు అధ్యక్షులగు తోనుగల్ల రామచంద్రరావుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. తిగుడు డైరెక్టర్లమాత్రమే హాజరయిరి. 1925-26 సంవత్సరముల రిజిస్ట్రారువారి ఆడిట్టు ఉత్తరువు చదివినదిపించడమైనది బ్యాంకు చాలా సంస్కృతికరముగ పనిచేయుచున్నది. దివిదానిబిచ్చివైసి గాంచుచున్నది. గోదావరిమండలములోని 4 బ్యాంకులలోను ఈ బ్యాంకుఅగ్రస్థానము వహించినది.ఆంధ్రరాష్ట్రములోనిబ్యాంకులన్నిటిలోను లాభములు గణించుటలో బుదదబ్యాంకు ప్రథమ స్థానమును యీ బ్యాంకు ద్వితియస్థానమును, నలంకరించినది. రిజిస్ట్రారువారి ఆడిట్టు ఉత్తరువుప్రకారం రామచంద్రపురం బ్యాంకు రు 12, 607-10-10 లు లాభమువచ్చినది. పెంటలుబ్యాంకులో 102 వ్యక్తిసభ్యులును, 94 సంఘములను చేరియున్నారు. రు 72, 610-0-0లు చేరుదనమున్నది. యీ సంవత్సరము దాదాపు రు 5,00,000-0-0లు వ్యాపారము నిర్వర్తింపబడినది. రు 2000-0-0 లు మాపర్ విజ్ఞా ఫండు గణించినది. రు 18,000-0-0 లు డ్రేమునిధి యిప్పటికి సంపాదించగలిగినది. బ్యాంకు డిపోజిటు చాలాప్రాశస్త్యపాకరముగనున్నది. లోకల్ బోర్డులవల్ల రు 4,00,000 లున్ను వ్యక్తులవల్ల రు 2,00,000 లున్ను డిపోజిట్ల సంపాదించినది. బ్యాంకు అధ్యక్షులగు మ. రా. శ్రీ. తోనుగల్ల రామచంద్రరావుగారి నిరంతర కార్యక్రమవల్లను తదితర సభ్యుల తోడ్పాటువల్లను బ్యాంకు చాలా ప్రశంసాపాత్రముగ పనిచేసి ప్రజారక్షణ పొందుచున్నది.

(స్వకీయవిలేఖరి)

నేయిస్సరము, పెంటెజరు 80: జిల్లా కమిషనరు ఆధికారి నేనుపురమునుండి ఇట్లు తిరిగివచ్చియున్నాడు: గౌరీపుట్లము బుర్గినడును నేయిస్సరపురం జబ్బల్పూరము నెత్తునలో నిగంటి విషయములో వరదలు తగుటవలన వర్షదానదీపైని 5 పెద్దముఖ్య గర్భర్లు కొట్టుకొని పోయినవి. తక్కిన వైసంతియు సరిగానే యున్నది. 144 అఫ్, 145 డాను గోండియా బుర్గిల నడుమ నడచుచున్నవి. జబ్బల్పూరము గౌరీపుట్లములనడుమ పానెంజరు బండ్లు నడచుటలేదు. ఎప్పుడు మరామతు చేయబడునది తెలియదు.

(ఆం.ప్రె.)

చిక్కు వ్యాధులకు అద్భుత నివారిణి

దీర్ఘ కాలమునుండి యిట్లదన తెలియకుండిట్టి చిక్కు వ్యాధిచే బాధపడుచుంటిని. నరముల దుర్బలత్వము, నానడుము క్రింద తిమ్మరు, ఈ రెండే నావ్యాధికిముఖకారణములు. బాధ యెన్న భాగముల చాలమట్టుకు చిక్కిపోయెను. నాకన్నులనుండి నీరు కారుచుండెను. మఱియు అది ముడుదుకొనిపోవుచుండెను. కన్నులెప్పుడు పై కెత్తుటకు నీలకాకుండెను. వాద్య ప్పిహాడ చాలవరకు కగ్గుచుండెను. నామాత్రము తెల్లగా నుండెను. నా నేళ్లు నణగచుండెను. తిగునల్పేటిజిల్లా కృష్ణాపుర వాసియును, ప్రస్తుతం చెన్న నగరము మైలాపూరు నెవోమనందు కొంపెరారియూపిథిలో అల్పరూపాద్ధియందు కాపురమున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాస ఆయ్యంగారివద్ద ఒకమాసము దొవధము తీసికొనివతరువాత నా వ్యాధులన్నియు కుడిరి, నా ఆరోగ్యమునందు కొత్తకాళ్ళు గలిగెను. వాక్పాత్య వైద్యులచే కులు కుదుర్చబాలనట్టి చిక్కువ్యాధిని పండితులవారు కుదిర్చి నాకారోగ్యము కలుగజేసినందుకు వారికి నేను విక్రీతి కృతజ్ఞుడను. 30-10-23.

ఎమ్. ఏ. దాసు, చీఫ్ ఆడిటరు ఆఫీసు, ఎమ్. అండు ఎస్. ఎమ్. రైల్వే, పొద్దుకొండ, మద్రాసు

యాత్రెన్ 105

అమెబిల్ విరేచనములకు దీర్ఘ కాలమునుండి యున్నను బాసిల్లరిగా నున్నను అద్వితీయమైన నివారిణి

మాత్రం మామలెస్స, మెక్సికొనందు తయారుచేయబడినది. ఓషధయణముచే గలగు వ్యాధులకు, ఉష్ణప్రదేశములందు గలగు వ్యాధులకు చికిత్సలయము, హామబర్డు అందరు కెవిష్టులవద్దను విక్రయమునకు దొరకును. BEHRING INSTITUTE MARBURG-LAHN GERMANY Madras Representative :- T. RAMACHANDRA RAO, 153, Broadway, Madras.

కాను బంగారమునకు, సీమవెండికి, తర్పములకు పూచీనిచ్చెదము.

మావద్ద వలరకముల లోలాకులు, దుద్దులు, తొపులు, బంగారుమెడలెయినులు, ములతాడలు, టంజరు మెడలెనువి తయారుగ నున్నవి. వివరములకు ఈడిగున విలాసములకు ప్రాయము. పొప్పెటరు: కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటి కోటయ్య అందుబ్రదర్సు. ది ఆంధ్ర జ్యాయలరి మాన్యుఫాక్చరింగు కంపెనీ పాడ్డాఫను: బెజవాడ. 1149 (3) 1547 బ్రాంచి: 51 చైహానబారురోడ్డు మద్రాసు.

అక్షయనామ సంవత్సరం భాద్రపదమాస బహుళ దశమి శుక్రవారము

భారతీనమితి

[మర్ల సుబ్రహ్మణ్య సిద్ధాంతిగారు]
 శా. శ్రీవిద్యజ్ఞనమూలముక నుకవిరా
 ట్టేప్రకాండంబు న
 ద్భావామోదకవిత్వశాఖలు లన
 ద్భావప్రసూనంబులు
 గా వర్ణితి కడుంగడు నిబుధభో
 గ్యంబాఫలంబుల్ గనక
 దేవుం డెవ్వడు భారతీనమితి యక
 దేవద్రుమం బేలుతన్.

సీ. విద్యత్కవీశ్వరవిభిదాన్వైఖరీ
 సార మాభారతీనమితియందె
 కుకవిత్వకటువాక్యగుణవిమర్శనచాక
 చక్య మాభారతీనమితియందె
 ఉచితానుచితరూపరచనాదిభేదప్ర
 చార మాభారతీనమితియందె
 వికృతిభాషాసతీనకలానుమోదనం
 చార మాభారతీనమితియందె

తే. వసుధ ననవద్యజనహృద్యద్యద్య
 సముదయముఁ జూడ భారతీనమితియందె
 ఇటులలోకంబు గీర్తింప నీశ్వరుండు
 సాకుఁగావుత భారతీనమితి నెపుడు.

ఉ. సానముఁ జూడ బెద్దపురి
 చాలఁబురాతనరాజధాని తా
 మూసిరి న్యాయవాదులు మ
 హాద్యమకార్యసహాయకర్త లెం
 తేని కవింద్రకోటి మది
 నెంచిన కార్యము వాక్పీఠాంతో
 నైనది భారతీనమితి
 యం దభివృద్ధిమహేశు డీయడే.

చ. ఒకడు ఘనండు చూడ మరి
 యొక్కడు హీనుడు మధ్యముండు దా
 నొకడనుచుం గవిత్వధన
 సూక్తివయోబలబుద్ధిసాండితీ
 నకలకలాప్రభావగుణ
 నశ్వము లెంచక నభ్యులందరిక
 బ్రకటితభారతీనమితి
 భాసిల జేయుత దేవు డున్నతిన్.

మ. ధనముక రత్నములుక సిరుల్ పుడమియుక
 ధాన్యంబులుక రాజ్యముక
 గనుభాగ్యం బాక భాగ్యమా నుకవితా
 కన్యాత్తిమే భాగ్యమం
 చనియేకాదే బుధోత్తముల్ “నుకవితా
 యద్యస్తి రాజ్యేన కి”
 మృని రీశుం డిల భారతీనమితి కా
 యైశ్వర్యముం జేయుతన్.

కవితాగానము

[పెనుమర్తి వేంకటరత్నముగారు]
 తూరుపుఁగొండపై యిగురు
 తోఁ జెలికారము నేయునంజ సిం
 గారపు టొప్పిదంబును జొ
 కాటముగాఁ గయినేసికొన్నయం
 భోరుహమిత్రులెల్ల ల వె
 వో! విహంగంబులస్వాగతాచ్చగీ
 తారవమాధురిక దవిలి
 తాండవమాడెడు లోకమందునన్.
 చివురాకుగమిచిమేసిన మూఁగకోయిల
 పాటలోఁ దేనియయాట లూరె
 పువలమేలిమివలపులుపాడు తుమ్మెద
 గీతిలో మాధురి పోతరించె,
 క్రొమ్మావిపండులోఁ గ్రొందీయఁదనములు
 చిలుకవల్కులలోనఁ జిందువారె
 జలదగభీరగర్జనమందు భావంబు
 నెమ్మియాటలలోన ముమ్మరించె
 ప్రకృతిమాధుర్యనవరసాస్వాదనమున
 మేను మఱపించు నుకవింద్రమానసంబు
 భావమృదులకిసాలముల్ ప్రోవువడఁగ
 గీతనిస్సాన్వనమాధురీప్సిత మయ్యె॥

బలితంపుఁ జీకటిఁ బ్రసరింపఁగాఁ జేసె
 స్నిగ్ధలావణ్య మర్చిఁప్రళస్తీ
 కఠినపాషాణకర్కశతలో నొలికించె
 మవ్వంపుఁదలిరాకుమధురిమంబు
 చండభాస్కరునితేజంబులోఁ జలికించె
 నతిమనోహరతుషారాంబువృష్టి
 భయదఘాతుకనరాంబకయుగ్మమందునఁ
 దొనఁకఁ జేసెను గృపాంబునిచయంబు
 దైన్యమందున మార్ప పాథకణంబు
 లేమియందున భాగ్యంబు నామనోజ్ఞ
 కవిమనోవల్లకివినిర్గతకుగీతి
 తొలఁకఁజేసెను రాగమాధుర్య మెనఁగ!
 మావిచిగురుల వగరు కమ్మందనముల
 కన్నఁ గవిపాట, కోయిల కమృతకణము
 అతఁడు పాడుభవిష్యదాయాతజగము
 ఎటుల వర్ధిల్లఁగలుగునో, యింపులొలుక!
 ఆ యనంతపు సంగీతమందుఁ గాల
 గర్భమున దాగుయశములు కందలించి
 సాంధ్యవేళావికస్వరసారభములు
 మల్లెపూసోయగంబులు మలఁచికొనును!
 కొందఱు శుష్కమానసులు
 కోమల మానుకవింద్రగీతిలో
 నం దొలఁకాడు చొక్కపున
 నల్ విరజమ్మెడు క్రొత్తతేనె క

భారతమాత్య పరివేదనము

[డి. యన్. శర్మగారు]
 సీ॥ చెరగుమాడిన నల్లచీరముసుంగున
 బాలిపోయిన మోము వనటగురియ!
 వసివాటుకన్నులవలన నూటలువోలె
 దుఃఖాశ్రువులు పాదధూళి దడువ!
 నెద మోడుకొనుటచే బ్రదిలు నెత్తుటిచేతు
 లెండుతూఁడులవలెఁ బెండువాట!
 నడుగుఁదమ్ముల నేల నట్టి త్రొక్కుటచేత
 శుష్కించి దొప్పలై చుణిగియుండ!
 దిక్కుమాలి నల్ దిక్కులు బిక్కు జూచి
 ఏడిచేళబంధు వడిగొ! ఇడిగొ! బాబు
 చిత్తరంజనుఁ డని, గుండె చెదరి, యెన్ను
 నలు తుటారించి రోదించు భరతమాత!

అర్భకుఁడు

[పి. సత్యనారాయణరాజుగారు]
 సీ. నీలమై న్వచ్చమై - నెగడునింగిని గ్రాలు
 ఘనసూక్ష్మరూపన - క్షతగణము
 గాంభీర్యనిలయమై - ఘనసత్వరాశి యా
 తతతరంగయుతర - త్నాకరంబు
 సౌరభోద్ధారమై - సౌందర్యధుర్యమై
 పాలుపొందుదుద్యాన - పుష్పవితతి
 మానసానందమై - మానితాకారమై
 పరఁగు చిత్రవిచిత్ర - పక్షికులము
 పంచజనుఁడు గాంచి ముదానఁ - బ్రకృతియందు
 లీనమొందఁజేసె నజుఁ డక - రీతి మఱతు
 నర్భకా! నీగభీరాశ - యామలహృద
 యవిపులవిహుత్స భావము - లరసినపుడు.

మ్మందన మానలేక, యిది
 మాయరే! కైతయ, లోకమోహనం
 బందురటే! సెబా ననుచు
 నాగహపుంబలుకాడి రొక్కడన్.
 ఎంగిలాకుల నాకుచుం గాలమునుబుచ్చు
 కాకికా యిగురాకుఁ గమ్మందనము
 మనఁగిపుండులఁదూఁగు మక్షికంబులకటే!
 తెలితమ్మిపూఁదే నతీయఁదనము
 చిఱుచేపలం దిను చెఱుపుకొంగలకటే!
 గాంగైవలినీతరంగసక్తి
 ఆనందమయమైన వీణారవంబటే!
 బధిరమానవశ్రవణాళికలకు,
 తిపికన్నను దీపియై, యేపుమీఱు
 కవికుమారునిపాటలోఁ జివురుతనము
 శుష్కహృదయుండునైన యాశోత్పకర్ణ
 యుగమునకు సంతసంబెట్లు లొదవఁజేయు?
 అది మ్రోఁగుచున్నది కల
 మృదురవములు పువమియందు మ్రేగికొనంగా
 నది ప్రళయమ్మును దాఱుచు
 నదేవిధము మాఱుమ్రోఁగు నాడటగూరన్.

వీరవనిత

[తంగిరాల హనుమంతరావుగారు]

ఏమి! ఆ ఆలయము, ఏమియశోలాహలము, ఏమి! ఆ జనసమూహము! ఆదన భూమిలోనుటకు కఠినమేది! ఆ గ్రామముధ్యమున నాస్తంభ మేమి! ఆ బాలకులపరుగు లేమి! ఆ కాళామృగముల కిలకిలారావములేమి! ఆ పిల్లకాయలవరుగులేమి! పలుకులకులులేమి! ఆవిశాలవక్షస్థలం దెవ్వరు? విశాలవిస్ఫూరిత శ్రేణులతో, వంగియువంగనికనుబాములతో, ఎత్తయిననిడుదముక్కుతో, కొరమీసములతో, జరిబుట్టకలపాగాతో, మువ్వలు గట్టిన లంగోటాతో, దానిపై బిగించిన కాశెకోకతో, ఆ గ్రామపిఠుల సంచరించువాడెవ్వరు? వాని నీక్షించినమాత్రాన మదికి భీతి జనించుచున్నదే; దేహము కంప మెత్తుచున్నది. ఆపాదమస్తకము కిరీరము గడగడవడకుచున్నదే. అట్లయ్యి, నా బాలకులు ఆణుమాత్రమైన భీతి లేక, అత్యుత్సాహపరిపూరితమనస్కులై, ఆతని చెన్నుంటి పోవుచుండిరే! బాలకుల నందరిని తన యొంద బాలమనియెడి రజ్జుబంధన మొనర్చి, తనపంట నిడుకొని పోవుచున్నాడా?

(Like the little boys and girls with rosy cheeks, flaxen curls with sparkling eyes and with teeth like pearls, tripping and skipping ran merrily after the wonderful piper with shouting and laughter.)

భార్యలను 'ఇంకను వంటసద్ధము కాలేదా? యని తొందరచేయు భర్తలును, అన్నమునకై ఏడ్చుచు తల్లులకొంగును జట్టుకొని బాధించు బాలకులును- పశువులను కాలలో గట్టిపెట్టి విఘ్నముగా తిరుగాడుచు వచ్చియు రాని కల్లబొట్టిపద్మంబుల బాడుచుండు గోప బాలకులును, 'ఈ పాద్యాయలవారి కోడండము, చెట్టును, దూమణభాషణములు నే దైనతప్పినవిరా? బయలుబడి బతుకుదెరువు గంటిమిరా బాబూ! అనుచు ఆనంద మమగ్నమిండు పంజరములోనుండి బయలుపడిన చిలుకలవలె సంచరించు కొంటె బాలకులును "మితోపాటు మేమును సరిగా ఆనంద వాసుభవించుచున్నా"మని చెప్పుచున్నట్లు, ఒక కాళునుండి మరియొక కాళాగ్రమునకు రుముచు, పరుగు లిడుచు, గంతులిడుచు, తలక్రిందు మొగ్గుల కొట్టుచుండు వానరములతోను, నాడుచుయున్న నామునిపల్లె యొంతయు పంజనిత శోలాహలమై ఆనందదాయకమై, నేత్రోత్సవ మొనరించుచుండెను.

2

ఒక గ్రామమునుండి మఱియొక గ్రామమునకు సంఘ సంఘములుగా సంచరింపుచు, స్త్రీనివాసులు గాక కేవలము భిక్షులుగను వృత్తిగా జేసికొని భార్య బిడ్డలను బోషించుచు జీవించువారిలో దొమ్మరు లొక జాతివారు. వీరి సంపద నూకరఖరసంపదయ. రహస్యవోరకృత్యములును వీరికి గొట్టిన పిండియే వీరికిని కాపురములు బిడ్డలు భార్యలు కలరు. కుల మేదియో తెలియదుగాని నీచకులసంజాతులనిమాత్రము జెప్పనగు. వీరు దృఢభోజియు, భుజియు సంయుక్తులు. సాహసవిక్రమా ర్కులు. కాల క్రిందనైనను గన్నము ద్రవ్యగలకపటస్యభావులు. మాడు దినములక్రిందలకే మునిపల్లె తటాకపు టొడ్డన బసజేసిరి కొందరు దొమ్మరులు. మాడు దినములనుండియు గ్రామముల ప్రావకము సంపాదించుచు, ధనవంతుల గృహముల నితరులవలన నరయుచు రాత్రి మాధుకరమునకై పిఠి వీధియందున్న గృహగృహమున కేగుచు, అందలి రహస్యస్థలముల నరయుచున్నాడ దా దొమ్మరదొం. ఈతని పేరు భద్రుడు. గ్రామాధికారియొక్కయు, గ్రామనివాసస్థలయొక్కయు అనుజ్ఞ నడిసి నాడే తన విద్యాకౌశల్యమును ప్రదర్శింప జోవుచుండు కఠిన నా దా మునిపల్లె యంతటి జనోత్సాహకారణమై బహు విధ సంకులస్థానమై గన్పట్టుచుండెను.

8

జట్టుమధ్యాహ్న మైనది. దినకరుడు గగనమధ్యభాగ మధికోహించెను. గగనంబున నొక పతంగమైన విహారింపుచుండుటలేదు. చెట్లయాకులను కడలక మెడలక చంచలరహితమై యుండె. పవనం దొకింత కాంతిభావము ఎఱివించెను. పాంథులు చండకిరణుని ప్రచండతాపమున శోర్యబాలక తమ కిరములపై గప్పికొనిన వస్త్రములను చెమటచే తీసివైచుచుండిరి. దానా వాధికమగుచుండెను. క్రమక్రమముగా ఘటికాయంత్రము టంగు, టంగు, టంగుమని మూడువారులు గొట్టెను. అట్టితఱి నా మునిపల్లెలోని జనులందఱు గ్రామకచేరియొద్ద పమాతేశమైరి. కర్షకులు తమ క్షేత్రములకుఁగో ఆయాలును వీక్షించుటకై

యచ్చట జేరిరి. కొంటె బాలకులు ప్రదర్శనవిశ్వాకాతుసాల మానుకులై, ఎత్తయిన జేడికలమీదను గోడలమీదను నిలువబడిరి. కొందరు చెట్లపై నెక్కి చూచుచుండిరి. కొంటె బాలురు ఆకాళాగ్రములనుండి చిన్న రెమ్మలను, కామలను, పిండెలను, కోసి క్రింద జనసమూహమునకు పూజ లానర్చుచుండిరి. ఒక బాలుడు నిద్దరి బాలకుల భుజస్పృంద మధికోహించెను. మరియొక రుడుకు బాలుడొక మృతినర్చమును తనకు జాగా దొరకను ప్రవామధ్యమునకు వినరెను. ఇంతలో జనసమూహములో కలకలము పుట్టెను. జనులందఱు గొల్లుమని లేచిరి. గ్రామాధికారియు పెద్దమనుష్యులును నేత్రదండధరులై మరల వారినందరిని గూర్చుండెందు అధికారము చలాయించు చుండిరి. ఈగడబిడలో బాలకులు ముందు నకుబోయి చోటు చూచుకొని మాడ్చుండిరి. కాని గ్రామకరణముగారైన ప్రసాదరాయుడుగా రెహాలో రాలేదు. బహుళః గ్రామాంతరమునకు బోయి యుండవలయు. అనుమాన మేల! నిజముగా బంధువులయింటికి కాకినాడ బోయియున్నార. కరణముగారు వచ్చునరకును దొమ్మరియాట నిలుపఁదలచి గాని భద్రుని తొందరచే నాడే ప్రదర్శనమున కనుజ్ఞ యిచ్చిరి.

4

మాడు ఘంటలకు సరిగా అట ప్రారంభమైనది. దొమ్మరి బాలురు చిత్రచిత్రమైన లైట్లక గొట్టుచు ఆధోముఖులై నడచుచు, మాపరుల కమితానంద మొనర్చిరి. తదనంతర మాభద్రుడు కత్తులతోను కర్రలతోను సాముజేసెను. అంత నొకడు ఒక బాలుని యొక గడవివర బరుండబెట్టి చేతులతోఁ బైకై తి బాలుడు క్రిందబడవకుండుట్లు పట్టుకొనెను. అంత తన పాస్త్రమునందలి గడనువిడిచిపెట్ట బాలుడు మే యని యజుమయ యాతని పాస్త్రములోబడెను. ప్రేక్షకులందఱును కేహభాషితభాషి అని చప్పలుల జలవిరి. భద్రుడు తన వక్షస్థలముపై నొక పెద్దరాతి నుంచుకొని యిరుప సమ్యేటలతో గొట్టిండుకొనియెను. దొమ్మర సాని యచ్చట పాతబడిన స్తంభ మెక్కి ఎలయాకారముగా పది నిమసుములు తిరిగెను. నుమారు రెండు ఘంటలకాలము దొమ్మరులు తమ విద్యావైభవమును గనబఱచి ప్రేక్షకులందరిని యమందానందకందళిత పౌడయాంబులగునట్లు నర్చిరి. దొమ్మర సాని ప్రదర్శనముతో నాట ముగిసెను. ప్రేక్షకులందఱును కరతాళధ్వనులొనర్చిరి. 'బలే బలే కేహభాష' అనుకేలు మిన్నముట్టెను. గ్రామస్థులందఱును తమ తమశక్త్యసారము వారిని బహూకరించిరి. కొందరు విస్త్రుదానముఁ జేసిరి. కొందరు వివ్యమిచ్చిరి. మఱి కొందరు ధనమిచ్చిరి. జనులందఱును తమతమ కార్యములకై పోయిరి. దొమ్మరులను తమ నివాసస్థానములకు బోదొడంగిరి. కొందఱు బాలురు వారిని చెన్నుంటిపొయి వారిని మట్టిరముల వద్ద దిగవెంచి గృహభిముఖులైరి. సాయంకాలమగుడు కొందరు దొమ్మరులు తామునేకరించిన విద్యుముతో భోజన ప్రయత్నమున మగ్నపౌడయులైరి. కాని మనభద్రుడు మాత్రమేలకో మట్టిరప్రాంగణమున నాసీతుడై యలసట దీర్చికొను వానివలె గన్పట్టుచుండె.

5

భనవాను డగు సూర్యుడు దినమంతయు తన ప్రతాపమును జూపి సాయంసమయమగుచు యస్తాది నలంకరించెను. ప్రదోషకాల మాసన్నమయ్యె. నీరెండ లన్ని దెసలను గ్రమ్మినవి. సినమంతయు చకోర దంపతుల నెడబాసిన యథుము నీయవరాంబుధిలో గ్రుంకిన గాని బోవదన్నట్లు దినకరుడు పశ్చిమాంబుధిలో బడుచుండెను. కిలకిలాడుచు పక్షిసంతానములు తమపక్షములను విప్లవకొని గహనంబున పిండులగట్టి బోవుచు వలయాకారముగ విహరింపుచు సంతోషభరిత స్వాంతములతో తమ కులాయముల జేరుచుండె. అట్టితఱి నామునిపల్లె పిఠినుండి యొకయువతి, అలిలావణ్యుతి, కడుకుకుమార శరీర, కరమున పాత్రను ధరించి, తటాకోదకమునకై పోవుచుండెను. ఆచె సర్వాంశకార భూషితయు యుండె. పోవుదారియందా మందగమన కన్నె తియైన పరులఁ జూచుటలేదు. తటాకోదక పూరిత పాత్రను తనభుజమున ధరించి గృహభిముఖియయ్యె. అట్టిసమయమున మన భద్రుడు ఆచెను వీక్షించి, క్రుణ్ణికాలము నిమిలిత నేత్రుడై ముగ్ధ హృదయుడై తటాలున లేచి, లోనికి బోయి పదినిమసుల లో వెలికి నిర్ణయించి యాసుదతి బోవుమార్గమున యా పెనువెన్నంటి పోవుచుండె. ఆ సుందరవహించినకు, కలంబోవు నాపదను జూడజాలన్నట్లు సూర్యుడవరాద్రి నప్రసించెను. తిమిరమెల్ల దెసల కన్దురి పూసినట్లు అలముకొనెను. విజుకువిజుకంబు తారకాగణము లచ్చటచ్చట ఆకపమున గన్పట్టె. లోకమంతయు నంధకారబంధురంబయ్యె. అట్లాత్రి తనగృహమును జేరువంత దాక పీఠుండుకు తిరిగియైన జూడలేదు. భద్రుడును

చెన్నుంటి కడుంగును మెలకువతో బోవుచుండె. ఆమె తన పాక కాలలోనికి బోయి, భుజముపైనున్న పాత్రను దించె. దొమ్మరి భద్రుడును చెనుక నే బోయి కనాటబంధన మొకర్చె.

6

ఆనారీమణి యాయావికరణముగారి ధర్మపత్ని. ఆమె పేరు లక్ష్మి. కరణముగా రూర లేరు. రాత్రిగృహరక్షణమునకై నమ్మకమైన ఏవురుకర్షకులను నియమించిపోయె. కరణముగారి లోగిలి రెండుమండువాల భవంతి; వారియి ల్లాగ్రామమున కుత్తరదిశయం దున్నది. తటాకమునకు రెండుఫర్లాంగ లుండును. ఆ బాల రహదారి కాక పోవుటయు, ఇండుక కనుచీకటిపడియుండుటయు, జనపంచార రాహిత్యమగుటయు, మనదొమ్మరివర్య ఎవ్వరును గన్పట్టరైరి. కరణముగారి యింటిముట్టును ఎత్తెన ప్రసారి కలదు. పెరటిలోనికి బోవలయునన్న నాల్గు ద్వారములు గడచిపోవలయును.

నా దాగృహముం దాలక్ష్మికక్క నితరు లెవరును లేరను సంకల్ప మనభద్రున కెట్లో తెలిసెను. కావుననే యిట్టి సాహస కార్యమునకు గడంగి ద్వారములను బంధించి భోజనకాలకు బోయి యచ్చట యనుకింకరునిభాతి నిలువంబడియె. ఆపూబోడియు, పాత్రను దించి చూచెగదా! ఇకమున్నది! ద్వారము పాడుగునను నిలువబడియున్నాదా దొమ్మరి. లక్ష్మికి గుండె ఝుల్లుచున్నది. దేహమంతయు నఖిఖపర్యంతము గడగడ భీతిచే వణకుచుండె. శరీరమంతటను స్వేదోదకము ప్రవింపజొచ్చె. పాపము! కనులు మూసుకొన్నది. భయముచే పదినిమసులకాల మట్లా యిద్దరు నిలువబడినారు. ఆ పదినిమసులలో లక్ష్మి యనేకవిధములైన యాలోచనా పరంపరలకు సుతీయెనది. వాడెచ్చట కెందుల కిరుగుదెంచెనో యస్మియు, ఒకవేళ మాసభంగము జేయ నుద్దేశ్యము గలవాడైన తనకింక దిక్కెవ్వరా యనియు, తాను ఏకాకిగ నుండుటయు నాదిగాగల సంకతులను తలపోసింది. ఎదుట క్రూరభుజంగముంది. రక్షణకు వెలుపు లేదు. ఏమిచేయగలదు? ఆబల! ఆయునను వైకే ధైర్య మవలంబించింది. వానిని మాయా పాయముచే మోసగింపదలంచింది. మానమును గాపాడుకోవాలనుకొన్నది. భద్రునకు, తనకోర్కె యాచిన్నది నెఱవేర్చునా యనియు, నామె వ్యతిరేకభావము గనబఱచి తదనంతరము ఏమిచేసిన బాగుండునోయనియు మొదలగు సంకతులను తాను దలపోయసాగె.

అంతట లక్ష్మి యీ క్రిందివిధముగా వానితో మాట్లాడింది.

లక్ష్మి:—(నవ్వుచు) "యజమాను లూరలేరే? నీ వేల నిచ్చటి కలుదెంచితివి?"

భద్రుడు:—"అవును : అదితెల్లెంటి. ఆందు కోసమే వచ్చా."

లక్ష్మి:—"ఎందులకు?"

భద్రుడు:—"నీ అనుగ్రంథంబై యింకేం కావాలా! నిన్ను నూసిన కాణ్ణుంచి నీమీద నామనసోయింది. అనుగ్రంథంబాల."

లక్ష్మి:—"ఇతరులు చూచిన ఎంత ప్రమాదమగును?"

భద్రుడు:—"ఇవ్లో యిటునూడు. రొండ్లో కంట్రాడికి కాపడకుండా ఒచ్చానుగదా! నీ కంత భయ మెందుకూ?"

లక్ష్మి:—"ఇతరులతో నీవు చెప్పుతావని భయమేస్తోంది నేనోవ్వును."

దొమ్మరి:—"అమ్మతోడు నిన్ను సంపుకు తిన్నట్లు సరి! ఎట్టి ముకానివిగా కన్నా వేంటి."

లక్ష్మి:—ఈ కృత్యము కడు పాపపాతకులు. నేను సమ్యకింపను.

భద్రుడు:—అ! అ! ఏంటి? ఇదుగో! ఇల్లానూదూ! (చేతిలోని కత్తిని జూపుచు) ఇట్టిను. నాముట్టుపకారం నడుతావా? లేకుంటే, ఓయి! ఇటునూడు!

భయముచే కంపించిపోయిం దాచిన్నది. కణకాలము తటపటాయించింది. ఆలోచనలో నిమగ్నపౌడయుండె. "కామాంధోపిసపశ్యతి" (Love is blind) అనుకొంది. కాబట్టి వానిని తన చేతిలోని కీలుబొమ్మరికి అడిచవలెనుకొని.

లక్ష్మి:—సరి! వీని మనస్సు జెల్లడియెనది. నేననుకొన్నట్లైనది. వీడు చెప్పు దానికి వ్యతిరేకముగాఁ వచ్చిండుదా ననేని నన్ను వీడు చంపుట నిశ్చయంబు. ఎటుగెత్తి కేకలు వేయదు మన్న క వాట ము ల న న్ని ట్టి వి క్రూరు ఁ డ్దలో న నే బంధించి నా ఁడు. నా రీ ము జులకు అనగా ఉత్తమంకే సంజాతులకు మానమే యుత్తమధనము. అట్టిమానముకు ఎట్టివిధమున నైన భంగపాటు రాకుండు

ప్రాచీనాంధ్రదేశము

[ఈమృగంతి కోటయ్యచౌదరిగారు]

మన ఆంధ్రులు ప్రధానస్థానము వహించి తిచ్చాత్రిమనకు వన్నె దెచ్చిరి. క్రీస్తుశకమునకు రమారమి మున్నూఁడు సంవత్సరములకు పూర్వమే కృష్ణాతీరమున ధరణికోట రాజధానిగా జేసికొని పూర్వశివునిమండ్రతీరముల రెంటిమధ్య నున్న రాష్ట్రము నం తయు పరిపాలనము జేయుచు క్రమక్రమమున తనరాజ్యమును ఉత్తరహిందూస్థానమున వ్యాపింపజేసి మగధదేశము నాక్రమించి సామ్రాజ్యస్థాపనము గావించి పాటలిపుత్రమునందు నూలు సంవత్సరములు రాజ్యపాలనము నడిపిరి. లోకప్రసిద్ధమున తత్త శిల, నలంద, మొదలగు విశ్వవిద్యాలయములవలెనే ప్రఖ్యాతిమైన విశ్వవిద్యాలయమును ధరణికోటయందే ప్రతిష్ఠాపన జేసిరి. ఇద టిబోదస్తూపము చిత్రవిద్యానైపుణ్యమునం దనన్య మగుటచేత అందలి ప్రధానశిలాచిత్రములను, లండనుపట్టణమునందలి ప్రత స్త వస్తుప్రదర్శనశాలకు గొనిపోబడియున్నది.

తురుష్కరాజ్యప్రాబల్యకాలమునందు సహితము ఆంధ్రులు విజయనగరసామ్రాజ్యమును స్థాపించి చిరకాలము భారతీయనాగరికతను పోషించిరి. ఆంధ్రమండలంబును ఆంగ్లేయ ప్రభుత్వమునందు చేరినపిదప ప్రభాభ్యుదయము లెక్కింపబడక ఆంధ్రులు ఆస్పృహప్రజలతో కలుపబడి పరిపాలింపబడుటచే ఆంధ్రవృత్తిత్వము బొత్తిగా మరుగుపడిపోయెను. ఈఆంధ్రదేశ మయొక్క సరియైనపటము నేటివరకును లేదు. ఆంధ్రదేశము యొక్క నై సర్గికస్వరూపమును, శీతోష్ణస్థితులును, ఆంధ్రుల యొక్క స్వభావమునకును, చరిత్రమునకును నెంతవరకు కారణ భూతములో తెలిసికొనవలసియున్నది. ప్రస్తుతము తెలుగు మాట్లాడుదేశమే ఆంధ్రదేశముగా లెల్లప్పుడు నుండెనుటకు వలను పడదు. ఈఆంధ్రదేశమునేలుజేలుకేతాబ్దులయందు నేఱుజేలు ఎల్లలు గలిగియుండెను. ఈదేశమును పశ్చిమచాళుక్యులు రాష్ట్ర మాటులు, పల్లవులు, కాలచుర్యులు, కాకతీయులు, విజయనగ రరాజులు పాలించిరి. పిరుగాక యెందరేని రెడ్డిరాజులు, వెలమ రాజులు, క్షత్రియరాజులు, తురకరాజులు పాలించినట్లు దెలి యుచున్నది. ఆంధ్రులరాజ్యము కొంతకాలము పాటలిపుత్రము వరకును, వ్యాపించినట్లు దెలియవచ్చుచున్నది. హైదరాబాదు నందలి తెలింగాణముతయు పూర్వము తెలుగుదేశమై యుండె ననుట కెన్నియేని నిదర్శనములు గాన్పించుచున్నవి. ఆంధ్రదేశ మునుగూర్చియును దానిని పాలించినరాజులను గూర్చియును విశేషపరిశ్రమ చేయవలసియున్నది.

ఏదేశమునందును మత సాంఘికవిషయములను విడిదియు టరుదు. కట్టు, బొట్టు, జుట్టు తుదకు భోజనముదగ్గరనుండియు ఒకమతమునకును నింకొకమతమునకును తారతమ్యము గానిపించు చున్నది. మతచారములే సంఘాచారములుగా నున్నవి. భారత భూమి హిందూమతమునకు బుట్టినిల్లు. ఈమత ముకనిచేబోధింప బడినది కాదు. దీని కాధారములు వేదముక్కులు. ఈముక్కు లాయాకాలములం దాయాముఖులచేత జెప్పబడినవి. కావున దీనికి ఋషివతసుని పేరు. హిందూదేశమునందు బయలుదేరినమతము లన్నియు నీముషివతముయొక్క కాఖోపకాఖిలే. తుదకు మ హమ్మదీయ క్రైస్తవ మతములును హిందూమతకాఖిలైన బౌద్ధ యాదవమతములనుండి పుట్టినట్లుం జెప్పచున్నారు. కృష్ణుని యొక్క మరుపేరేగాని క్రైస్తవమతనాతడు పుట్టలేనవాడు కూడఁ గలడు. క్రైస్తవమతాత దుండినను మానినను కొద్దిగనో గొప్పగనో హిందూమతసిద్ధాంతములందు గలసినవనుట నిర్వివా దాంశము.

ఈ మతసంస్కర్తకేరును ఆంధ్రదేశమునందు పుట్టక పోయినను బౌద్ధ, జైన, శంకర, రామానుజ, మధ్య బసవేశ్వర, మహమ్మదీయ, క్రైస్తవ, బ్రహ్మసమాజులులన్నియేని నీవ దేశమునందు గాన్పించుచున్నవి. ఈ మతములు మనదేశమునం దేయేమార్పుల జేసిపో చూడఁబడియున్నది.

మతిప్రచారకు లందరును బాలింపురాజులను దాము వ శముచేసికొని తామే రాజ్యము చేసినంతయధికారము ప్రబలమై చలాయించిరి. పండ్లెండుపదుమాడవతాబ్దులలో మతక్ష లు ప్రబలముగ నుండెడివి. ఏమతమునా రామతసిద్ధాంతముల ను గ్రంథములు నేయుచు కుప్పలుకుప్పలుగా పాత్రములు వ్రాసి సార్వస్వము నభివృద్ధిపరచిరి. ఇదిగాక బౌద్ధాదమతములు శిల్పాదికశిల సభివృద్ధిపరచినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. ఇందుల కు అమరావతిస్తూపము లోనుగాగలవే ప్రబలనిదర్శనములు. ఆంధ్రదేశమున కేరదీక్షులు ఎల్లలు మాయమందెనను తూర్పు తెల్లమాత్ర మెప్పుడును సముద్రమే. మనదేశము సముద్రము

ంటియుండుటచే ఆంధ్రు లితిరఖండవాసులతో సముద్రము మీద వర్తకము జేయుచు నాకానిర్యాణదక్షులై యుండెడి వారు. మన దేశమునందు నేతపరిశ్రమ యొక్కవగ నుండుటయే గాక మనదేశవస్తువులఖ్యాతి ఖండంతరములందుకూడ వ్యా పించియుండెను. శిల్పాదికశిలభివృద్ధి జేందెననుటకు దేశమందలి బౌద్ధస్తూపములును, జైనవిహారములును, ఓరుగల్లు హంపిలో నైన ప్రదేశములందలి కట్టడములే చెప్పక చెప్పవచ్చువి. ఈసం దర్భమున మనపూర్వుల గ్రంథలేబహుశా పుణ్య మెంతయును బ్రకటింపజేయును.

ఆంధ్రదేశము కృష్ణా గోదావరీజలముచేత పావనమై, ర సవంతమై, భవభావ్యమయ్యిందే నోవ్వారుచున్నది. ఆంధ్రవాసు కృవంతరాజులలో యశోవంతుడును, ఆంధ్రభాషాపాషకుడు నగు రాజరాజనరేంద్రుడు ఇక్కడను సమీపముననున్న రాజ మహేంద్రవరమును రాజధానిగా జేసికొని, ఈదేశమును పాలన ము చేసియుండెను. ఆంధ్రకవిపుంగవుడును, ఆంధ్రమహాభారత కర్తయునగు నన్నయభట్టారకు డారాజరాజనరేంద్రునకే గ్రంథ మునంతయు జేసెను. అటుపిమ్మట పలువురు రాజనరులు, కవి శ్రేష్ఠులు, మహావిద్వాంసులు, వేదవేదాంగశాస్త్రులు తమ చారి త్రములవలన దేశమునకు వన్నె దెచ్చిరి. పంఘసంస్కర్త, కవీశ్వ రుడునై అనేకములగు ఆంధ్ర గ్రంథములు రచించి, ఆంధ్రవాజ్మ యము నభివృద్ధిజేయుటయేగాక ప్రకృతమున ఆంధ్రదేశమున పెంపొందియున్న పారహితైకజీవితాశయముల నంకురింపజేసిన పితృశిలింగకవి తనజీవితము నంతను నిక్కడనే గడపెను.

జ్ఞాన మెహి, మనియు పరమార్థ మనియు రెండు విధములు. అందు మొదటిది చతురాశ్రమంపుల కాశ్రయ భూతంబగు గృహస్థస్వరూపు నడుపుటకు మార్గదర్శకము. ఆధ ర్మమునే లోకులు తొక్కనందురు. ప్రతి జీవయు సంసార యాత్రను జరిపినమీదట నగ్రముగతికి బోక యు త్రమగతిని బ్రవేశింప ప్రయత్న పడుట విధియని ఋషులయాదేశము. ఇది మనదేశమున గల్గేపాది ప్రాచీనమగ్గులచేతను, శంకరాచార్యుని మతోద్ధారకులచేతను, బ్రహ్మచరి జీవన్ముక్తిజ్ఞానముగఁ బరిణ మించినది. భిరోను, బైలు, పిటకు, నింక నెట్టిమత ప్రమాణములైనను దుదకు ముక్తిధానుమే గంభీరస్థాన మని నంగీకరించుచున్నవి. ఇట్టిమతాత్రవిద్యుల శ్రుతపూర్వముగ కంఠస్థముగాని, యనశ్చరస్థానమును బడసి లోకపరంపరలకు ఇహపరసాధనము లుపదేశింపుటెట్లు? పిని కాయాదామ భాష లాధారములు. భాషలను బ్రవీక్షించి సామమార్గములతో వెంట పెద్దవిగఁ జేయునవి గ్రంథములు. గ్రంథసంపత్తిలో ఋగ్వేద సామవేదస్వరూపులు ప్రథమములు. నఖిల్ల విజ్ఞాన ప్రదములు. హినింబట్టియే యాదియుగమునకు వేదయుగమును నాఖ్య పొసగినది. త్రయీలతలయందలి యమానుషీయములు నమూల్యములగు వివిజ్ఞానామృతంబులు జగంబున ద్రువముగ దనువుంబు గ్రంథరూపాధారమున గాదా?

గ్రంథములు వేదయుగమునండి మనకు ప్రబధములై యుం డుటచే వాటిపుట్టుపుకాల మిది యని స్ఫురించెడు. ఈతలంపు శ్రుతుల కాలనిర్ణయ మొనర్చువారిల యాశయమునకు సమీపా వస్థకు ఆక్కాలమున బండితసమాజేశము లున్నట్లును, గోష్ఠీస్థ లములన్నట్లును, అందు గ్రంథదానములన్నట్లును ప్రమాణముల వినండు. అట్టి పరిమత్తులందు గ్రంథపేటిక లుండెను. గ్రంథము లు పారమదులచే దేబనుచుండెను. శంక్రస్థానములనుండి శాఖా స్థానములకు గొనిపోబడుచుండెను. ఇప్పుడమెరికా ఆస్ట్రేలియా లోని సంవారగ్రంథాలయములు దీని స్వరణవిహ్నులుని, యూ హించుట కెంతయు సందియములేదు. కొన్ని పరిమత్తులు వియ మితకాలానుకూల్యముగను, మరికొన్ని నిత్యములై గురుకులాశ్ర మలకు బోబుట్టువులుగ నుండెను. శిరపరిమత్తులందు శిర్గ్రంథ పేటికలు విరాజనానుములు ఇవియేకోశాగారములు. పిని యధ్య ధను కోశాచార్యులు. ఈతను కోశాగారమందలి గ్రంథరత్నము లనిలవ నెరిగిన కళాచరుడు. యోగసిద్ధులు సంగ్రహించియుం చిన జ్ఞానదాముకంబున వేదాద్యుత్తమశాస్త్రములు మొన్న మొన్నటివరకు విదేశీయులు దీసికొనిపోవుటయు, రేఖాక్షరగ జితనూత్రము లారబ్బును వేర్వేరింపడమటి దేశములయందు గ తిత కాస్తా క్షేమమును కలిగించుట యును, వరాహమిహిరుని గ్రహణముల యనికిని భూవల యాకారము, నాదికాలముననేసిద్ధాంతీకరించుటయును, ప్రా చీనాలయముల బుట్టి పెరుగుచున్నశిల్పకళలు యవనాదిదేశముల మోముత్తులయు, విశేషకరిణి లోనగు నపూర్వమహత్తులు, శ్ర ద్ధోత్సలుగా యుచ్చేదనమహాసన విదేశకల్పముల హరించుట యు బాత్రివత్తము లోకోపకారము మున్నగు సతీలోకసద్గుణములు పాశ్చాత్యశ్రీ పుల్లోకములను జనుత్కృతులంజేయుట యు, భారతీయగ్రంథాలయప్రజాతికవలన వెల్లడియగుచున్నది.

పునస్సంధానము

[టి. చలమయ్య, ప్రసాదరావులుగారు]

గీ! వచ్చినది పుణ్యలగ్నము వార్ధితీర మున నిరీక్షించు చున్నది పూలనావ అందు జేరి వధూవరులార నేడు ఈయనంతసాగరము దరింప రండు!

* * * నీహృదయసరోజంబు వివాహమందే ప్రణయినీదృక్కులందు జందినది మధువు నేడు ప్రేమార్పణం బంచు నీకప్రోష్ఠ రక్తపూరంబు నర్పింప రాగదోయి!

* * * త్వత్ ప్రదర్శనదర్శనోత్సాహకాంక్ష నెదురుచూచు చున్నది బంధుబృంద మదిగో నాందివాక్యంబు ముగియించినార లింక రంగభూమికి నాయకులార రండు!

* * * మోహమున ముంచి మాయమై పోవుచున్న ఆ మనోహరవిద్యుల్లతామతల్లి దృఢభూజాపంజరమున బంధించుకొంటు కునుడవై నభస్మీమకు గదలరమ్ము.

* * * త్రిభువనాధారసూత్రమే ప్రేమపదము మోహసూత్రంబు లందు నుదాహరించి రెంటి కర్థసామ్యంబు గల్పింపవంచు విశ్వసించుచున్నాడు నీప్రియసఖుండు.

* * * సరసశృంగారశయనమందిరములో అన్మదీయవిద్యాలయంబందు గూడ యున్నదభినవయావనజ్యోతిసఖుడ గృహిణి తోడునీడగ వెలిగింపరమ్ము.

* * * శ్రీయుతులు నిర్వచించు తృతీయపాద మన్వయించి సమన్యాంతరాధమెక్కి పూర్తిచేసినపురుషార్థకర్త పిపు కానినాడు వ్యర్థుండవు కవివతంస!

* * * మాధవకృపాకటాక్షసామ్రాజ్య మేలి ఈరసాలతల్లజ మభివృద్ధి గాంచి వివిధశాఖోపశాఖలై వెలయుగాక కల్పకములో సన్నుతి గాంచుగాక!

కోశాగారమందు గోశాచార్యులను లిపింకరణంబు నను నిద్రలు కాశ్యనిర్యాసములండిరి. ఆచార్యుండు కోశస్థ గ్రంథములు సాంతముగఁ జదివి చదువరీయు బాతమలకు ధ ర్మకులకుజనించు శాస్త్రసందేహములు తీర్చు వే త్రయునై యుం డెను. ఈతను గోష్ఠీస్థంబుల బ్రసంగముల నుపన్యాసముల నొ సగి శ్రోతలస్వరూపు నీశ్వరభక్తియందును వాత్ప్రవర్తన ములవిధులందును బొందుపరచుమండినగుడు. ఈతడు రాజుల యాదరణమును ప్రజలనురాగమును ఉపార్జించి కోశాగార ములను సర్వవిధముల నున్నతీకడెచ్చుచుండెను. ఆగారమందలి పురాతన ప్రక్షేప్తగ్రంథములను వ్రాయుటయే లిపింకరణంబి కాశ్యముగానియుఖుల యజ్ఞశాలలందలి ప్రాగ్ఘోషములు పవిత్ర కోశాగారములై యుండెనని యూ హ వొ డ ము చు న్నది. గార్గి, శ్రాద్ధ విశ్వాపారహస్య ప్రభృతులంతపస్వితులకు ఆకోశాగారములువిద్యుత్ శ్రేణియై యుండెను. కానకోశాగా రములజననము ప్రాచీనులకు సమకాలికముగఁ గన్పట్టుచున్నది. గ్రంథాలయములిట్లు పానప్రభువులయెడ బాల్యావస్థను గడపి గృహస్థపండితులయిండ్ల యావనము జూపెను. భారతదేశచరి త్రయందు సహితము ఆంధ్రులు చూపిన సామర్థ్యము అద్వితీయ ము, అదంతయు మనుగుపడి నిపురుగప్పినిప్పవోలెనున్నది. తేన్ని త్సాంగునాటనుండియు ఆంధ్రులు ముందంజవేయుబాతిగ నే యు న్నారు. గొత్తెడాటువలె ముందంజయేకాని సింహావలోకనము మాత్రములేదు.

కీర్తి శేషులైన పండిత గోపాలాచార్యులుగారు

వార్షిక తీర్థము

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదకళాశాల విద్యార్థుల సంఘమువారి మున్న సాయంకాలము వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారి 6 వ వార్షిక తీర్థమును ఆంధ్ర ఆయుర్వేదవైద్యశాల (హాస్పిటల్) నందు జరిపిరి. మునగాల రాజాగారు అధ్యక్షత వహించిరి. అధ్యక్షులు ముందుగ సాటిసమావేశముయొక్క ముఖ్యోద్దేశమును దెలిపి విద్యార్థులందఱు పండిత డి. గోపాలాచార్యులుగారిని తమ ఆదర్శముగ నుంచుకొని పనిజేయవలెననిరి.

మదరాసులో యానానితిల్లి కాలేజిప్రిన్సిపాలు మాల్వీ మాకీమునయ్యగారు సా అబ్దుల్లాహుస్సేను సా హేబు రాజుగారి మరణమునకు చింతించుచు సభలో తీర్మానించిరి.

తెలంగాణవిద్యార్థి వి. కృష్ణమూర్తిగారు ఆచార్యులగారిని గూర్చి పద్యములు జపింపిరి. వీరేశలింగవిద్యార్థి ఆరవమున వారి తీర్థము చదివెను.

గవర్నమెంటు దేశీయవైద్య పాఠశాలలో పాఠ్యరీతులగు వాటి కనకరత్నంగారు గోపాలాచార్యులగారినిగూర్చి శిష్యులు వారు ఆయుర్వేదము బూటకముకాదనియు, నిజముగ శాస్త్రమునియు నిరారణజేసిరి. సాబునకు రూ7000 పెచ్చించుచు ఆయుర్వేదకళాశాలను 1920 సం॥ స్థాపించియుండెను. గొప్పశాస్త్రగ్రంథమును, అట్టివారి నాదర్శముగ గొని విద్యార్థులు ఆయుర్వేదమునకు సేవిజేయవలెను అనిదెలిసిరి. ప్రస్తుతము కళాశాలకు తగినసహాయము చిక్కనున్నది. అందుకు తగిన ఆందోళనజరుపవలసియున్నదనిరి.

కుట్రహ్యశ్రాద్ధాత్మిగారు ఆచార్యులవారిని గూర్చి దెలిపి, యాకళాశాలకు ప్రభుత్వమువారు స్వాధీన పరచుకొనుట మంచిదనిరి.

డా॥ ఎ. లక్ష్మీపతిగారు మాజీకులాంతర సహాయమున ఉపన్యసింపుచు, ఇండియాలోనున్న ఓషధుల ఘనతను గుర్తించుట లేదనియు, మన ఓషధులను మనకు తెలియకుండ గొంపోయి పాశ్చాత్యులు బౌద్ధములు గతయాడుజేసి సీసాలలో వేసి యెక్కువ ధరకు మనకే అమ్ముచున్నారని, తగిన దోహదములేక ఆయుర్వేదము తీజింపుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు లా ఆర్యులనే గమనింతురుగాని, అభివృద్ధికై పోటు పడరు. గోపాలాచార్యులుగారు అభివృద్ధికొరకే పాటుపడిరి. ఆయుర్వేద బౌద్ధములను అధునిక పద్ధతులపై తయారుజేసి పైచేజేయుటకంపవలెనని ఆచార్యులుగారు దేవేశించిరి. ఆయుర్వేదకళాశాలకు ప్రాత్యహ మొసగవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వమువారికి గలదు. వా రాపని నిర్విహించునట్లు జేయుటకై ఆచార్యులవారు చాలమంది ఉద్యోగులనుజూచి శ్రమతో పాటుపడిరి అని లక్ష్మీపతిగారు జెప్పిరి.

సింధు కమిషనరు ప్రథమ విమానయానము

కరాచీనుండి విమానముమీద హైదరాబాదు వెళ్లి తిరిగివచ్చుట

కరాచీ, నెప్టెంబరు 20.—రాష్ట్ర చరిత్రనుండు సింధు కమిషనరు హైదరాబాదు విమానముపై వెళ్లుటకీడయే ప్రథమము. ఉభయమున 8-45 గంటలకు బయలుదేరి హైదరాబాదు 9 గంటలకు చేరిరి. అక్కడ పలువురితో ముచ్చటించి కరాచీకి రెండుగంటలకు వచ్చిరి. రానుపోను అరగంటలోపు ప్రయాణమే. అ. (ప్రె.)

పోలీసు సూపరెండెంటు మరణము ఆత్మహత్యయో? ప్రమాదమా?

రంగూను, నెప్టెంబరు 29:—హంతవాడి జిల్లా పోలీసు సూపరెండెంటు రంగూనుకు 28 మైళ్లదూరమున బంగాళాలో ఉదయమున చచ్చిపడియుండెను. వారి ప్రక్కనే ఒక కాల్చి వణుపాకియుండెను. అది ప్రమాదమగునో కాదో ఇప్పటికీ తెప్ప పిలులేదు. వదలకే రంజి దిట్టి ఇన్స్పెక్టరు జనరల్ నైత్యాధికారి తక్షణమే యక్కడకు వెళ్లిరి. అ. (ప్రె.)

మహాసూతికాభరణము శ్రీ ముక్త్యాల సంస్థానమున తయారైనది. అడివిపంది, పులి, మొదలైనవాటి పిత్తములన్నియు చేరినవి. బాలింతలకు పరమాదృశము. వెల 1 కు 30/- కేటలాగు ఉంది. వివరములకొరకు వ్రాయుడు. 2126 అర్చనాయనశాల ముక్త్యాల; కృష్ణా.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యాపీఠ పరీక్షలు

1926 సం. జూలై 29, 30, 31 తేదీలయందు జరిగినవి

ఫలితములు-ఉత్తమ పరీక్షోత్తీర్ణులు

- 1. కొత్తిరిగడ్డ కామేశ్వరరావుగారు, ఏలూరు. బెజవాడ కేంద్రము, ఉత్తములగ ఉత్తీర్ణులైరి.
2. గాధిరాజు కోటంరాజుగారు పరిచేవల్లపాడు. బెజవాడ.
3. మాచిరాజు అప్పారావుగారు చందవోలు-తెనాలి.
4. చక్రాల నరసింహశాస్త్రిగారు గుత్తికర్నూలు మధ్యమ పరీక్షోత్తీర్ణులు

- 1. పులిపాక చంద్రశేఖరరావుగారు మన్నవ-బెజవాడ
2. ముడుంబ వెంకటలక్ష్మణాచార్యులుగారు గంపలగూడెం-ఏలూరు

- 3. దెందుకూరి రామకోటిశ్వరరావుగారు చెట్టోలు-బెజవాడ
4. అబ్బరాజు సూర్యనారాయణగారు ఆదిపూడి
5. కోటంరాజు పూర్ణచంద్రరావుగారు మాచవపూడి
6. మన్నవ వెంకట సుబ్బారాయశర్మగారు మన్నవ
7. సందేపూడి శ్రీనివాసరావుగారు పల్లెరమూడి
8. గంగరాజు రామారావుగారు మన్నవ
9. అప్పల నరసింహారావుగారు విఠ్ఠేశ్వరం-రాజమండ్రి
10. సి. నారాయణాచార్యులుగారు దేవనహల్లి-రెంపకూరు

ప్రవేశ పరీక్షోత్తీర్ణులు

- 1. శివల్లా సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారు పల్లపల్ల-బెజవాడ. ఉత్తములగ ఉత్తీర్ణులైరి.
2. కాకరాల వెంకటరమణయ్యగారు కొత్తపల్లి-రాజమండ్రి
3. నీలగిరి కాంకయ్యస్వామిగారు బారున-శ్రీకాకుళము
4. అలైన కోదండరావుగారు పాలకొండ
5. నీలగిరి అనంతయ్యగారు కవిలి
6. శివల్లా నాగేశ్వరశాస్త్రిగారు పల్లపల్ల-బెజవాడ
7. ఉడిటి అంజనేయులుగారు శిరిపురం-శ్రీకాకుళము
8. బారదర్శి రాజలింగశాస్త్రిగారు మంధేన-బెజవాడ
9. మత్తేల మండేశ్వరరావుగారు చెల్లూరు-రాజమండ్రి
10. అబ్బరాజు వీరభద్రయ్యగారు ఆదిపూడి-బెజవాడ
11. షేక్ సిలాలా మెర్సీగారు చెల్లూరు-రాజమండ్రి
12. ఎల్లూరి సూర్యప్రకాశరావుగారు వల్లూరు-బెజవాడ
13. సంగేపు వీరాజుగారు చెల్లూరు-రాజమండ్రి
14. ముడుంబ నరదరాజాచార్యులుగారు గంపలగూడెం-ఏలూరు
15. ఎల్లూరు వెంకటసుబ్బారావుగారు కొమ్మూరు-బెజవాడ
16. దివి శివారామంజాచార్యులుగారు వలివేరు
17. ఆచంట లక్ష్మీనరసింహమూర్తిగారు ఆచంట
18. దివి శ్రీనివాసాచార్యులుగారు వసువూరు
19. సాదెన సూర్యనారాయణమూర్తిగారు చెల్లూరు-రాజమండ్రి

20. మన్నవ ఉమామహేశ్వరరావుగారు మన్నవ-బెజవాడ
21. చందవరపు వెంకటసుబ్బారావుగారు చందవరము
ఈసంవత్సరము ప్రవేశపరీక్షకు దరఖాస్తు పెట్టినవారు 82 గురు, ఉత్తీర్ణులైనవారు 21 మంది. అనుత్తీర్ణులు 7 గురు, పరీక్షకురానివారు 4గురు. మధ్యమపరీక్షకుదరఖాస్తు పెట్టినవారు 12 గురు, ఉత్తీర్ణులు 10 మంది. అనుఉత్తీర్ణులు 1 లు. రానివారు 1 రు. ఉత్తమపరీక్షకు దరఖాస్తులు పెట్టినవారు 21 మంది. ఉత్తీర్ణులు 4 గురు. అను ఉత్తీర్ణులు 15 గురు. పరీక్షకురానివారు 2 రు. ఈసంవత్సరమున శ్రీకాకుళము, విజయనగరము, రాజమండ్రి, ఏలూరు, బెజవాడ, గంటూరు, తెనాలి, నెల్లూరు, దెంగువూరు, కర్నూలు, అను పదికేంద్రములయందు పరీక్షలు జరిగినవి. కేంద్రనిరీక్షకుల కందరకును కృతజ్ఞుడను. రాబోవుపరీక్షలు 1927 సం॥ ఏప్రిల్ నెలలో జరుగును. జూలై నెలనుండి ఏప్రిల్ నెలకు పరిశోధనముయొక్క బడినది. కావున పరీక్షాగ్రంథ త్వరపడవలయును. గడచిన ఉత్తమపరీక్షయందు అనుత్తీర్ణులైనవారు అనుత్తీర్ణులయ్యుటకు మాత్రము ఈసంవత్సరమున పరీక్షకురాజయ్యును. దరఖాస్తుదరులములు వగైరా సూచనలుగనే జరుగవలయును. వివరములకొరకు నాకువ్రాయుడు. శ్రీమాన్ ప్రతివాదిభయంకర కృష్ణమూచార్యులు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యాపీఠములకి. గవర్నరుజేటు, బెజవాడ.

కృష్ణాజిల్లాలో ఎన్నికల గడబిడలు

(ఒక విలేఖరి)

జజ్జూరు సభ

నందిగామ తాలూకాలోని ప్రెసిడెంటుగారు గవర్నరు జేపు వెంకటరంగారావుగారు నందిగామ తాలూకాలో మిథూపురం రాజాగారికి జజ్జూరులోను జగ్గయ్యపేటలోను పెను గంవిప్రాలులోను స్వాగతముల సేర్పాటుచేసిరి. జజ్జూరులో రంగారావుగారి స్వగృహముననే ఏర్పాటుచేసిరి. అప్పడు జాల్మిలి, వెంకటగిరి, ఉయ్యూరు, మైలవరం మొదలగు జమీందార్లు వచ్చేదరని అమ్మకాగితములు చుట్టుపట్టు గ్రామములలో వంచిపెట్టిరి. ఈ జమీందార్లు ఎటులనుండుకో మామటకు చుట్టుపట్టు గ్రామములవారు చాలమంది వచ్చిరి. పండిలి చక్కగా అలంకరింపబడెను. తేయాకునీళ్లు లడ్లు మొదలగునవి ఇవ్వబడెను. అయిదారు వందలరూప్యములు ఖర్చుఅయినవి. ప్రజలెవరును ఈఖర్చుభరించలేదు. సభ జరిగినది. తమతమ గ్రామములకుప్రజలు వెళ్లిపోయిరి. ఆసభవలన ఆగ్రామములలో ఏవిధమైన మార్పున్నూ కలుగలేదు. రాజాగారికి ఎక్కువపట్టు అవకాశ మేర్పడనేలేదు. ప్రతిగ్రామకాపురస్థులను తన ప్రచారములో జజ్జూరుకు మార్గముగమనవచ్చి తనవిడిదిలోనున్న ఆయుర్వేదకళాశేఖరరావుగారిని దర్శించి వారితో మాట్లాడి పరిస్థితులు కనుక్కొని వెళ్లిపోవుమండిరి. కాశేఖరరావుగారికి ఆసభకు ఆహ్వానము లేనందునను రంగారావుగారి ఆవరణలో పెండెములోపల ఆసభజరుపుచు కాంగ్రెసు ప్రచారకులొకరు అక్కడికి వెళ్లగా వారిని రంగారావుగారు వెళ్లగొట్టుటకల్గును కాశేఖరరావుగారు ఆసభకు వెళ్లలేదు. కాశేఖరరావుగారు ఆసాయంత్రం ఆగ్రామస్థులందరితోను మాట్లాడుటయేగాక తరువాత రెండు దినములు ఆ చుట్టుపట్టు గ్రామములు చూచి కాంగ్రెసు పక్షమున ఓట్లు గట్టి చేసుకొని బెజవాడ వెళ్లిరి. ఆ ప్రపంతయు కాంగ్రెసు! అభ్యర్థులకే మిగులగట్టిగా నున్నది. ఆసభవలన ఏమిన్ని రాజాగారికి లాభము కలుగలేదు. ఇది నెప్టెంబరు రెండవ తేదీన జరిగినది.

జగ్గయ్యపేట

మరల ఈనెల 22 వ తేదీన జగ్గయ్యపేటలో యూనియన్ ప్రెసిడెంటు చారుగుండ్ల వెంకట రంగయ్యగారు జగ్గయ్యపేటలోని హైస్కూలును జిల్లాబోర్డువారు తీసికొనుటకు స్వాగతసభ సేర్పాటుచేసిరి. ఆసభలో ఓట్ల ప్రసంగము రాకూడదని అనుకొనిరి. 1926 సంవత్సరం జనవరి నెలలో హైస్కూలును బోర్డువారు తీసికొనుటకుపూనుచేయగా ప్రెసిడెంటుగారు సేటివరకు ప్రోక్లిపట్టి ఇప్పుడు తీసికొనుట చాల విచిత్రముగా నున్నది. రాజాగారి చిత్రము ప్రజలు బాగుగా గ్రహించిరి. రాజాగారు అనేకవాదానములు చేసిరి. వాదానముల మొత్తము ఇంతవరకు రెండుకోట్ల డెబ్బయ్యెడు లక్షల రూపాయలు అయినదనియు రాజాగారు యావాదానముల నెట్లు నెరవేర్చెదరనియు ప్రజలు లోలోన గుసగుసలాడుచుండిరి. సభలో గానాల రామమూర్తిగారు రాజాగారి బౌద్ధత్యమును గురించి గొప్పతనమును గురించి గానముచేసిరి. కాని జప్తినుపాల్చి వాయుకులలో వొకరగు రాజాగారి మాటలు ప్రజలకు నచ్చలేదు. ఒకటియు తనకిచ్చి రెండవటియు జప్తినుపాల్చి రెండవ అధ్యర్థియగు అడుసు మల్లి గోపాలకృష్ణయ్యగారికివచ్చునని రాజాగారును గానాల రామమూర్తిగారును నందిగామ ప్రజలకు ఆహ్వానించిరి. మరునాడు జగ్గయ్యపేటలో బహుగోష్ఠ బహిరంగసభ జరిపిరి. బస్తీయంతయు హాజరైనదన్నను అతిశయోక్తి లేదు. అంత గోష్ఠసభ జరిగెను. దుర్గిరాల రావున చంద్రయ్య చాదరీగారు అధ్యక్షత వహించిరి. మోటూరి సత్యనారాయణగారు ప్రస్తుతాధిగతులను గురించి బహు చక్కగా మాట్లాడిరి. పిమ్మట కాశేఖరరావుగారు మాట్లాడుటకు లేచునరీతి ప్రజలలో అత్యుత్సాహము ప్రబలెను. కరతాశ్చర్యమును మహాత్మ్య గాంధీకి జై అను గ్రంథములు చెలరేగెను. గంటపూరసేపు కాశేఖరరావుగారు కాంగ్రెసుపార్టీకిని జప్తినుపాల్చిని జరుగుచున్న పోరాటమును గుర్చి ప్రజల కర్తవ్యమునుగూర్చి గంభీరపద్యా సముచేసిరి. ప్రజలు నిశ్చేష్టితులుగా ఆనందపరమకై ఉపన్యాసమును వినిరి. కాంగ్రెసువారికే ఓట్ల నిమ్మటకు నిశ్చయించుకొనిరి. అక్టోబరు 10 వ తేదీన జగ్గయ్యపేట యూనియనువారు ప్రకాశం కాశేఖరరావు శ్రాద్ధిపర సూరయ్య హోతే వారాయారావు జోధారక నాగేశ్వరరావుపంతులుగార్లును వివరి పుత్రమును గొప్ప ఆహ్వానమును ఇమ్మటకు తీర్మానించిరి. జిగ్గయ్యపేట డివిజన్ సభ అపుడు జరుగును.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

జులై నెలకులు (1-10-26)

ఇరువదిగజముల "పిన్" ధరలు

కాగితములు—22 X 22 మంగిపూర్ (బి) రు 9-12-0.

కాగితములు—22 X 22 నేరు రుములు (బి) రు 9-0. పరాపరకము రు 8-0.

తెలుపుములు—1708 రు 13-4-0; గ్లాస్ 9000 రు 18-12, ఎల్. ఎల్. 78 రు 8-9; ఇ. సి. 78 రు 9-2; 88-888 రు 18-8; 8978 రు 8-4-0 1702 రు 11-8; 2908 రు 7-12. 9978 రు 9-2-0, ఆ5 78 రు 8-4-0. 578 రు 8-4-0. Z. Z. 78 రు 8-8-0.

నూలు

40 నెంబరు, సీమ (5 పాకట్టు) —టూక్రి—రు 5-8-6 చలువ రు 6-6-0 పచ్చరంగు రు 8-12-0; పడవ రు 8-8-0; కాళి రు 8-10-0 పవరసు రు 7-14-0.

40 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) —నక్షత్రము రు 12-1-0.

60 నెంబరు సీమ (5 పాకట్టు) అడకతెర 15-12-0 నెమలి రు 15-14; "గేట్" రు గొడ్డలి రు 9-8-0 గడ్డిబండి రు 9-7-0 ఎద్దుగడియారము రు 9-5-0; కబకాడు రు 9-5-0.

60 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) —భూగోళము—సిలంచేప రు 18-10-0.

లోహములు

ఇనుము:—తెల్లియను చట్టకమ్మిలు ఒకబారువకు ధర రు 27-8, రు 84.

ఇత్తడిరేకు:—ఇంగ్లీషు రు 258. జర్మను (డిట్మాన్) రు 286; రాగిరేకు రు 256.

టిన్ రేకు:—(90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేవలకటికి) 9" రు 19-8-0.

కలాయెంతు రేకు:—24" గేట్ 6" 7" 8" 9" 10" రు 15-0-0, రు 15-4-0.

సిమెంట్ పిపాసు నెల:—

వార్వెయిమార్కు రు 18-8, నెమలి రు 11-4. "జింక" చక్కెర (రెడి) రు 82-8-0.

వాయిదాధరలు అక్టోబరు రు 82-0. నవం—డిసెంబరు రు 82-0.

వేరుసెనగ పప్పులు

మార్కెట్ ధరలు:— "మిక్" రు 47, రు 51. పాదాపాను రు

వేరుసెనగనూనె

"గానుగ" రు 125. "ప్రెస్" రు 120.

అముదము

(గ్రామధర) రు 90.

పదునుచేసినతోలు రతి 1 టి

	మొదలు	ఎరకు
అద్దుతోలు (8½ మొదలు 9 రకులు) రు 0 12 6	రు 0 13 8	
" (7½ 8) రు 0 18 3	రు 0 18 9	
" (తేలిక) రు 1 0 8	రు 1 1 3	
" బెంగురూరు (8½ మొదలు 9½) రు 0 12 7	రు 0 13 8	
" " (తేలికైనరకము) రు 1 1 3	రు 1 1 9	
" (విజయనగరం 7½ 8) రు 0 18 6	రు 0 14 0	
" (వీరూరు 7, 7½) రు 0 14 6	రు 0 15 0	
గడతోలు రు 0 10 0	రు 0 10 8	
గడపూడతోలు రు 1 0 9	రు 1 1 6	
అవునూడతోలు రు 1 12 0	రు 1 14 0	
మేకతోలు రు 2 10 0	రు 2 18 0	
గొడ్డలితోలు రు 2 14 0	రు 3 5 0	

పదునుచేయని పచ్చితోలు

బెంగురూరు పేకతోలు 100-కి రు 170 0 0	రు 180 0 0	
బెజవాడ పేకతోలు " రు 155 0 0	రు 167 8 0	
బెంగురూరుగొడ్డలితోలు " రు 180 0 0	రు 165 0 0	
బెజవాడగొడ్డలితోలు " రు 180 0 0	రు 170 0 0	
అచారముపట్టు బాగున 1-కి రు 26 0 0	రు 38 0 0	
కొన్నంట్లు " రు 20 0 0	రు 28 0 0	
రకక్కాయలు " రు 80 0 0	రు 45 0 0	

ఆంధ్ర నాటకలోకము

శ్రీ శతావధాని కాళీ కృష్ణాచార్యులవారి సంభాషణలు

భ్రమ సాధ్యశ్యవిచారము

ప్ర:—ఈ భ్రమయందు ఆహార్యత్వము కలదా?

ఉ:—కలదు.

ప్ర:—ఎట్లు?

ఉ:—అంతర్నిత్యముగ.

ప్ర:—బహిర్గతముగనుండి నేమగును?

ఉ:—బహిర్గత మేయగును.

ప్ర:—అప్పుడు భ్రమ యేమగును?

ఉ:—అంతర్నిత్యముగను.

ప్ర:—ఈస్థితి ఆహార్య మనుటకు హేతుమేమి?

ఉ:—ఆహార్యవిరుద్ధ మనుటకు నిదర్శనము లేకుండుటయే, ఆహార్యమనుటకు నిదర్శన ముండుటయే.

ప్ర:—ఆహార్యము కానిది, భ్రమ యనవచ్చునా?

ఉ:—ఆహార్యము కానిదెల్ల భ్రమయే యగునేని అనవచ్చును.

ప్ర:—మరి, యిది భ్రమయని యిప్పుడంటిరే?

ఉ:—అప్పుడుకాదు, యిప్పుడును.

ప్ర:—ఆహార్యమని యేల నుడువలేదు?

ఉ:—ఆహార్య మనుమాట, నుడువకయే తెలియవలసియుంటున్నది.

ప్ర:—ఎట్టివస్తువులయందు?

ఉ:—నటవస్తువులయందు.

ప్ర:—ఆహార్యత్వము, భ్రమత్వము రెండును నేవిధముగ నుండును?

ఉ:—ధర్మవిధముగ.

ప్ర:—రెంటికిని సాంకర్యము లేదా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—ఎట్లు?

ఉ:—రెండును రెండుగ నేయుంటున్నది.

ప్ర:—సాంకర్య మన్న ఈద్విత్వ ముండదనియో?

ఉ:—ద్విత్వమే యుండిన సాంకర్య ముండదని.

ప్ర:—ఉండునెడల నేమి కావలెను?

ఉ:—ఉండునెడల నెల్లెడల సాంకర్యమే కావలెను.

ప్ర:—హేతుమేమి?

ఉ:—ద్విత్వముండునోట్లనెల్ల సాంకర్యమును నుండు.

(వివాదానుబంధి)

ప్ర:—అట్లుగనో ఆహార్యత్వ మేదశయం కలదందురు?

ఉ:—భ్రమకు పూర్వదశయందు.

ప్ర:—భ్రమ యేదశ మందు?

ఉ:—(పూర్వదశ యగు ఆహార్యత్వమునకు) పరదశయందు.

ప్ర:—ఈ నటగతులకు భ్రమకును, పరదశకును భ్రమకును మూలమున భేదమేమి?

ఉ:—ఒకటి ఆహార్యయాలనుగుట, మరియొకటి అనాహార్యయాలనుగుట.

ప్ర:—ఇది ముందు నుడివినదేకదా?

ఉ:—ఇది ముందు అడిగినదేకదా?

ప్ర:—నటునియందు ప్రభ్రమ యేవృత్తిచేకలిగినది?

ఉ:—మానసికవృత్తిచే.

ప్ర:—సభ్యభ్రమ యేవృత్తిచే సంభవించినది?

ఉ:—చాక్షుషవృత్తిచే.

ప్ర:—అది యేల మానసిక మంటిరే?

ఉ:—అదిమనస్సుంకల్పజన్యమగుటను, చాక్షుష ప్రత్యక్షానపేక్షమగుటను.

ప్ర:—ఇది యేలకాదు?

ఉ:—అట్లుగనో మనస్సుంకల్పజన్యమే కావలసియుండును, చాక్షుష ప్రత్యక్షానపేక్షమగుటచే నటనిరపేక్ష మగుటను.

ప్ర:—అప్పు డ దేమగును?

ఉ:—అదియందు మానసికమే యగును.

ప్ర:—ఫలమేమి?

ఉ:—నాటకము నిష్ఫలమగుట.

ప్ర:—నటునియందు భ్రమయు చాక్షుషమే యగునో నేమగును?

ఉ:—నటుడు, నటుడుగాక పర్యవేక్షకులయొద్ద, భ్రమ, భ్రమ కానిదే యగుటయు.

ప్ర:—నటుడు, నటుడు కాకుంటే యెప్పుడు?

ఉ:—నటధర్మమును కోల్పోయినప్పుడు.

ప్ర:—ఈ భ్రమ భ్రమకానిదెప్పుడు?

ఉ:—ఈ భ్రమ భ్రమయందువలె కాక ప్రత్యక్ష సిద్ధ మగునప్పుడు.

ప్ర:—ప్రత్యక్షసిద్ధ మగు యెప్పుడు?

ఉ:—ప్రత్యక్షముచే భ్రమ యనిపింపమగునప్పుడు.

(ఒక విలేఖరి)

NESTLE'S MALTED MILK

is as

Beneficial

as the name of

NESTLES

is

World Famous

15 oz. Bottle Rs. 1-12

Zama Gil

ఏజంట్లు కావలెను 2081

కులనొప్పి, యిక్ష్మయంబూ, చేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒక క్షణములో పోగొట్టగల ఖ్యాతిజేందిన "జామా తైలమునకు" పనుమును మందు వేరేది యు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది. బడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు.

అమర్ చెందు, శోభాచెందు

యింగ్లీషుమందులు పలనరకులు నల్సారిక్,

నైటిక్, మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు,

నెం. 63 నైన్పునాయునివీధి, మదరాసు.

మదనకామేశ్వరిలేహము

8857 మేహము, నిక్కాక, నిస్సత్తువ కుక్కనవ్వుము, అతిశయము మొలవాటిని హరించి బలమును, వీర్యవృద్ధిని, గలిగించుట వరప్రసాదము. 20 రు. బడ్డి రు 1-4-0 ని. పి. 0-8-0 పి. పి. అండు కో, ఆయుర్వేదపదార్థము, పెరిడేషి. (నెల్లూరు)

రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీ

(1)

పానుగల్లు రాజాగారు

24-9-26 తారీఖున స్థానిక పరిపాలనాశాఖ మంత్రిగా రకు శ్రీపానుగల్లు రాజాగారు రాజమండ్రి మునిసిపాలిటీ 22 వ వార్డు ఎన్నికను మ-రా-రా రంధి అప్పలస్వామి, చిత్రపు నర సింహారావుగారు, అభ్యర్థులుగా నుంచి తిరిగి ఎన్నికను జరుప మని ఆర్డరువేసిరి. నెప్టెంబరు ఏడవతారీఖున 22 వ వార్డు ఎన్ని కజరుగునని ఆగష్టు 17 వ తారీఖున ప్రకటించబడెను. ఆగష్టు 25 వ తారీఖు నామినేషను లంబుకొను గోజుగా నిర్ణయింపబడెను. ఆగోజున ముగ్గురు అభ్యర్థులు నామినేషనులను దాఖలుచేసికొ నిరి. 25 వ తారీఖున గోలా అప్పల నరసయ్యగారి నామినే షను అశాస్త్రీయమని కొట్టివేయబడెను. రెండవ అభ్యర్థియగు చిత్రపు నరసింహారావుగారి నామినేషను 26 వ తారీఖు వరకు ఆపుదలచేయబడెను. 26 వ తారీఖున వారి నామినేషనుకూడ అశా స్త్రీయమనియు, నరసింహారావుగారి నామినేషను, మాన్యుల్ రెండు ఏదాలుకు వ్యతిరేకముగా నున్నదనియు చెరుమానుగా రుచెప్పి వారి నామినేషనును కొట్టివేసిరి. మూడవ అభ్యర్థియగు రంధి అప్పలస్వామిగారి నామినేషను సరిగానుండుటచే వారు 22 వ వార్డు కవులగుటగా ఎన్నుకొనబడినట్లు ఆనాడే చెరు మానుగారు ప్రకటించిరి. తరువాత కొద్దిరోజులకే అప్పలస్వా మిగారిపేరు గెజిటిలో 22 వ వార్డునకు కవులగుటగా ఎన్నుకొ నబడినట్లు ప్రకటించబడెను. ఆగష్టు 28 వ తారీఖున మ-రా-రా చిత్రపు నరసింహారావుగారు తమ నామినేషను విషయమై దొ రతనమువారికి అడ్డీ పెట్టుకొనిరి. దొరతనమువారు ఈవిషయ ములో కలసికట్టకొనిరి. చెరుమానుగారి ఆర్డరును రద్దుచేసిరి. రంధి అప్పలస్వామిగారిని, చిత్రపు నరసింహారావుగారిని అభ్యర్థులుగానుంచి తిరిగి ఎన్నికను జరుపమనిరి. నామినేషను పేపరును రూలు రెండు ఏకకారముండునట్లుగా దిద్దవలసినవిధి చెరు మానుగారిదని దొరతనమువారు అభిప్రాయపడిరి. రూలు రెండు ప్రకారము వోల్టర్లపైబిడ్డనున్న నెంబరు లేక తప్పునెంబరు వేసినచో విద్యుదుతు చెరుమానుగారికి అధికారవిషయపడెను. కాని అసలే నెంబరు కేయకామయినచో కేయిదుతు చెరుమానుగారికి అధికారవిషయపడెను. నరసింహారావుగారి నామినేషను పేపరుపై అసలే నెంబరు కేయకామయినచో.

కొన్నింటిగా ఎన్నుకొనబడినట్లు ప్రకటించబడి గెజిటు అయినవిద్యుదు తిరిగి ఎన్నికను జరుపుటకు ఏ విధమైన రూపు లేవని తెలియజేయబడి. 31 వ రూలు యీ ఎన్నికకు వర్తింపదు. గెజిటు లేక మునుపు కాని అభ్యర్థిగా ఎన్నుకొనబడినట్లు ప్రచురణకు పూర్వము కాని ఎన్నికను ఆపునని దొరతనమువారి దగ్గరనుంచి ఉత్తరపుటలేవు. ఆగష్టు 25, 26 తారీఖులలో మ. రా. రా. చిత్రపు నరసింహారావుగారు చెరుమానుగారి ఆర్డరు లోగుల లోపములను చూపుచు పిటిషనును దాఖలు చేసికొన లేను. రంధి అప్పలస్వామిగారిని 22 వ వార్డునకు ఎన్నుకొని నట్లు ప్రచురించుటకు ముందు దొరతనమువారికి అడ్డీ పెట్టుకొను చున్నామనియు అది సరకు ఎన్నిక ఫలితము ప్రచురించవలసినది యు చెరుమానుగారితో చిత్రపు నరసింహారావుగారు చెప్పకొనలేదు.

నెప్టెంబరు, 20:— ఆగష్టు 20 వ తారీఖున 186 వ తే క్షకుక్రిందకే:— 27-9-26 తారీఖున మునిసిపల్ సెషను న భి జరుగునుండగా బి. ఆర్. కె. చక్రవర్తి అయ్యగారు పల్లి కుకదొడ్డిగారు తనపనిని నిర్వర్తించుచుండగా అడ్డుపెట్టినట్లు 186 వ ఇండియన్ పేటెంట్ కోర్టు క్లెక్కుక్రిందనున్న, ఆనాడే మునిసిపల్ సెషను కార్యక్రమము జరిగినందు అడ్డుపెట్టినట్లు 209 జిల్లా మునిసిపాలిటీల ఆఫ్ఫీక్రిందనున్న సేరముచేసినట్లు రా జమండ్రి మునిసిపల్ సెషనువారు యిదివరలో న్యాయ్యవేసి యుండిరి. ఆక్షేప నిన్న రాజమండ్రి సబుమేజిస్ట్రేటుగారియె గుట విచారణకువచ్చెను. మునిసిపల్ సెషనుకార్యదర్శిగారగు మ-రా-రా, ధరణీశ్వరడేవేంకటేశ్వరావుగారు, మ-రా-రా. మద్దాలి వేంకటాచలంపంతులు బి. ఏ. బియ్యట్ గారు, మ-రా-రా, కలివిరెడ్డి అప్పలస్వామి, మునిసిపల్ కొన్నింటిగాను ను, మ-రా-రా, అల్లాడ సోంలంగం, మునిసిపల్ కొన్నింటి గారును ఫిర్యాది పక్షమున హాజరువచ్చిరి. తరువాత కేసు అడ్డుబడు కొండవతారీఖునకువేయబడెను. ఫిర్యాదిపక్షమున మ-రా-రా, చిత్రపురామి అత్తారంగారికి, ఓరుగంటి ముచ్చా రావుగారికి సకాలవామా యివ్వబడెను. మద్దాలియితరపున మ-రా-రా, వల్లెంపూడి అప్పారావు బి. ఏ. బి. యల్. గారు విజయించుచున్నారు.

బహుమతి ఎన్నిక నాడేపించుచు

జిల్లాకోర్టులో కేసు

జిల్లా ఎన్నిక నాడేపించుచు జిల్లాకోర్టులో ని న్న కేసుదాఖలుచేసెను. ఈకేసులో మ-రా-రా, అన

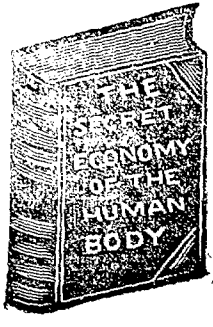
భానుల వేంకటసుబ్బయ్యగారు పిటిషను. మ-రా-రా, కలి విరెడ్డి అప్పలస్వామిగారు రెస్పాండెంట్లు. రెస్పాండెంట్లు 21-9-26 తారీఖున జరిగిన ఎన్నికలో లంచములు చాల ఎక్కువగానిచ్చిననియు, లంచములవలన ఎన్నికఫలితము తేరయ్యెనని యు పిటిషను పిటిషనులో వ్రాసెను. రెస్పాండెంట్లు మునిసి పల్ కొన్నింటిగా తామున్న ప్రస్తుతపక్షముబడిని దుర్వినియోగ పరచి కొంతమందిమీద ఆక్రమణచార్జీలు పెట్టించె ననియు తమకు వోల్టర్లపైబిడ్డను అడ్డీకేసుల తీయించివేయుదమని రెస్పాం డెంట్లు చెప్పినట్లును పిటిషనులో అడ్డీలో వ్రాసికొనెను. వో టుకొనివారు కొందరును, చ ని పో యి న వా రి పేర్లు పెట్టు కొ ని వచ్చి కొందరును రెస్పాండెం టు, ఆయన ఏజంట్లయొక్కయు ప్రాత్యక్షముమీద వోట్లు వేసినట్లును అందుచే ఈ ఎన్నిక చెల్లరావనియు పిటిషనురు తెలుపుకొనెను. రెస్పాండెంట్లు ఎన్నికప్రజేతమునకు ఆయన ఖర్చుమీద బండ్లు ఎక్కించి వోల్టర్ల తీసికొని వచ్చెనని కూడ పిటిషనురు వ్రాసుకొనెను. బండ్లలో ఎన్నిక జరుగుటచే ఎన్ని కకు కావలసిన ఏకాంతము తేకపోయెననియు పిటిషనురు వ్రాసుకొనెను. అందుచే ఎన్నికను రద్దుచేయమని కోరెను.

8 వ వార్డు ఎన్నికను ఆడేపించుచు జిల్లాకోర్టులో కేసు

8 వ వార్డు ఎన్నికను ఆడేపించుచు ముచ్చిపల్లి నారా యదుగారు నిన్న జిల్లాకోర్టులో న్యాయ్యవేసిరి. ఈ కేసులో ముచ్చిపల్లి నారాయణుగారు పిటిషనురు. 8 వ వార్డు ఎన్ని కలో ఒక అభ్యర్థి రెస్పాండెంట్లు రామానుజం రాఘవ రామారావు, మిర్ అ కమాలి సాహేబుగార్లు. వివిధరూపాడ 8 వ వార్డునకు పోటీచేసిరి. మొదటి రెస్పాండెంట్లు అగు మ-రా-రా రామానుజం రాఘవరామారావుగారికి 51 వో టులు, రెండవ రెస్పాండెంట్లు జవాల్ సయ్యద్లు మిర్ అక్రమాలీ సాహేబుగారికి 50 వోట్లును వచ్చెను. పిటిషనురు ముచ్చిపల్లి నారాయణుగారు పిటిషనులో వ్రాసికొనిన ముఖాంతములను యీక్రింద పొందుపరచు చున్నాను. చెరు మానుగారు, చెరుమానుగారును రెండవ రు కొన్నింటి గారు రు చక్కా అప్పలస్వామిగారును మొదటి రెస్పాండెం టుకు ఎన్నికలో సాహాయ్యము చేయుటకు ఎన్నికకు ముందు ఒడంబడిక చేసికొనినట్లున్న దానికి తార్కాణముగా మొదటి కొవ్వల రంగయ్యగారిని పోలీసు ఆఫీసరుగా ఏర్పాటుచేసి, తమమిత్రులగు చుక్కా అప్పలస్వామిగారిని మొదటి రెస్పాం డెంట్లుకును లాభము జరిగినది భయపడి మొదటి అర్థము రద్దుచేసి చుక్కా అప్పలస్వామిగారి స్నేహితులగు యం. యల్. ప్రకాశరావుగారిని పోలీసు ఆఫీసరుగా నియమించి రెనియు చదువురాని వోల్టర్లకు బహిరంగముగ పోలీసు ఆఫీసరు గారి ముందు వోటువేయుటకు చెరుమానుగారు నోటివాటగా 1, 20 వార్డుల ఎన్నికలలో చెప్పిరినియు అందుకువ్యతిరేకముగా నినిమిషవాన్ ఎన్నికలో జరిగినట్లున్న వోల్టర్లపైబిడ్డ రూపు ప్రకారము చెరుమానుగారు తయారుచేయించెననియు తండ్రి పేరుకొని భిక్షుపేరుకొని లేవనియు వోల్టర్లకు గుర్తుపెట్టు విషయములో చిత్తులులేకుండ తమ అభ్యర్థియగు రామానుజం రాఘవ రామారావు గారికి అనుమతియుగా నుండునట్లు వై ఏ చక్కా టు వోట్ల క్రిందలో అడ్డురెగిరగియు చెరుమానుగారు ముచ్చిపల్లియగా చేయించినదియు పిటిషనురు వ్రాసికొనెను. చచ్చిపోయిన ముకు మ్మలపేర్లు కొందరిని వోల్టర్లపైబిడ్డ నుండినట్లును, అక్షేపకో కొందరుచచ్చి వోటువేసినట్లును, పోలీసుఆఫీసరు చాలా అక్రమ ములు చేసెననియు, అందుచే ఎన్నికను రద్దుచేయించి రెండవ రెస్పాండెంట్లు మిర్ అక్రమాలీ సాహేబుగారు ఎన్నుకొన బడినట్లు ప్రకటించవనియు, అది వినితమిన్ తిరిగి ఎన్నికను ఏర్పాటు చేయించుటకు అనుజ్ఞ యిప్పించవనియు పిటిషనురు వ్రాసికొనెను. మ. రా. రా. దేవత శ్రీరామమూర్తిగారు, కలి విరెడ్డియితరపు నక్షే.

శరీర మర్మ కాస్త్రము

చదువ నడువ సంక్షేమించు! నీకు కావలసినదియు! నీవు నూడవలసినదియు వాణ్కోజులు వదిలి క్షాస్త్రముచేయ! అంగభావలో ఇట్టి ప్రాశస్తీయము కాస్త్రము ఇదివరకు యెవరినెల్లసారసా రంగముగా ప్రచురింపబడలేదు. దీనిలో శ్రీ పురుష అక్షరములను వారియొక్క ఆనందము నిలదల ముల క్రింద గా ర రూపములును. మెంక ఆత అను కను శాస్త్రీ వింత ములును, పూర్వము మహాముఖులు మర్మముగా వ్రాసినట్టివపుస్త్రమును చక్కగా 64 వివిధచిత్రములతో ముద్రించి యున్నాము. య 1-0-0 ఎ. పి. చార్జి 7 అణాలు. ఎం. ఎస్. సరస్వతి అందు కంపెనీ, 1237 నెం. 11, ఆరుముగంపిడి, మదరాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1926-వ సం శ్రావణమాస బాం సంక్రమము

1. ధాన్యములు.

చియ్యము బస్తా 1-కి రు 68 0 0 మొదలు 77 0 0 వరకు

చియ్యము బస్తా	మగము తెనాలి	,,	వ 48 గలది	రు	12 0 0	18 0 0
చెల్లూరిని	,,	డిటా	,,	14 0 0	15 0 0	
డిలి	,,	డిటా	,,	15 0 0	16 0 0	
రాగులు	ర. 164 బస్తా	1-కి	,,	9 10 0	10 0 0	
సుపులు	,,	,,	,,	22 0 0	25 0 0	

2. ధాన్యము వస్తువులు

కందులు	బస్తా 1-కి ర 205	,,	12 0 0	18 4 0
కెనలు	,,	డిటా	,,	13 0 0 14 4 0
కెనలు	,,	డిటా	,,	14 0 0 15 0 0
మినుములు	,,	డిటా	,,	15 0 0 18 0 0
ఉలకలు	,,	ర 164	,,	9 0 0 9 8 0

3. నూనెవస్తువులు.

సుపులనూనె	బా 1-కి	,,	153 0 0	156 0 0
నెయ్యము	బా 1-కి	,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురంపేరు సెనగవప్పు	బా 1-కి	,,	50 0 0	52 0
ఇతరప్రదేశము	,,	,,	48 0 0	49 0 0
పేరు సెనగనూనెగానుగ	బా 1-కి	రు	123 మి.కా.నూ.నె	120 0 0
ఆముదము	బా 1-కి	,,	92 0 0	98 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు.

చాయపకుపు	బా 1-కి	,,	72 0 0	78 0 0
కూరకకుపు	,,	,,	25 0 0	28 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరిని)	బా 1-కి	180 0 0	187 0 0	
గుంటూరుపాయకట్టు	నీలిమందు	మమర 1-కి	రు	40,45
కాళపాస్త్రీపాయకట్టు	,,	,,	50,55	
చెల్లము	బా 1-కి	రు	40 0 0	60 0 0
చింతండు	బా 1-కి	,,	31 0 0	56 0 0

5. ఇనుము.

కట్టారకం	బా 1-కి	,,	28 0 0	30 0 0
చురం	,,	,,	29 0 0	31 0 0
కప్పుండు	,,	,,	27 0 0	29 0 0

6. నూలు.

పుల్లూరు యెనుగ సెంకి	పెట్టె 1-కి	,,	5 4 0
మూళయెనుగ సెం	20	,,	6 12 0
సెం 20	తెన్ని సెంహం	యీటె	7 10 0
సెం 22	,,	,,	7 14 0
సెం 12 1/2	అలెన్ను	,,	5 8 0
సెం 12 1/2	పాండిచేరి	,,	6 0 0
సెం 14 1/2	,,	,,	6 7 0
సెం 12 1/2	మూకాటం	,,	5 10 0
సెం 14 1/2	,,	మూకాటం	5 0 0
సెం 20 1/2	కోయంబుర్	,,	5 4 0
సెం 12 1/2	,,	,,	5 14 0
సెం 14 1/2	,,	,,	5 8 0
సెం 12 1/2	మూళ	,,	5 12 0
సెం 12 1/2	,,	,,	5 0 0

7. కూరలు.

బోండాపెట్టె	బాము 1-కి	రు	600 0 0
చల్లూరు కూర	,,	,,	145 0 0

8. లోహములు.

వెండి 100 రుపాయ	,,	62 8 0	68 0 0
బంగారము, తులము	1-కి	,,	21 4 0 21 8 0
సరము	1-కి	,,	12 8 0
ఇత్తడి	బా 1-కి	,,	240 0 0 258 0 0
రాగి	డిటా	,,	258 0 0 262 0 0

అమృత తాజ్ దీనము

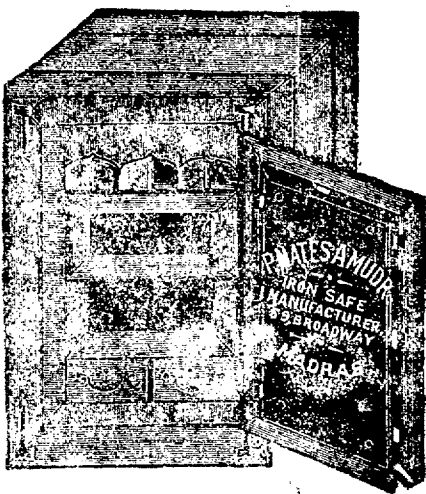
ఈ పత్రికలో నహ సీసా 1-కి రూ 0-10-0; డజన్ 1-కి రూ 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, పొంబాయి

న ర న ము

దృ ఢ మై న ది

న మ్మ క మై న ది

ఇప్పటిమో ధర్మ ప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుప పెట్టెలు ఈ దినన తెలుపబడినవారివద్ద అమృతమునకు సిగ్గుగా యున్నవి.

బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కో ఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి వరకర చేయబడినవి. (1429)

పి. న తే శ మొ ద లి యార్,

ఇనుప పెట్టెలు చేయువారు,

(ప్రాచ్యేటరు, టి. బ్రాడ్వే, న్యూఢాను.

నటరాజన్ ఎంబ్ సి లింగు వద్దకు.

వరన్ అందు ప్రాక్ ఛౌండిర్లు

అయితే ఎంబ్ నులు, మోటారులు, మెషినులు, మొదలగు సవి రికేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. ఇ సుప్రసిద్ధ కౌలసి

సిలండర్లు, సాఫ్ట్ వర్క్ నల్లులు సరసముగా యివ్వబడును. సుబ్బరాయన్ శిక్షి, పెద్దనాయక్ శిక్షి ముద్రాను. మెషి నులకు సంబంధించిన భాగము లన్నియు ఆర్డరుయిచ్చిన తరువాత చేసి యివ్వబడును. ఈ తరములు వ్రాసిన బరులు వ్రాయబడును.

యమ్. నారాయణ, మేనేజరు.

మెసర్సు బి కోటయ్య, యం. చలమయ్య అండు కో క్యాంపు ఫర్నిచర్ మేకర్స్, నర్సరావుపేట. గుంటూరు జిల్లా

నమ్మక మైన సామానులు (ప్రతి స్త్రీమైన పనివారిచే తయారు చేయబడును. మొదటికి రూ. రెండవకి రూ. క్యాంపు నుంచును 14-0-0 18-0-0 పడక కుర్చీ 7-8-0 6-8-0

మేజుబల్లు (డ్రాయరు గలది 10-0-0. తేనెది 8-0-0. ఆఫీసు కుర్చీలు ఇంకా యితర సామానులూ కూడా ఉన్నవి. ద్వితీయ పదుడు. మియొక్క దేహ సౌఖ్యమును సాగుచు. మానవత్వము సామానులను పూర్తి అయ్యి వివరములు కావల్సి వారు క్యాంపు లాగునకు తెలిసి వినిపించునకు వాడుడు. ప్రతి అర్థమున 2.10 నిలకు సాము అద్వాన్సుగా పంపవలెను. 2979

మాన సాల్వా సి సి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (నది అకాయి)

మెదలకును! (పోస్టుబిల్లు ప్రత్యేకము) సామాన్యము! శరీరములో ఉష్ణోగ్రతను కలిగిది ప్రత్యేకము! మాత్రలు దివ్యమృతము. అక్షిణము, అరుచి, ఆత్మలీలం, అగ్ని మాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు చురుకయను, క్షీణము, సాధ్యములు, శరీరము, శక్తి అనులు మొదలగువానియందు గలిగిది వృద్ధులను సాగోల్పి వైవామును చుంచి ఆరోగ్యమును దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేము అనోప్యలను వెంటనే మాన్యును. ఇందు ఆ సేక విషయము లీనవి. అనుభవముగల డొక్టర్ల మునుటచేతను పరమానంద ప్రక్రియ యని చెప్పవచ్చును. శిశు సారి వాడిమాచిన విషయము తెలియగలదు.

నిరూపణ: (1079)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం. పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్ర, కృష్ణా జిల్లా.

చలికాలమునందు

మీరు మీయింటియందుండవలెను

రుకణి కుక్కరు

మీకు కాలము, పైకము, శ్రమ సుగుచుండును. 6 సౌకర్యమైన పైకాలందుగలదు. 1, 2, 4, 6, 8 నుండి సరిపావు ధరలు రూ 18, 18, 27, 27, 33. కాలేజీకి ప్రత్యేక ధర. వివరములు గల పుస్తకము ఇవాముగా పంపబడును.

రుకణి కుక్కరు

నెం. 1 గుంటూరు

1128

రాయ, ముద్రాను.

Powell's Extract of Golden

(3421)

పవలుగారి అమోఘమైన గెనో

నెగరో గమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

సెగరోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్ర పిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులోనొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే స్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కు లన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటపూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్ష్ణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0

దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

ఈ దివ్యౌషధములను సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము లన్నిటిలోను నొరవను.

మా చిత్రవిచిత్రపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఈ తరము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,

Lamington Road, BOMBAY